

Sütsaks tegew
Ketsemane aed.

—*—*—*—
Ewangeli=Enteruse usuliste
igapäewane palwe=raamat.

Viies trükk.

Hansson

*257
1890 Petersburg*

Helsingas, 1897.

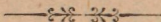
Tuomas O. Pihtala tuluga.

H. 25. 1907.

10

Õndsaks tegew

Ketsemane aed.

Evangelii=Quteruse usuliste
igapäewane palwe=raamat.

Viies trükk.

Peterburg.

49555

Tallinnas, 1897.

Trükitud G. Pihtlata tuluga.

Къ напечатанію сего со стороны С.-Петербургской Евангелическо-Лютеранской Консисторіи препятствій не имѣется.

С.-Петербургъ, 25-го Сентября 1887 года.

Генераль-Суперинтендентъ К. Лаландъ.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 17 Апрѣля 1897 года.

1. Hommiku ja õhtupalwed.

Pühapäewa hommiku laul.

Wiisil: Nüüd paistab meile tauniste.

Nüüd kallis pühapäew on käes, Oh aita, et Su waimu wäes Sull', Jssand kiitust toome; Sa wõtsid dösel armuga Su tiwa all meid warjata, Et lahjuta me' jäime. Aita, Et ka Sinu rahus, armas Jesus, täna päewal, Glame Su armu waral.

Oh Jssand! Sinu arm on suur, Sa eluhallik, armujuur! Kes Jfalt meile tulnud, Sa oled Jumal igawest' Ra inimeseks saanud tõest' Meid omaks lapsiks wõtnud. Heldest' — Lahkest', Minu poole pööra; hing Su järel õhtab, Nii kui hirw wee-oja ihtab.

Oh elu-hallik, selget wett Sa annad, nii kui kärjemett, See on Su kallis sõna. Ta on täis armu, elu, tött, Ja rõõmustab kõik südamed; Oh rohkest' seda anna! Wäsiind, — Närtsiind Hinged kosuwad ja kaswawad Ta wäest — Glusse Ta owab tõest'!

Oh elu-hallik, kallis laew, Sa aitad kõik, kell walu, waew: Teed terweks, peastad kõied! Su ääres nii kui palmipuu Ust kaswab, laulab rõõmsast' suu, Ja kannab palwe-died. Rahu, — Rõõmu, Glus, surmas usu-ämbri fiske kalla, Minu hinge peale wala.

Pühapäewa hommiku palwe.

Kirjatunnistus: 2. Mos. 20, 8.

„Mõttele hingamise päewa peale, et sa seda pühitsed.“

Püha Jumal ja Issa! Meie kildame ja täname Sinu wäga suurt ja auulist nime, et Sa meid sell mööda läinud öösel jälle nii armuliktult oled hoidnud ja kaitsenud, et meie jälle kallist pühapäewa hommiku walgust oleme näha saanud ja oled oma armupäikest jälle meie üle lastnud tõusta. Oh Issand, kallis Issand! Meie waesed kõlwatumad ei ole mitte selle armu ja helduse wäärt, mis Sa meie wastu oled ülesnäitnud. Sest mis on inimene, et Sa tema peale mõtled, ja inimese laps, et Sa tema eest hoolt kannad? Küll Sa oled teda wähe Jumalast lastnud alam olla, aga auu ja auustusega wõtad Sa teda kui krooniga ehitada. Oh Issand! suur ja auuline on Su nimi kõiges maailmas, seepärast otsime meie Sinu pale walgust. Kui armsad on Sinu hooned, Issand Sebaot! Minu hing ihaldab Sinu duede järele, mu ihu ja hing rõõmustawad ennast Sinu, mu elawa Jumala sees. Sest üks päew Su duede sees Su õndsas osasaamises Sinu koguduses on parem kui muid tuhat. Sest Sina, Issand, oled päike ja kilt, ja annad armu ja auu; ei Sa wõta teelda head neile, kes Sinu peale lootwad. Sinu arm, oh Issand, on äraarwamata suur meie wastu: Sa oled meile kalli hingamise päewa sead-

nud, nädalise kuue tööpäeva järele kus ajalikult tööft ja waewast saame puhata ja hingata ja iseäranis täieste aega saame oma suremata hinge eest hoolt kanda. See hingamise päew on Paradiisi õnnsa põlwe mälestus, kus meie ilma tööta ja waewata Sind, oma Jumalat ja Issandat oleksime wõinud teenida ja igaweste elada, kui saatan patu läbi seda õnne meilt mitte ei oleks ärarõõwinud. Sell hingamise päewal oled Sina, meie armas Õnnistegija Jesus, surmast ülestõusnud ja surma, kura-dit ja põrgut ärawõites meie elu ja hukkamata põlwe walge ette toonud. See kallis hingamise päew on ka üks ettetähendamine selle suure tulewase hingamise päewa peale, kus kõik Sinu lapsed saawad hingama omast maapealsest tööft ja waewast, sest et Sinu rahwal weel üks hingamise aeg ees on. Oh helde armuline Jumal! aita meid siis sell tänasel kallil hingamise päewal oma armsa Poja Jesuse Kristuse jälgedes käia ja hoiat meid patu ja põrgu teede eest, kuhu peale iseäranis pühapäiwil saatan tuhanded hinged efsitab ja igaweste hukka saadab. Aita, oh Issand, et meie seda kallist päewa mitte laiskuse ega wedelemise ega lihaliku himude orjuses, kõrtsistäimises, lahkumises, ja praßimises ära ei wiida ja oma armuaega ära ei raiskaks, waid et meie Sinu püha sõna kodu kätte wõtaksime ja ka Sinu kotta ruttaksime, kus Sinu auu elab ja Sinu sõna kuulutakse.

Anna meile, oh Issand, nälga ja jänu oma püha sõna ja armu järele ja walgusta meid oma püha Waimu läbi, et Su sõna meie südametes head maad

leiaks ja wilja halaks kandma igaweseks eluks. Ütle oma elawaks tegewa sõnaga ka meie südamate pimedusse nõnda, kuida Sa esimesel loomise päewal ütlesid: „Saagu walgus!“ ja walgus sai. Uja kõik patu pimedust meie seest wälja ja täida meid oma armu walgusega. Õnnista Sa ise kõik, mis meie täna Sinu nimel ette wõtame ja teeme, et see pühapäew meil õige pühapäew wõiks olla, meie igaweseks hinge õnnistuseks ja kasuks.

Kinnita ja toeta ka oma Waimu ja armuga neid, kes meile Sinu püha sõna kuulutawad. Pühitse nende südant, suud ja keelt, et nemad Sinu Waimu wäes Sinu sõna wõiksid kuulutada, et meie südamed saaksid patu unest äratatud ja Sinu armu ja tõe sisse juhutatud. Keela kõik eksitusi ja waledõpetusi, et need meie seas maad ega wõimust ei saaks. — Uita meid siis, oh kallid Issand, seda püha hingamise päewa Sinu nimel algada ja lõpetada ja ennast igawese hingamise päewa wastu walmistada. Oh kolmainus Jumal, Isa, Poeg ja püha Waim! halasta meie peale. Oh maailma looja, loo meid ka uueks oma nime auuks! Oh Jesus Kristus, kingi meile täna, oma ülestõusmise päewa täit õnnistust, mis Sa meile oled walmistanud oma kalli äralunastamise läbi. Oh püha Waim! tule täna ka meie peale, nõnda kuida Sa Apostlite peale tulid ja juhata meid kõige tõe sisse. Oh Sa truu trööstimise ja rahu-Jumal! õnnista meid, et meie ihu, hinge ja waimuga Sinu omad wõiksid olla ja jääda. Ole meie kõigewägetam kaitseja ja

abimees ja anna meile kõik, mis meile ihu ja hinge poolest tarvis on. Suhata meid, oh Issand, täna ja igal ajal seda õiget kitsast teed käima, kuni igawese elusse saame! Amen.

Ja meie, kes Sa oled taewas. n. t. s.

Sellamal wiisil.

Oh eluhallik, joodaw jool! Sa nälginud hinge ainus roog, Sa minu wara walguš, Sa rõõmu-päew ja hinge toit, Mu õnnistuse kulbne toit Ja waimu filma selgus! Laula, — Diska Süda rõõmustades, wõimust wõttes wae- was, Lahti on sull' tehtud taewas.

Pühapäewa õhtu laul.

Wiisil: Nüüd hing'wad inimesed.

Nüüd kallis päew on lõpnud, Ja õhtu kätte tõtnud,
— Oh armas Jesule! Su kallis arm ja sõna On kinni-
tand mind täna, Muu kiitus olgu Sinule.

Su lojas olen käinud Ja Sinu sõna kuulnud, Oh Issand
aita Sa, Et see ei meelest lähels, Waid jäels kui paistwaks
tähels Mu hinge sisse hülgama.

Oh tule Jeesus, ise. Nüüd minu südamesse, Seal elu-
aset tee, Et ma Su tempel oleks Ja tänu-ohwer põlets Mu
altari peal lõpmata.

Pühapäewa õhtu palwe.

Kirjatunnistus: Latt. laul 86, 1 — 6.

„Jehowa! pööra oma kõrw ja kuule mind,
sest mina olen wilets ja waene. Hoia mu
hinge, sest mina olen Su meelest armas: peasta

Sina, mu Jumal, oma sulast, kes Sinu peale loodab. Issand! ole mulle armuline, sest ma hüüan Su poole kõige päewe. Rõõmusta oma sulase hinge, sest ma himustan väga Sinu järele, Issand! Sest Sina, Issand oled hea ja andeksandja, ja rikas heldusest kõikide vastu, kes Sind appi hüüawad. Wõta kuulda, Issand! mu palwe; ja pane tähele mu alandliku palumise healt."

Dh armas taewane Isa! meie täname Sind kõigest südamest kõige armuannete ja õnnistamiste eest, misga Sa täna meie hinge oled finnitanud, rõõmustanud ja juhitanud. Sina oled armuline ja halastaja, Sa ei ole täna meile midagi lastnud puududa. Sa oled meile ihu poolest elutarwitust ja toidust andnud, aga meie suremata hingedele oled Sa oma püha sõna rohkesti lastnud kuulutada, et mõlemad, niihästi hing kui ka ihu saakswad ülespeetud. Sa oled ärarääkimata palju meile head teinud, aga meie oleme täna ja igal ajal Sinu armu vastu hoolimata ja tuimad olnud. Dh Issand! anna meile kõik need raskeid patud andeks, mis meie täna ja igapäew Sinu vastu oleme eksinud, mõtete, sõnade ja tegude poolest. Dh armas Lunastaja Jesus! ära arwa neid pattusi meile mitte süüks ja ära lase meid mitte hukka minna. Dh Issand! aita meid oma püha Waimu läbi, et meie dieti omad patud tunneksime ja Sinu juurest palwes nende vastu abi otsiksime,

sest Sina oled see Jumal, kes aitab, ja Issand
 kes surmast peastab. Sa oled ligi kõikidele, kes
 Sind appi hüüavad, kes Sind tõmeelega appi hüüa-
 wad. Seepärast peatwad Sinu ees kõikide põlwed
 kummardama ja kõikide keeled tunnistama: „Issanda
 sees on minu õigus ja tugevus. Arata seks meie
 kõikide südamed oma püha sõna läbi ja täida meie
 juures oma tõdotust, et otsegu wihm ja lumi taewast
 maha tuleb ja ei lähe enam sinna tagasi, waid kosu-
 tab maad, et see wilja kannab ja meile leiba annab,
 et nõnda ka Sinu sõna, mis Su suust wälja läheb
 mitte tühjalt Su juurde tagasi ei tuleks, waid korda
 saadaks, mispärast Sa teda oled wälja läkitanud.
 Pane oma õnnistust, armas Issand, ka nende oma
 sõnade peale, mis meie täna oleme kuulnud, ja hoia
 selle eest, et hinge waenlane seda meie südamesi ei
 saaks ära riisuda. Oh truu Õnnistegija! aita, et
 meie wiljakandjaks õksaks saaksime Sinu, see tõsise
 wiinapuu küljes ja palju wilja kannaksime igaweseks
 eluks. Tee meid lahti kõigist ärataotawaiist asjust
 ja pese meid patust puhtaks oma püha kalli werrega.
 Anna andeks, mis meie oleme eefinud, tuleta meile
 meelde, mis meie oleme unustanud ja tee heaks, mis
 meie oleme ära rikkunud. Halasta meie kõikide peale!
 Halasta kõige maailma, ristirahwa, paganate ja Is-
 raeli peale, kes weel pimeduses on, kes Sinu armu-
 walgust ei näe ega tunne. Peasta lahti kõiki, kes
 weel saatana ahelais kinni on, ja kes weel ise sest
 ühtigi ei märka. Ära mine weel mitte meitega, ega
 kõikide nendega kohtusse, kes täna nii rohkesti Sinu

Kallist püha sõna kuulnud ja praegu seks sin Sinu ees koos on. Dsi tõit ära efsinud lambad kõrtsidest ja muu saatana teenistuse paikadest üles ja kutsu neid meeleparandamisele ja patustpöörmisele, ja ära anna neile enne rahu ega hingamist, kuni nemad Sinu poole on pööranud ja igawese elu lootust on saanud. Ole, oh Issand, tõitide juures oma armu ja abiga, ja ära lase ühtainust hingede kuradile saagiks saada. Oh Issand Jumal! rõõmusta meid ka sell õõsel oma armu ja abiga, ja lase meid oma õnnist ligiolemist tunda, kaitse ja hoia meid oma jumaliku wäe läbi ja lase meid oma tiitwade warju all rahuliste hingada. Waltwa meie üle sell õõsel, oh Issraeli hoidja, kes Sa iialgi ei uinu ega maga. Ja et Jumala rahwal weel üks hingamise aeg ees on, oh siis anna meile oma püha Waimu, et meie usinad oleksime selle hingamise sisse ruttama, et keegi wälja ei jäeks, waid et meie alati ennast selle wastu wõtaksime walmistada, et meie ka selle sama hingamise sisse wõiksime saada. Jah, armas Issand! aita meid Sinu omad olla ja Sinu omaks jääda. Ja kas meie waltwame ehk magame, kodu ehk wäljas oleme, elame ehk sureme, meie — oleme, oh Jesus, Sinu päralt; Sina oled meie Lunastaja, wahemees, eestkostja ja rahuwürst. Amen.

Issa meie, kes Sa oled taewas n. t. s.

Sellamal wiisil.

Oh kaitse, Jesus armust, Sell õõsel mind waest patust Su juure armuga. Mind wõta oma hõlma, Ja lase oma filmu Mu üle järgest' waltwada.

See peale ütlen: N amen, Teiega ühe hingel' Su armu elawaks. Oh risti löödud Peastja, Su haawadesse peida Mu hinger, et ma elu saaks.

Esmapäewa hommiku laul.

Wiisil: Ma tahan jätta maha.

Uus nädal algab meile Ja päew on jälle uus; Meil' tule Jeesus jälle, Meil pole rõõmu muust. Su arm meid rõõmustagu, Sell päewal, nädalil; Su waim meid juhatagu, Et käime õigel teel.

Su sõna walguš paistku Meil meie eluteel, Ja Sinu arm meid aitku, Et nõuaks sind mei' meel. Meid wõta õnnistada Su suure armuga, Et ütskord wõime saada Siit taewa rõõmuga.

Sa wiinapuu meid kannu, Su nõtru õksuškid. Su wõrest wäge anna, Et wilja kannakšid Kõik oksad Sinu külges, Mis Sinušk' poogitud. Ja et see wili wiimaks Saaks taewa kogutud.

Esmapäewa hommiku palwe.

Kirjatunnistus: Law. laul 96, 1. 2.

„Paultge Jehowale uut laulu, laulge Jehowale kõik maailm. Paultge Jehowale, kiitke Tema nime, kuulutage rõõmsaste päew päewalt Tema õnnistust.“

Halastaja Jumal ja Isa! Meie otsime Sinu palet; lase ennast leida, ja tõmba meid siit ilmast taewa poole, et meie süda ja meel seal oleksiwad, kus Sina oled ja aita meid niisuguse südamega Sind kiita ja tänada, mis kui kallisk wiiruki lõhn Sinu

auujärje ette ülestõuseks. See on ju tallis asi, Sind, oma Issandat, tänada ja Sinu nime kiites laulda, Sa Rõigetõrgem. Jah, Issand, meie kiidame ja täname Sind Sinu suure armu eest, et Sa oled meile jälle uut päewa ja uut nädalit näha andnud; oh aita siis ka sell päewal ja nädalil, kui Sa meile weel armuaega kingid, neid päewi ja tundisid Sulle elada ja hoia meid kõige kurja ja patu eest. See on meile küll teadmata, mis meile sell päewal ja nädalil wõib ette tulla, aga meie teame ometi Sinu pühast sõnast, et kõik peab heaks tulema neile, kes Sind armastavad. Seepärast anname meie ennast hoopis ihu ja hingega Sinu armu hooletks; tee Sina meiega, mis Su meelest hea on. Aita meid seda päewa ja nädalit Sinu nimel algada, ja kui Sa meid sinnamaale oled aitnud, ka Sinuga lõpetada. Hoia meid kõige häda, õnnetuse, wiletsuse ja kahju eest; aga kui see siisgi Sinu püha tahtmine peaks olema, meile ühe ehk teisele ristile ja häda, haigust ehk muud wiletsust peale panna, siis aita meid seda ilma nurisemata kanda, mis Sa meile oma targa nõuu järele arwad hea ja tarwis olewat, meie hinge kasuks. Ja kui Sa ehk tahaksid meid selle nädali sees siit maailmast ära kutsuda, siis anna meile õnnist otsa ja wõta meid üles oma igawese armu- ja auuriiki, kus Sa meile oled lubanud aset walmistada.

Õnnista meid Jumal Issa, kes Sa meid oled loonud. Õnnista meid Jumal Poeg, kes Sa meid oled ära lunastanud. Õnnista meid Jumal, püha

Waim, kes Sa meid oled pühitsenud. Kolmainus
igawene Jumal, ole meie sees ja järe meie sisse,
nüüd ja igaweste. Sulle olgu auu ja kiitus iga-
weste igaweseks ajaks. Amen.

Selsamal wiisil.

Amen, oh Issand kuule, Mis meie palume, Su armu
läbi ole Meil' abiks heldeste. Meid wõta hoopis omaks,
Truu Onnistegija, Ja aita meid siit wiimaks Su riiki
armuga.

Õsmaspäewa õhtu laul.

Wiisil: Nüüd hing'wad inimesed.

Päew on ju läinud looja, Su poole pöörab süda, Oh
Issand, tänuga. Su helde pale paisku, Meid õnnistades
hoidku, Ja täitku armu walgega.

Su helde süda laitsku, Ja warju alla wõtku Meid õpsel
uueste. Oh Issand! keela kurja, Mis meie peal' wõiks
tulla, — Meil ole abiks heldeste.

Meid armastad Sa wäga, Meid tahad õndsaks teha,
Seks kutsud armule Meid rõõmustad ja heldest', Kõik
head meil' jägad rohkest' Auu kiitus olgu Sinule.

Oh armas Jeesus, Su ligi olemine On tunda tõeste;
Sest julgeme Su wastu, Oh Jeesus, palwes astu', Järe
meie juurde alati.

Õsmaspäewa õhtu palwe.

Kirjatuunnistus: Law. laul 51, 1. 2.

„Jumal ole mulle armuline oma helduse
pärast, kustuta mu üleastmised oma rohke halas-
tuse pärast. Pese mind hästi mu ülekohtust,
ja puhasta mind mu patust.“

Oh armas taewane Jsa! Meie tänane Sind kõigest südamest, et Sa meid täna jälle nii armuliktult oled hoidnud ja kaitsenud ja meile elu ja terwist andnud. Sa oled meie ihu ja hinge üle waltwanud, et meil ühtegi kahju ei ole sündinud. See pärast tahame meie Sind kiita ja Sinu nimele kiites laulda. Aga meie palume Sind, oh armas Jumal, et Sa meile kõik patud, misga meie täna meelega ehk kogemata Sinu wastu aleme efsinud, wõtaksid armust andeks anda ega nende pärast meiega weel mitte ei tahaks kohtusse minna. — Anna meile ka sell wõsel rahulikku hingamist ja ole oma püha ingli hulgaga meie ümber tuliseks müüriks, et saatan, kes ümber käib kui mõiraja lõukoer, ja otsib, keda ta saaks ära neelda, et ta meist ühtigi oma saagiks ei saaks. Ole Sina selle öö pimeduses meile walguseks, et meil ühtigi kartust ei ole. Anna ka neile oma kallist taewa rahu ja rõõmu maitseada, kes mures, haiguses südame waewas, mõnesuguses hädas ehk liusatuses on. Ole oh Issand, kõikide juures, kes täna õhtu Sinu ees siin ehk seal, omas toas ehk kambris koos on, ja omad palwed ja ohkamised Sinu poole üles saadawad. Mita kõiki maailma rahwast oma tõe tundmisele, et ka kõik paganad ja Juudid Sinu tõe tundmisele, tõttaksiwad ja Sinu riiki wõiks iwad saada, et wiimselt üks kari ja karjane saaks olema. — Meie palume Sind weel enne kui meie magama uinume: Hoiad meid ja meie armsaid omaksid sell wõsel oma taewaliku rahu sees, ja kui meie wiimist korda siin surelikus elus omad silmad

surres finni paneme, siis ärata meid, kui surma õo
mööda on, suurel ülestõusmise hommikul üles iga-
weseks eluks. Amen.

Isa meie, kes Sa oled taevast n, t. s.

Sellamal wiisil.

Mind tiwa alla wõta Oh Jeesus! hästi kata Su lana
pojulest; Kui saatan tahab neelda Mind, lase inglid keelda:
See laps sa jäta rahule.

Teisipäewa hommiku laul.

Wiisil: Oh wõttelejad! et käige peale.

Oh igawese koidu paistus, Sa walguis, mis on algu-
sest, Sell hommikul ka Sinu selguis Meil' paistku Sinu armu
wäest, Ja lõpetagu patu õõd, Siis kiidame Su armu töõd.

Ja Sinu armu koidu laste See lastku närtfind süda-
med, Ja walagu Su laste peale Nüüd oma selget rõõmu
wett, Su püha waimu armuga Meid oma rahwast rõõmuista.

Su armastuse leegid jõudku Mei' külma südant süüdada,
Ja meie meeled, süda nõudku Su armastuses lastwada,
Et enne surma aegsaste Rõik patu unest ärkame.

Nüüd, Jeesand! täida meie kassi, Kui tõstame neid pal-
wele, Su täijusest meid aita isi, Et lõpetud saaks üsu töõ.
Kui wõidujooks saab lõppema. Meil wõidukrooni anna ka.

Teisipäewa hommiku palwe.

Kirjatunnistus: Johann. 12, 35. 36.

„Walguis on weel üürifese aja teie juures;
kõndige nii kaua, kui teil walguis on, et pime-
dus teid finni ei wõta; sest kes pimeduses kõn-

nib, see ei tea, kuhu tema läheb. Ustuge walguse sisse, et teie walguse lapsiks saate.“

Oh kõigewägewam Jumal, meie Issanda Jeesuse Kristuse Issa! Sinu käes on kõik jõud ja wägi ja Sa wõid ka surnuid ülesäratada ja elawaks teha, meie tahame sell hommiku tunnil Sinu tegudest laulda ja Sinu heldust kiita. Sa oled meile sell tänasel öösel jälle warju paigaks ja pelgulinnaks olnud meie ihu ja hinge waenlaste eest, et need ei ole meile wõinud ühtegi kahju ega kurja teha. Kummardades kiidame ja täname Sind Sinu suure armu eest, et Sa meid, oma lapsukesi, oma laste tallekesi, nii armsaste ja heldeste oled hoidnud ja kaitsenud. Riitus, auu ja tänu olgu Sulle kõige Sinu helduse ja heategemiste eest, mis Sa ihu ja hinge poolest meie wastu oled ülesnäitnud. Sinu heldus on iga hommiku meie wastu uus ja Sinu halastus ei löpe mitte ära. Kui suur on, oh Issand, Sinu heldus, et inimeste lapsed Su tiiwade warju alla tipuvad ja seal kaitsemist leiavad. Dõ pimedus on nüüd mööda läinud ja meie näeme jälle päewa walgust, oh see-päerast palume meie Sind: Aita meid sell tänasel päewal jälle Sinu pale walguses käia ja kõige patu pimeduse eest hoida. Hoi meid oma armu läbi, et meie täna ega uialgi Sinu armust ära ei taganeks, ega kuradist, maailmast ega omast kurjast südamest ennast petta ei laseks ega ennast ülekohtule orjaks ei annaks. Pööra ka täna kõik kurja ja kahju meist ära, nõnda, kuidä Sa seda tänasel öösel oled

teinud. Hoia meid ka kurja äkilise surma eest ja ole igal pool meie juures, kus meie liigume ehk läheme. Lase oma püha ingel igal ajal ja igal pool meie juures olla, et üksigi waenlane ei saaks meile kahju ega kurja teha. Ole ka sell päewal meie armsate, omastete, sugulaste ja sõprade juures, ja õnnista kõik, mis meie Sinu nimel ette võtame ehk teeme. Hoia meid ka, et meie täna midagi ei tee, kõnele ega mõtle, mis Sinu tahtmise vastu on. Speta meid tegema oma hea meele järele, sest Sina oled meie Jumal, Sinu hea Waim saatku meid ta-
lase tee peale. Amen.

Selljamaal wiisil.

Kui elu argipäewad lõpnud, Siis ilma waewast rahu saan, Mu waim siis Jsa lotta tõtnud, Kus Tema pale walgust näen Ja wiimsel päewal wõtab Ta Mu hinge ihu ühenda.

Teisipäewa õhtu laul.

Wiisil: „Baltwage!“ meid hüüab Looja.

Lauldes, kiites tõstan heale Müüd oma armsa Jssan-
dale Ta wäga suure armu eest. Ta on mind sell öösel hoidnud Ja kõige kurja vastu kaitsnud, Tal olgu tänu südamest. Ta suure armuga On wõtnud walwata Minu üle. Kui walwastin Ehk magastin — Ta ikka minu juures siin. Ajad, päewad mööda jõudwad, Ja warjulombel ära lõpwad, Kui suits ja aur nad kaduwad; Jeesus, Sinu arm ei lõpe, Jäeb seni, kui saan Sinu rüppe Kus Sinu lapsed koguwad! — Ilm wangikoda on Ja kaduw kõik ta õnn. — Küll aeg tuleb Et sinna saan, kus Jeesust näen Ja Tema juurde ikka jäen!

Teisipäewa õhtu palwe.

Kirjatunnistus: Ebr. 4, 16.

„Seepärast läbi nüüd julgusega armu=auu= järje juurde, et meie halastust saame, ja armu leiame sell ajal, kui meil abi tarwis on.“

Oh igawene Jumal ja kõige armu Issa! Meie kiidame ja täname Sind, et sa meid seda tänast päewa jälle oled läbi aitnud ja meile ära arwamata palju head teinud ihu ja hinge poolest; ja seda oled Sa kõik selgest armust teinud, ilma et meie seda wäärt ehk teeninud oleksime olnud, waid täna ja igapäew oleme pattu teinud, ja selget nuhtlust teeninud. Oh Issand! meie täname Sind Sinu suure armu eest, misga Sa meid tänini oled edasi aitnud, ja palume ka ühtlasi, et Sa sellesama armuga meid wõtaksid edasi aidata ja tänasel öösel meid kõige kurja ja kahju eest hoida ja kaitseada. Meie loodame Sinu abi peale ja rõõmustame Sinu abi pärast. Issand meie Jumal! meie sirutame omad käed Sinu poole üles ja palume Sind: Tule ja jõe meie juurde, sest et öö pimedus kätte jõuab, ja ükski muu ei wõi meid ses pimeduses hoida, kui Sina üksi. Arata meid oma püha sõna ja armu läbi, et meie waim mitte patu unesse magama ei jõe, waid et kui küll ihu magab, waim wõiks walwada, et kui Sina, meie hinge Peigmees meid ära kutsuma tuleksid, et Sa meid mitte ei leiaks magama, waid et meie walwaksime ja põlewa usu-lam-

pidega Sinu wastu wõitfime tulla. Meie tahame nüüd magama heita. Jäe Sina, oh armas Jeesus, waltwama, ja ole pimeduses meile walguseks, ja surmas eluks. Meie anname ennast ja omad armsad omaksed sell ööfel Sinu armu hooleks. Hoiameid oma rahu sees ja ära jäta meid mitte maha. Kuule meid, Issand, oma suure armu ja halastuse pärast. Amen.

Isa meie, kes Sa oled taewas n. t. f.

Sellfamaal wiisil.

Lase omad inglid tulla Ja minu woodi ümber olla, Et rahulist' woin magada. Arata mind wara üles, Kui olen hinganud Su süles. — Siis kiidan ma Sind rõõmuga. Kui aga peaks ma Sell ööfel surema. Oh siis wõta Mu hingeke, Siit taewasse; — Su arm on suur, oh Jeesuse!

Refnädali hommiku laul.

Wiisil: Jeesus, peastnud oled Sina.

Päike oma selget walgust Meie maale jälle toob; Tema walgustust ja paistust Iga loom siin tunneb, näeb, Kiitkem Issandat nüüd uuest', (Oleme ju tõusnud unest), Laulgem Loojal rõõmuga Halleluja löpmata.

Waratselt meid Jumal hoiab, Hilja ka weel õnnistab; Häda, õnnetust ta keelab, Armu wara kaswatab Ta meid kaitseb, toidab, katab, Ja meid päewast päewa aitab; Andkem tänu südamest, Issandal' Ta armu eest.

Ilma asjad otja saawad, Jumal ikka muutmata; Tema teod ja Ta sõnad Jäewad kindlaks löpmata. Riikas on Ta halastusest, Peastab ära ahastusest, Patu haawad parandab, Õnnistust meil' walmistab.

Kestnädali hommiku palwe.

Rirjatunnistus: Matt. 7, 7. 8.

„Paluge, siis peab teile antama, otfige, siis peate teie leidma; koputage, siis peab teile lahti tehtama. Sest igauks, kes palub, see saab, ja kes otfib, see leiab, ja kes koputab, sellele tehakse lahti.“

Kõigewägewam Jumal ja Isa! Sinu armu läbi oleme meie jälle selle nädali kestmise päewa hommitut näha saanud. Sa oled meid mööda läinud öösel oma armu-tiitwadega katnud ja warjanud ja meid ihu ja hinge poolest hoidnud, et meile ühtigi kurja ega kahju ei ole sündinud. Riidetud olgu Sinu püha kallis nimi nüüd ja igaweste. Sinu arm on iga hommiku uus meie wastu, ja Sinu heldus ei lõpe iialgi ära. Taewad jutustawad Sinu auu ja taewa lautus kuulutab Sinu kätte tööd. Päew ajab päewale rohkeste lõnet wälja, ja öö kuulutab ööle üles, mis tuleb ära tunda. Aga meie palume Sind, aita meid ka tänasel päewal oma suure armu läbi, et Sinu püha tahtmine meie juures siin maa peal wõiks sündida, nõnda kui see Sinu juures taewas sünnib, kus tuhat lord tuhanded õndsad waimud ja pühad inglid Sinu trooni ees seisawad ja Sulle kiitust ja tänu andes Sind teenitwad. Sinu hea armuline tahtmine sünnib küll ilma meie paltweta, aga meie palume omas palwes, et see ka

meie juures sünniks, et Sa võtaksid kõik kurja nõuu ja tahtmist rikkuda ja keelba, mis meid ei lase Sinu nime pühitseda, ega Sinu riiki meie juurde tulla, kui on kuradi, maailma ja meie liha tahtmine: seepärast kinnita ja hoia meid oma sõna ja armu sees, kuni otsani, et Sinu armuline ja hea tahtmine meie kõikide juures võiks täidetud saada. Meie oma tahtmine on patu läbi ära rikutud ja hoopis kõlwanu, seepärast aita meid seda oma tahtmist enesest hoopis ära heita, ja aita, et Sinu tahtmine ka meie tahtmine oleks, et meie wana inimene, wana süda ja meel saaks Kristusega risti löödud ja meie oma tahtmine surmatud, et meie mitte enam iseendele ei ela, waid Sellele, kes meie eest on surunud ja ülesäratud. Jah see on Sinu tahtmine, et see, kes Sinu sisse usub, peab igawest elu pärima. Seepärast kingi meile elawat usku, oh armas Jeesus, oma püha Waimu läbi, et Sina meie sisse ja meie Sinu sisse võiksite jäeda nüüd ja igaweste. Täida meie südamed selle oma igawese armastuse täiussega mis Sa risti sambas meie eest oled kannatanud ja võta meie südamed ja tahtmist hoopis oma tahtmise alla. Aita, et meie oma usu filmad alati ülestõstame selle õndsaja aja ja elu poole, mis Sa oled töötanud, kus Sinu tahtmine täieste saab sündima, kui kõik wanad asjad on mööda läinud ja kõik on uueks saanud. Meie igatseme ja ootame selle uue taewa ja uue maa järele, kus õigus sees elab. Ses lootuses aita meid täna ja igal ajal üleweltse asjade poole sirutada ja walwades ja paludes ennast selle

õnnsa elu vastu walmistada, kus meie kui kuningad ja preestrid Sinuga igaweste saame elama. Amen.

Ja meie, kes Sa oled taewas n. t. s.

Sellsamal wiisil.

Minu hinge kroon ja ilu, Aita mind ja halasta! Sinu arm on minu elu, Kõik mu patud kaota. Kõik ma Sinu hooleks annan, Kõik Su ette palwes kannan; Mis Sa teed, see on kõik hea, Ei ma paremat fiin tea.

Reiknädali õhtu laul.

Wiisil: Jeesus rõõmustaja.

Karjane, Sa walwad, Omad talled hoiad Kõige lahju eest; Abiks heldest' tulid, Kaitstjaks meile olid Täna päewal tõest'. Hoiad meid sell' öösel ka, Kaitstjaks meil' Su inglid tulgu, Meie ümber olgu!

Ülewelt meid aita, Waenlased kõik wõida Oma wäega; Anna oma rahu, Et saaks meie ihu Su sees hingada. Kustuta kõik patu süüd, Et need meie peal' ei kaeba, Ega hinge waewa.

Tule, wõta hoida, Et wõiks kuri jäeda Meitest kaugele; Appi meile tõtta, Tiitwa alla wõta, Meid nüüd heldeste Rata meid Sa armuga, Ei siis pole kurja karta. Kui Sa wõtad aita.

Reiknädali õhtu palwe.

Kirjatunnistus: Johan. 14. 1 — 3.

„Teie süüda ärge ehmatagu mitte; uskuge Jumala sisse, siis usute teie ka minu sisse. Minu Isa majas on mitu eluaset. Kui see nõnda ep oleks, siis ütleksin mina teile: Ma

lähem teie aset valmistama; ja kui ma saan läinud ja teile aset valmistanud, siis tulen mina jälle ja tahan teid enese juurde võtta, et teie ka olete, kus mina olen.“

Päew on looja läinud ja õhtu on kätte tulnud, kusa pimedus kõigil maailma katab, aga Sina, oh armas Jeesus, meie igawene walgus ja õnnistuse kalju, Sina ei lähe iialgi meie juurest ära ega jäta iialgi meid maha; Sina oled meie hea karjane ja ei lase meil midagi puududa. Nõnda kuidagi päikese walgus päewal, nõnda jutustawad kuu ja tähed öösel Sinu äraarvamata wäge, heldust ja armu ja tuletawad meile seal ülewal meie Igawest isamaad meelde, kus meid palju eluasemid ootawad, seepärast ei kardad meie ühtigi, ja kui meie ka käitšime pimeduses ja surma warju orgus, ei kardad meie ühtigi kurja, sest et Sina meiega oled; Sinu arm teeb kõigil heaks. Ole südamest kiidetud ja tänatud, kõige armu ja helduse eest, mis Sa alati ja ka täna meie wastu oled ülesnäitnud ja meid kaitsemud ja hoidnud ihu ja hinge poolest, ehk meie küll alati Sinu armu wastu oleme pannud ja kogemata ja meelega Sinu wastu eksinud; oh anna seda, kallist Lunastaja, meile andeks, ja ära arwa neid pattusid meile mitte süüks. Oh kui Sa tahakšid kõigil meie patud meile süüks arwata, siis ei oleks meil muud palka oodata, kui igawest põrgu tuld aga meie loodame Sinu armu peale, sest Sinu juures on palju andeksandmist. Meie heidame nüüd, oh armas Jeesus, oma wooditesse magama, Sina aga, oh

Kallis hinge peigmees, hinga meie südames, siis on meil rahu elus ja surmas. Ja kui Sa tahad meid sell öösel siit maailmast ära kutsuda, Sinu armus sureme meie õndsaste, sest meie teame, et Sa meile ühe eluaseme oled walmistanud, mis hiilgavam ja ilusam on kui taewas kõige tähtedega, ja õndsam, kunni kõikide inimeste mõistus wõib ära mõista; ja kus Sina oled, seal peab Sinu teener ka olema. Kui meie aga kauemini siin maailmas peame elama, siis lase meid homme tertwelt ja rõdmuga ülesärlada ja uuenda igal päewal ikka enam ja enam oma näo järel, et meie uueks loomaks saaksime. Lase oma armu-walgust ka sell öösel kõikide inimeste, ülemate ja alamate, üle paista ja juhata ja rõdmusta kõiki, kes kurtwad, haiged ja waewas on ihu ehk hinge poolest. Lase oma pale õnnistust meie armsa omaksete ja kõikide maailma inimeste peale paista. Amen.

Ja meie, kes Sa oled taewas n. t. s.

Selljamaal wiisil.

Küüd ma rahul olen, Rõõmsast' kinni panen Dmad silmad ka. Ihu, hing ja elu Sinu hoolets jäegu, Oh truu kaitseja; Head ööd mull' kingid Sa, Ja kui homme elu annad, Siis ka muret kannad.

Reljapäewa hommiku laul.

Omäl wiisil.

Mu armas Jeesus, minu rõdm! Oh minu kallis wara! Su armu mina igatsen, Sind mina nõuan taga. Uuu olgu Sulle järgeste; Et oled üpris armsaste Mind peastnud hädast ära.

Sa oled walguš minule, Sa näitad mull' selgest' Su armu walgušt täieste, Ja jahutab mind heldest'! Oh! oma armu walgega Mind wõta täiest' walgušta, Ja peasta pimedusest.

Sa oled õnnistuse tee, Mis pealt ma taewa leian, Sa jaadab mind ka õiete, Kui ma Sind abiks hüüan. Ei mina ilma Sinuta, Ei iial oma waewaga Su taewa riiki püüa.

Reljapäewa hommiku palwe.

Kirjatummistus: Luuk. 12, 24.

„Wõidelge, et teie wõiksite kitsast wärawast sisse minna; sest palju, ütlen mina teile, püüdwad sisse minna, ja ei wõi mitte.“

Püha kõigewägewam Jumal, kes Sa enne olid, kui weel midagi ei olnud — Sina olid igawesest ajast olnud ja oled ja jäed igawesest ajast igaweste. Sina oled kõik teinud mis tehtud on ja oled taewa ja maa ja kõik mis seal peal on, oma sõna läbi teinud, meie tuleme sell kallil hommiku tunnil Sinu püha pale ette Sulle kiitust ja tänu andma, et Sa ka meie waeste põrmudeste peale armuga mõtled ja meie eest nii suurt hoolt ja muret kannad ja kõi annad, mis meil iial ihu ja hinge poolest tarwis on ja meid pealegi kõige häda ja kurja eest hoiad ja kaitset. Sa oled meid ka täna õusel kõige kurja ja kahju eest hoidnud, et meie rahu sees wõiksime magada ja hea terwise ja rõõmuga ülestõusta. Sa oled kõik meie patud oma selja tahta heitnud ja ei ole nende pärast meid mitte nuhelnud, ehk meie küll

seda diguse poolest wäärt ja teeninud oleme. Aga
 Sa oled siiski oma armu ja heldust nii wäga roh-
 keste meie wastu alati üles nätnud, et meie mõistus
 ei jõua seda ära artwata ega keel ülestunnistada.
 Meil waestel ei ole Sulle midagi tasuda Sinu suure
 armu ja heategemiste eest, aga midagi tahame Sulle
 siiski ohwriks tuua, see on: meie patuga ära riku-
 tud ja rojastanud südamed. Wõta, oh armu Is-
 sand seda ohwrit wastu ja ära põlga seda ära.
 Wõta meid terwelt ihu ja hingega omaks ja uuenda
 meid oma näo järel. Aita meid kõige kurja ja
 patu wastu alati wõidelda, et meie wiimselt wõit-
 sine ära wõita ja wõimust saada, et meie ükskord
 wõidukrooni Sinu käest saaksime. Oh Issand, aita,
 oh Issand, lase hästi korda minna ja õnnista kõik,
 mis meie täna Sinu nimel ette wõtame ja teeme,
 et kõik wõiks Sinu sõna ja waimu selguses sündida.
 Sinu sõna olgu täna ja igal ajal meie jalale lam-
 biks ja walguseks meie jalgte peal. Aita meid
 Sind karta, armastada ja Sinu peale loota ja aita
 meid ka kõiki inimesi, sõpru ja ka waenlasi armas-
 tada ja neile head teha, et meie kõikidega südamlis-
 tus armastuses, halastuses, alanduses, tasanduses
 ja kannatuses ümber käime ja kõikidele andeks an-
 name, kes meile liiga ja ülekohut teinud, et Sinu
 püha rahu meie südames walitses, mis ülem on
 kui kõik mõistus. Ja nõnda aita meid täna elada
 ja teha, et meil weel ükskord tulewas ilmas Sinu
 auuriigis sest tänast päewast wõiks rõõm ja õnnis-
 tus olla. Keela ka kuradit ja kõiki ihu ja hinge

waenlasti meile kahju ja kurja tegemast. Anna meile
kõit, mis meil ihu ja hinge poolest tarwis on. Tee
seda, oh truu Jumal, oma armsa Poja Jeseuse
Kristuse pärast. Amen.

Isa meie, kes Sa oled taewas n. t. f.

Sellamal wiisil.

Sa oled minu karjane, Mu hinge armastaja, Sa
saadad mind nii truuste, Mind rõõmustab Su sõna. Oh!
wõta oma hoolele Mind, oma lamba, Jeseuse! Sa oled
õige kaitzja.

Reljapäewa õhtu laul.

Wiisil: Oh Jesus, sinu walu.

Oh hingaks ma Su süles, Kes aitab sinna mind? Su
armastuse tules Hing wäga nõuab Sind! Sa oled mulle
kallim, kui kõige kallim tuld; Su süda rikkam, heldem,
kui ilma põrm ja muld.

Oh õnnista meid kõiki, Kes armastame Sind! Ja õnnis-
tab Sa teisi, Siis ära jäta mind Su armu osast ilma,
Waid tõsta minu peal' Su halastajat ilma, Et waene
olen teal.

Ra mina nõuan oja Su osasaamisest; Et olen ka Su
wõsa, Su oma armu wäest. Oh ela meie keskul, Meid
armus kosuta, Et iga nõdral hingel' Ra troostiks oleks Sa.

Reljapäewa õhtu palwe.

Kirjatunnistus: Matt. 26, 37. 38.

„Ja tema (Jesus) wöttis enese juurde
Peetrust ja kaks Seebedeuse poega ja hakkas
kurwaks saama ja hirmust ahastust tundma.

Siis ütles Ta neile: Minu hing on wäga kurb surmani: jäege feie ja walwage minuga."

Armuline Issand Jeesus Kristus, meie Lunastaja! Sina oled ennast sell (Neljapäewa) öösel raske kannatamise alla andnud, et Sa meid tahtsid igawestest surmast ja hukatusest ära peasta ja igawest õnnistust meile saata. Meie ja kõige maailma patud oliwad Sinu peal ja kurwastasiwad Sinu püha hinge surmani. Mõtlemine Sinu kurwastuse peale hoidku meid patu julguse eest ja äratagu meie sees tõsist patu kahetsemist, meeleparandamist ja kurbtust meie patu pärast, et meie juures wõiks sündida, kuida Sa oled öölnud: Ündsad on need, kes kurwad on, sest nemad peawad saama rõõmustatud. Ka need patud; mis meie täna Sinu wastu oleme teinud, anna meile andeks ja rõõmusta meid. Sinu hing on surmani kurwaks saanud ja hirmust ahastust tundnud, et meil mitte tarwis ei oleks wiimase-päewa wiha eest karta ega igawest põrgu piina ja walu tundes wäriseda ja ahastada. Oh, meie ei jõua küllalt Sind Sinu armu ja helduse eest tänada ega Sinu armastuse eest Sind armastada. Anna meile ise ennast dieti tunda, ja aita meid oma raskest kannatamisest meie eest alati meeles pidada, et meie seda iialgi ära ei unusta, mis Sa meie heaks oled teinud, et meie Sind oma pattudega iial enam ei kurwastaks. Tee meid oma taewase Isale meelepäraliselt, et meie Teda ka nõnda paluksime, kui Sina palusid: „mitte nõnda kui mina tahan waid kui Sina tahad!“ Opeta meid ka see-

jugust tсандust, kuda Sa Juuda Jaskaariutiga rääkisid, ja ka seesugust kannatust, misga Sa ennast lastsid sibus ja surma saata. Sa tahad, et meie üksteist peame armastama, nõnda kui Sina meid oled armastanud, oh siis kaota kõik meeleepahandust ja wiha meie seest ära ja täida meid helduse, headuse, lahtuse, kannatuse ja piisa meelega igauhe wastu. Ka täna õhtu aita meid rahus ja ei kellegiga wiha pidades hingama minna ja Sinu armastuses ja rahus hommiku ülesärkada. Jah, nõnda aita meid, kallid Lunnastaja, kuni sinna saame, kuhu Sa pärast oma kannatamist ja surma eele oled läinud meile aset walmistama. Amen.

Ja meie, kes Sa oled taewas n. t. s.

Sellamal wiisil.

Weil' tuleb kätte pea Suur püha rõõmu-päew! Kui maailm weel ei tea, On meie usu-laew Ju sinna kalda saanud, Kus inglid laulawad, Ja süda rõõmu maitsnud, Mis siin on uskunud.

Reede hommiku laul.

Wiisil: Jumal, maa ja taewa Looja.

Kallis Tall, Sa kandsid ise Minu pattu risti peal; Sinu püha elu-wesi Jooksis Sinu küljest seal; Seega südant puhasta, Et wõiks Sulle kõlbada.

Armuhallit, Sinu wesi Jooksku elu-wäega Minu närtfind hinge fisse, Täitku mind Su armuga Minu süda lahti tee, Walmista ka armule.

Koidu täht ja hinge walguis, Walgusta mu südant ka! Sinu õpetuse selguis Meid ei lase efsida, Kui Sa südamesse jäed, Siis ma kõnnin õiget teed.

Neede hommitu palwe.

Kirjatunnistus: Johann. 1, 20. 3, 16.

„Waata, see on Jumala Tall, kes maailma pattu ära kannab. Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et Tema oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes Tema sisse usub, ei pea hukka saama, waid et igawene elu temal peab olema.“

Oh Issand Jeesus Kristus, kes Sa oled maailma walgus ja heikjas koidutäht, kes kõik pimedust walgustab, Sulle olgu kiitus, auu ja tänu, et Sa meid täna jälle ööpimedusest päewa walgele oled aidanud. Iseäranis sügawa tänuga mõtleme meie kummardates selle suure armu peale, misga Sa meid waimulikust pimedusest ja surma warjust oma were ärawalamise ja risti surma läbi oled ära peastnud ja oma imeliku walguse juurde saatnud. Sina oled meid oma were läbi ära peastnud patust ja surmast, kuradist ja põrgust. Kiitus olgu Sulle nüüd ja igaweste Sinu suure armu ja halastuse eest. Ära lase, oh Issand, oma armastust meie juures mitte ilmaasjata olla, waid aita, et meie täna ja igal ajal Sind kõigest südamest ka armastame, ja et kõik meie elu wõiks Sulle kiituseks ja auuks olla. Rata meid täna ja igal ajal oma were diguse luuega ja ehita meid õnnistuse riietega, et meie lahti oleme kõigest kaisu needmisest ja hukkamõistmisest. Ringi meile oma kannan-

tamise ja surma rohket õnnistamist ja hoia meid igaweeste oma õndsaks tegevast osasaamisest, et meie jääme Sinu sisse kui oksad wiinapuusse ja Sulle Sinu meelepäralist wilja kanname. Arata meie sees täna ja igapäew tõsist sõnakuulmist Sinu wastu, et meie kõigis nõnda elame ja läime, kuida Sina oled meile eeskujuks olnud. Anna meile õiget armastust, mis salalik ega katwal ei ole, et meie rõõmsad oleme rõõmsatega ja nutame nutjatega. Aita, et meil üksmeel oleks isekesks, et meie mitte kõrki asju ei nõua, ega ennast targemaks ei arwa kui sünnib arwata, et meie mitte kurja kurjaga ei maõja, waid niipalju kui meie poolest sünnib, kõrkide inimestega rahu peame.

Hoia meie teelt kurja eest ja meie huuled katwalust rääkimast, et meie iialgi ei waleta ega tühja ei räägi, waid et kõik mis meie teeme sõna ehk teoga, wõiks Sinu nime auuks sündida. Õnnista meid seks täna ja iga päew oma püha Waimu armuga, ja juhata ja saada meid meie teede peal, et meie Sind alati oma filmade ees ja südames peaksite ja ühtegi patuga sõprust ei teeks Sinu püha kätse wastu. Oh Issand! aita meid oma püha nime pärast ja õnnista täna meie wäljaminemist ja jissetulemist. Võõra kõik kurja ja kahju meie pealt ära ja waltwa meie üle oma kaitsemise ja wäega. Walgusta ja juhata meid oma sõna ja Waimu läbi, et meie Sulle wõiksime elada ja kui aeg kätte jõuab, ka Sulle rõõmuga surra. Seda aita meid, armas Jeesus, oma ilmasüüta kannatamise ja surma pärast. Amen, Issa meie, kes Sa oled taewas n. t. j.

Sellamal wiisil.

Juba hakkas röömustama Sinu kallil were wäest, Juba hakkas usus tundma Röömu Sinu haawadest, Mind Su weri kosutab, Ja Su surm mind röömustab.

Reede õhtu laul.

Wiisil: Ma hüüan, Jeesus, appi Sind.

Sa oled, armas Jeesus Krist, Mu süü eest surma läinud; Mu katuks tuli Sinu rist, Mu heaks Sa waewa näinud Sind teotati, waewati, Oh tee, et Sinu haawad Mulle saawad Siin abiks häda sees, Mu südant jahutawad.

Su kallid armu-tulute Mu hinge sisse jäegu, Mu külma südant järgeste Ja hästi soojendagu Oh anna armu minule See waranduse hoida, Abi leida, Kui põrgu waenlased Mind püüdwad ära wõita.

Oh anna tarkust minule Mu were waewa mõista, Mis Sina wõtsid, Jeesute, Mu patu pärast tunda; Oh aita, et kõik patu tööd Ma kahetsen ja nutan, Sulle tõttan, Ja kõigest südamest Su woole ikka õhlan!

Reede õhtu palwe.

Kirjatunnistus: 1. Peetr. 2, 21. 24.

„Sest seks olete teie kutsutud, et Kristus on teie eest kannatanud, et teile tähte jätnud, et teie peate Tema jälgedes käima. Kes meie patud on kandnud omas ihus üles puu peale, et meie pidime patust ära saama. ja õigusele elama, kelle wermede läbi teie olete terweks saanud.“

Muu kiitus ja tänu olgu Sulle, Jeesand Jeesus!
 Sinule, sellele Tallele, kes meie eest surunud olid ja
 nüüd elad ja walitsed igaweste! Sina oled meie pa-
 tud enese peale wõtnud ja ise enast omas ihus puu
 peal ohwerdanud, et meie pidime patust ära saama
 ja õigusele elama. Sinu haawade läbi on meile
 terwis tulnud. Aga meie palume Sind armast Jees-
 sand, et Sa tahaksid oma suure armu läbi kõik pa-
 tud, mis meie täna Sinu wastu oleme teinud, oma
 kalli arawalatud were pärast meile andeks anda ja
 wõlaraamatust ära kustutada. Raota meie südame-
 test kõik kurjust, wiha, teutamist, kadedust, uhkust,
 ahnust ja kõik jumalakartmata olekut. Loo meile
 puhtad südamed ja uuenda meie sees usu ja sõna
 kuulmise kindlat waimu. Ära lükka weid mitte
 ära oma pale eest ja ära wõta oma püha Waimu
 meilt ära. Sellesama oma püha Waimu läbi istuta
 ja kaswata meie sisse oma alandust ja armastust,
 oma tasandust ja oma heldust, oma kannatust ja
 oma sõnakuulmist. Gla Sa meie sees, et meie üks
 süda ja üks meel Sinuga oleks, ja nõnda elaksime,
 kuida Sina oled elanud. Ole oma kannatamise ja
 surma näol täna õõsel meie juures, et Sinu suur
 armastus ka unes meie meeles seisaks. Tröösti
 kõiki, keda waesus, haigus ehk mõni muu häda wae-
 wab ja ole oma armu ja abiga ka nende juures,
 kes sell õõsel fiit maailmast peawad lahutama.
 Halasta kõikidele rahulist hingamist Sinu sees ja homi-
 tul rõõmust ülesärtkamist. Ringi meile ka wiimselt

õnnist elu-õhtut, rahulist hingamist mulla sees ja rõõmust ülestõusmist igatweks eluks. Amen.

Sellamal wiisil.

Su käest saab minu hingele Rõõm, rahu, hingamine; Oh ole armas Jesuke, Mull' ikka armuline, Mu tule kiir, tee soojaks mind, Tee terweks patu haawad! Need mull saatwad Küll walu, wiletsust, Et minu filmad nutwad.

Laupäewa hommiku laul.

Wiisil: Nüüd ristirahwas laulage.

Siitsaadik oled heldeste Meid, Jssand, armust kaitsnud Ja oma rahu uueste Sell öösel meile andnud. Oh õnnista meid täna ka Su kallil taewa rahuga, Sa armuline Jssand!

Ma olen wõõras ilma peal Ja ruttan kodu poole, Ei saa ma sinna laial teel, Lai tee wiib alla poole; Sest astun Sinu järele, Ja käin Su jälgis, Jesuke, Ja kannan oma risti.

Oh Jssand Jesus! awita Su jälgedes meid käia; Oh aita Su peal' waadata, Ja armastusse jääda! Oh aita, et ma kõigil teen, Mis mina nendelt igatsen: Siis teen, mis tahad Sina.

Laupäewa hommiku palwe.

Kirjatunnistus: Ebr. 3, 7. 8.

„Täna, kui teie Tema healt kuulete, siis ärge tehke eneste südamed mitte kõwaks.“

Helde ja armuline Jumal! Meie tuleme sell hommiku tunnil jälle Sinu püha pale ette ja kiidame ja täname Sind kõige Sinu armu ja helduse eest, mis Sa minewal öösel meie wastu jälle oled ülesnäit-

nud, ja oled selle nädali wiimse päewa juurde
aitnud. Üks nädal on meil jälle selle tänase päe-
waga otfa lõppemas. Oh anna meile armust andeks,
mis meie sell nädalil Sinu wastu oleme etfinud ja
mitmel wiisil pattu teinud. Meie oleme praegu omast
ihulikust unest ülestõusnud ja päike paistab meile sel-
geste ja armsaste; paista nüüd ka, oh armas Jeesus,
Sa diguse päike, oma armu walgega meie südame
pimeduse sisse, et ka seal wõiks walgus tõusta. Aga
hoia meid ka selle eest, et meie oma südamid kõwaks
ei tee Sinu armu-heale ja tutsumise wastu, kui Sa
meid oma sõna ja armu läbi tahad meeleparandami-
sele ja patustpöõrmisele saata. Sühata meid ka täna,
oh Issand, tasase tee peale ja hoia meid täna ja
igal ajal kõige kurja ja kahju eest, mis ihu ehk hinge
poolest meile wõiks sündida. Lase meie tööd ja ette-
wõtmist lorda minna ja anna oma armu ja õnnis-
tust rohkest meile tunda. Anna meile diget armas-
tust Sinu ja oma ligimese wastu, et kui meie ehk
kedagi täna, ehk ülepea selle nädali sees oleme pahan-
danud ehk kurwastanud, et meie siis wibimata wõtak-
sime andeks paluda ja ära leppida kunni meie alles
tee peal oleme ja meid ei ole weel igawese wangi-
torni heidetud. Mita meid Sinu diged järelkäijad
olla anna meile elawat usku Sinu sisse ja kind-
lat lootust Sinu armu peale, et meie italgi katkipidi
ei mõtleks. Hoia meid ka kõige ekstitawa wale-õpe-
tuse, ebausku ja tühja maailma kõra, ropu lusti ja
kadutwa rõemu eest, mis meie hinge wõib roojastada
ja Sinu armust lahutada. Anna meile ja meie maale

ühtmeelt, rahu ja armastust üksteise vastu, et Sina
Pea, ja meie liikmed, Sina karjane, ja meie Sinu
kari oleks. Kaswata oma armu-riiki kõiges maail-
mas ja lase patu ja kuradi riik otsa lõppeda. Kuule
meid oma suure armu ja halastuse pärast. Amen.
Jsa meie, kes Sa oled taewas n. t. j.

Selljamaal wiisil.

Oh aita Issand, et mull see Et läheks iial meelest,
Et aeg stin ilmas üirite, Kõit lõpeb ära nopest' Et kõige
ülem mure see Mull oleks ilmas alati, Et wõiksin õndsaks saada.

Laupäewa õhtu laul.

Wiisil: See aeg on tõest' ukse ees.

Samm sammult astun edasi Mind wiinne samm wiib
hauda, Mu elu lõppeb alati Aeg lendes lähneb mööda. Kus
on need päewad, aastad jäend, mis minu filmad näha
saand? Kõit möödas, kõit on lõp'nud.

Nii lõpeb minu elu ka, Pea olen ilmast läinud; Nii
sündis tuhat teistega, Mis igauks ju näinud. Muld mullaks
saab, waim üles läeb, Kes aga Jesu omaks jäeb, See
surreb elu letab.

Jerusaleem, sa rõõmu pail, Mill' näewad find mu filmad?
Mill' tuleb mull' see õnnis aeg, Kus nutu päewad lõpivad?
Mill' teretan Sind teistega, Oh Jeesus, uue lauluga? Mill'
hingan Sinu hõlmas?

Lähelepanemine nädali lõpul.

Kirjatunnistus: Matt. 11, 28—30.

Jeesus ütleb: „Tulge minu juurde kõik, kes
waewatud ja koormatud olete, ja mina tahan

teile hingamist saata. Võtke eneste peale minu ike ja õppige minust, et mina olen tasane ja südamest alandlik, siis leiate teie hingamist eneste hingedele. Sest minu ike on hea ja minu koorm on kebja."

Armsad hinged!

Meie oleme jälle ühe nädali lõpetanud ja mõned sammud surma poole astunud; aga vaatame pisut mööda läinud nädali ja tänase päeva peale tagasi ja küsime eneste käest: Kudas oleme mööda läinud päevadel elanud? Kas oleme Issanda jälgedes taeva teed läinud ja seda vara nõudnud, mis üleval on, või oleme ehk aga oma liha-meele järel elanud, maailma armastades ja kurabit teenides. Jah, kui lugu kellegi juures veel nõnda on, see pöörugu veel täna ümber ja ruttagu Jeesuse juurde kes kõiki patu- sid tahab vastu võtta. Meie oleme täna ja kõigil kell nädalil oma ihu- ja elu-tarwituse eest muretsedes igauks omal kombel tööd teinud ja waeva näinud, ja igauhel on oma koorm kanda olnud, ühel rohkem, teisel vähem, aga kas oleme ka oma suremata hinge eest hoolt kandnud ja enestele taeva vara korjanud, mis meil tulevas elus nii väga tarvis on. Kas oleme ka seda rasket patu koormat tundnud, mis meie hinge huulatusse sisse vajutab, ja kas oleme ka Jeesuse juurest seda koormat kandes abi otsinud? Kui meie seda veel mitte ei ole teinud, oh siis rutakem praegu kell armsal nädali lõpu-päeva õhtul Tema

juurde, ja Tema tahab meid sest peasta ja meie rahu ja hingamist saata; sest Ta hüüab ju ise laiale laotatud kätega meie kõikide poole ja pakub meile oma rohket armu ja alastust, üteldes: „Tulge minu juurde kõik, kes waewatud ja koormatud olete n. t. j.“

Seda ei võdi mitte otselõhe ütelda, et just kõik inimesed Jesuse juurde võivad tulla; Tema ei võta mitte kõiki vastu, ega ei kutsu ka mitte kõiki. Seal on suur wähe, keda Ta kutsub, ehk keda Ta mitte ei kutsu; keda Ta vastu võtab, ehk keda Ta enesest ära lükkab. Küsime nüüd esiteks: Keda ta vastu võtab? Vastus: Kõiki, kes waewatud ja koormatud. Ja teiseks küsime: Keda Ta mitte vastu ei võta ja enesest ära lükkab. Vastus: Kõiki, kes omast meelest wariseri kombel diged on ja Tema armu ei tarwita. Seda meest, kellel pulma riiet (Kristuse were diguse kuube) selgas ei olnud, lükkas Tema enesest ära, ja sai kõige sügawama pimeduse sisse heidetud, kus on hulgumine ja hammaste kiristamine. Aga need kõik kes oma patu koormat kandes waewatud ja koormatud on, need võivad kõik Tema juurde tulla: neid ei põlga Tema mitte ära; aga kõige omast meelest digedega, uhkedega, mõistlikudega ja maailma tarkadega ei taha Tema ühtegi tegemist teha.

Kudas on ta siis nende waewatutega ümber käinud? Meie loeme pühast kirjast: „Tema aitas kõiki hädalisi ja haigid; ja oli missugune haigus kellegil iial oli, Tema tegi neid terveks.“

Kõik, kes waewatud, leiavad hingamist Tema juures. „Teie inimesed,“ ütleb Tema, „kes teie

oma patu pärast endid furnuks waewate, kõiksugused nõud ära katsute, kuidas patust lahti saada, aga siiski rahu oma hingele ei leia ja hirmu pärast wärisete, tulge minu juurde!" „Aga mis Sa tahad meiega teha?" küsib keegi, „meie oleme endid peaaegu furnuks waewanud, aga ei ole ühtegi sest paremaks saanud; kes teab, mis Sa meile weel tahad koormaks juurde lisada, et meie seda kogunistegi enam kanda ei jõua?" „Mina tahan teid jahutada," ütleb Tema, „minu juures leiate teie hingamist eneste hingedele; mina tahan teid selle koorma alt, mis teid nii raskesti rõhub ja waewab, lahti peasta; tulge aga minu juurde, tulge! tulge!"

Ja kui meie Tema juurde läheme, siis saab ööldud: „Tema on kõik meie patud ära kandnud ja meie surma surmanud: pael on katki, ja meie oleme peastetud;" seal peab inimene imeks panema, kuidas see kõik temaga nõnda on sündinud.

Aga Kristus käsib meid meie tunnistuses ka oma iket eneste peale wõtta. Inimesed mõtlewad, et see sõna „ike" niisama palju peab tähendama kui „koorm." See ei ole mitte nõnda, sest iket ei panda mitte koormaks peale, waid ike on üks mõnus tööriist inimestel ja loomadel, et koormat hõlpsam kanda oleks. Nõnda on see üks koorma kergitus, üks tükk jahutamist ja hingamist, kui Snnistegija ütleb: „Wõtke eneste peale minu ike, sellega saab teil hoopis mõnusa ja parem oma koormat kanda olema elutee peal, sest mis minu juures koorm on, see on kerge, ja mina annan weel ühe mõnusa ja pehme ike sinna

juurde." Johannes ütleb ka: „Tema käsusõnad ei ole mitte raskest.“ Õnnistegija ise on jaks hea, et seeläbi raskest asjad kergeks saavad, ja on õnnistuse kasuks Kristuse koguduses, kelle läbi iga Jumala laps õndsaks saab. Seft Õnnistegija ütleb: „Õppige minu, et mina olen tasane ja südamest alandlik. Kui teie õiete tasase meelega olete, siis olete teie õnnelikud kõiges maailmas, ja saate (igawest rahu) maad pärima.“ (Matt. 5, 5.) Seepärast olge ikka tasased ja kannatlikud, siis tahab Issand teid aidata. Kui wahest waenlased teile liiga teewad, teid teotawad, laimatwad, petwad ehk muud kurja ja kahju teewad, siis laske olla kuiida on, olge tasased ja ärge hakake miite wastu riidlema ehk sõdima; seeläbi wajute teie weel sügawamasse pattu muda ja pori sisse. Teie peate tasased olema ja mõtlema: Kes teab, mis tarwis see mulle mõib hea olla? ehk ma olen jeda õigusega teeninud ja see on mulle õpetuseks ja meeldetuletuseks? Ehk Jumal tahab mind nende waenlaste kiusamise läbi mõne suurema patu ja kahju eest hoida.

See on aga ka tõsi: Õnnistegija mõistab oma jüngrite iket nõnda seada, kudas kellegi koorm raskest ehk kergem on, et nemad kõik rahuliste ja õnnelikult edasi saawad, ja ehk küll maailma tuuled nende kõrwus kohisewad ja tormis mässawad — nemad kannawad oma koormad rahuliste edasi, kuni otsani, sest Kristuse ise on hea ja Tema koorm on kehja.

Tema arm aidaku ka meid, meie koormat rõõ-

muga kanda, et meie hingamist leiaksime eneste hingebetele, ja kui siit ilmast lahkume, et siis Tema igatwese hingamise sisse wõitsime saada. Namen.

Wiisil: Oh wõitlejad, et käige peale.

Seal hingamine ei saa lõpma, Kus igatwene rahu on, Siin on tööpäewad, siin peab tõtma, Seal on õige Raanan. Siin tööd teen, palun Issand Sind: Wii hädaorust taewa mind!

Laupäewa õhtu palwe.

Jälle on meil see nädal lõppenud ja laupäewa õhtu kätte jõudnud. Jah kõik mis ajalil ja kadutu on, see läheb mööda ja lõpeb ära, aga Sinu heldus, oh truu Jumal, ei lõpe mitte ära, ja Sinu halasus kestab põlwest põlweni nende üle, kes Sind kartmad. Oma armu läbi oled Sa meile ka äraarwatata palju head teinud ihu ja hinge poolest, ja oled täna ja kõige selle nädali läbi meile toidust ja ihukatet andnud. Sa oled meile elu ja tertwist andnud, meid kõige kurja ja kahju eest hoidnud ja kaitsenud, nõnda, et ükski päew ega tund selle nädali sees ei ole mööda läinud, mill meie Sinu armu ja abi ei oleks tunda saanud. Jah, Sina oled meie Jumal ja meie Sinu rahwas ja karja lambad. Meie aeg läheb lendes mööda kui wari, nädalad ja päewad lähewad ära kui mere lained, Sina aga jäed nõnda kui Sa oled ja Sinu heldus kestab igatweste. Meie palume Sind Sinu suure armu pärast: Anna meile ka need patud andeks, mis meie täna ja kõige nädali sees Sinu wastu oleme teinud, ja ära arwa seda

meile mitte süüks, waid kustuta, armas Jeesus, kõi
meie patud oma kalli werega meie wõla-raamatust
ära, et need meie surmatunnil ja wiimsel kohtu päe-
wal meie peale ei hakkaks kaebama. Meie palume
Sind, oh armu Issand, et Sa wõtaksid oma püha
ingli wäega sell öösel meile tuliseks müüriks olla
ümberringi, et kurat, kes ümber käib, kui mõiraja
lõugoer ja otsib, teda ta saaks äraneelda, ei saaks
kõige põrgu wäega meile ühtegi kahju ega kurja
teha. Meie weeretame kõi omad mured Sinu peale,
sest Sa muretsed meie eest. Meie oleme selle mööda
läinud nädaliga jälle hea sammu surma ja haua
ligemale astunud ja wiimne nädal ja wiimne elu-
päewa õhtu wõib ehk mõnel meie seast wäga ligi
olla, mille järele **igawene aeg**, kellel enam iialgi
lõpetust ei ole, peale hakkab. Oh, et see meil
alati meeles seisaks ja ei iial meelest ära ei läheks.
Sest walgusta meid oma püha waimu läbi, et
meie seda hakkaksime nõudma, mis ülewal on, sest
siin ilmas ei ole meil kellegil jäedawad paika, ega
eluaseta, — siin oleme meie aga teekäijad ja öömaja-
lised, ületwel taewas on meie kodupaid ja isamaa.
Mita meid ka homse kalli pühapäewa wastu walmis-
tada, kui Sa seda meile weel oma armust wõtad
kinkida, et meie seda kallist päewa Sinu nimel wõ-
taksime algada ja ka lõpetada. Sina, Issand, oled
see A ja D, Algmine ja Dts, kes on ja kes oli,
ja kes tuleb, see Kõigewägewam. Sulle olgu auu
igaweste igaweseks ajaks. Amen.

Issa meie, kes Sa oled taewas n. t. f.

Issand õnnistagu meid ja hoidku meid, Issand lastu oma pale paista meie peale ja olgu meile armuline, Issand tõstku oma pale meie peale ja andku meile oma rahu. Amen.

Omavalgust.

Õnnista ja hoia. Waimuga meid wõia, Oma pale tõsta Sa, Issand, ja meid walgusta!

Rahu anna meile Täna nii kui heile; Püha Waimu anna ka Jesusega ühenda!

Amen, Amen, Amen! Jesu nime kiitkem; Meie Issand oled Sa, Esimene wiimne ka!

---

2. Suurte pühade ja muude mälestuse-päewade palwed ja laulud.

---

a) Kristuse tulemise ajal.

Wiisil: Armas Jeesus awita.

Hosianna, tõstke healt, Hosianna hüüdke wahwast: Poeg nüüd Isa järje pealt Tuleb peastma oma rahwast. Kõik maailm nüüd Teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku.

Keda wanad usklikud Sootes ammu igatsenud, Keda nemad ootanud, On nüüd rõõmuks meile tulnud. Kõik maailm nüüd Teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku.

Tulge kurtwad hingel'jed Waatke Jesuse suurt helbust! Urge kartke patuseid, Tema kingib teile õigust. Kõik maailm nüüd Teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku.

Lähelepanemine.

Kirjatunnistus: Lww. laul 118, 25. 26.; Matt. 21, 9.

„Oh Jehowa, et peasta nüüd ära, oh Jehowa! et saada seda hästi korda. Önnistatud olgu see, kes tuleb Jehowa nimel, meie önnistame teid Jehowa kojast. Hofianna Laweti Pojal! Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel, Hofianna kõrges!“

Meie oleme, minu armsad, jälle uut kiriku aastat peale hakkanud; Issanda arm on meid siamaale aitanud, et meie jälle Tema tulemise aega wõime pühitseda; kiitus ja tänu olgu Temale Ta suure armu eest. Meie laulame jälle seda wana ilusat laulu: „Nüüd ristitogudus, sull olgu rõõmustus!“ j. n. e. Meie kuuleme jälle uueste neid rõõmsõnumid: Kristus on tulnud, olgem rõõmsad, Halleluja! Jumal olgu selle armu ja helduse eest igaweste kiidetud ja tänatud! Halleluja! Waatke, seda rõõmu toob meile Kristuse tulemise aeg, kus Ta meid on ärapeastnud patust, surma, kuradi ja põrgu wõimusest ja meile taewa ukse jälle lahti teinud, mis patu läbi meie eest finni oli. Seepärast: Nüüd tehke kõrgeks wärawaid, ja ukсед laiaks sedamaid, sest auustuse Kuningas ja peastja on nüüd tulemas, kes önnistuse toob eluga, sest laulgem suure rõõmuga: Muu olgu Loojale mu armuandjale!

Sah, seesugust suurt rõõmu toob meile Kristuse

tulemise aeg, mis seda kallist Jeesuse Kristuse nime meie uue kiriku aasta ette otsa paneb. Sest mis on Kristuse tulemine? Tulemine? Kelle tulemine? Jeesuse tulemine. Ja kuhu tuleb Jeesus? Lihasse. Jeesus meie kuningas on lihasse tulnud ja inimeseks saanud, ja miksparast? Arakadunud ja hukkamõistetud inimesi lunastama ja ärasteema. See on see armurikas Jeesuse tulemine; Ta ei ole veel mitte tulnud meie peale kohut mõistma, vaid meile õnnistust saatma, mis meile sell uuel kiriku aasta hakatusel koha jälle peab kuulutatud saama. Ja selle kuulutusega tuleb Jeesus ise meie juurde, ja koputab meie majade ja südameste uste peale ja hüüab: „Mina ei taha teid mitte waesiks lappiks jätta, ma tulen jälle teie juurde.“ No, mis võime meie seal muud teha, kui Tema vastu laulda: „Kuis pean vastu võtma Sind, armas Jeesus, kui Sinu vastu tõtma, mu hinge iluke?! Oh Jeesus, minu meele nüüd armust walgusta, et kõlban Sulle jälle, Sind teenin lõpmata.“ Issand Jumal õnnistagu meile jälle seda uut kiriku aastat oma rohke püha Waimu anniga; Tema õnnistagu meid Jeesuse Kristuse läbi taewa warandustega, et meil ühestki heast asjast puudu ei oleks, ja et kõik wana kurjus ja ülekohtus võiks lõppeda, ja kõik meie juures uueks saaks. Ja kui meie nüüd mõtleme: Kelle juurde tuleb Jeesus, ja kelle juurde tahab Ta tulla? Meite raske patuste ja kurjade inimeste juurde tahab Ta tulla! meie juurde, kes meie Teda mööda läinud kiriku aastal nii sagedaste oleme oma patudega pahandanud, ja kurwastanud, kui meie teda oma

turja eluga teotasime ja Tema armu jalgega tallasime. Aga siisgi sirutab Ta weel ikka uueste oma armu käed meie järele wälja ja kutsub meid ikka ja ikka jälle uueste oma armu poole, et meie taewa pulmatotta saaksime. Eks meie südamed ei peaks selle armu üle häbenema ja meie ühtlasi hüüdma: „Issand, mis olen mina ja minu maja, et Sa mind siitsaadid oled aitnud, ja weelgi ära ei wäsi mind armastamast?“ — Aga nüüd, armsad hinged! Siitsaadid peab meie wastupanemine ja ajawitmine, kahe wahel olemine ja kangelaelus otkas olema; teie kõi, wanad ja noored, pisukesed ja suured, tahate ju kõi Jesuse juurde minna, selle meie hinge sõbra juurde, kes meid nii wäga armastab; tehke seda, minge Tema juurde, siis saab taewas Jumalal ja Tema inglitel selle üle rõõm olema, kui teie kõigest südamest pöörate pimedusest walguse poole ja saatana wõimusest Jumala poole. Jesus on meie järel küll kaua ootanud; kas Ta peab sell uuel kiriku aastal weel ilmaasjata ootama? Kas tahaks teie seast weel keegi Jesust põlata sell kallil uuel armu ajal? Kes seda julgeks teha, see põlgaks ise oma hinge õnnistust; aga Jumal ise hoidku meid selle eest. Amen.

Sellamal wiisil.

Ja nüüd walmistage teed Oma armsa Kuningale, Et Ta oma armu käed, Sirutab ka teie poole. Kõi maailm nüüd Teda kiitku Hosianna rõõmsast hüüdku.

Pa l w e.

Oh armas Õnnistegija! Sinu tulemise aeg ja uus kiriku aasta on jälle kätte jõudnud. Tule nüüd, oh armu Issand, ka meie juurde — jah, meie sisse elama. Meie teeme omad südame ukssed Sulle lahti, oh auu Kuningas! Tule meie sisse elama oma armuga. Ära põlga meid mitte. Waata, meie kahetseme südamest oma patu pärast ja tahame meelt parandada. Meie ootame Sinu tulemist, armas Issand, ja meie südames on Sulle usu läbi ase walmistatud, kus Sa wõid elada ja hingada. Oh tule sisse ja Sa pead meile wäga armas olema. Sina rahuwürst, läida meie südamed hoopis oma armu walgusega! Siin on ruumi ja maad Sulle küll, armas Õnnistegija! Tule meie sisse ja jõe meie sisse, nüüd ja igaweste. Amen.

Wiisil: Nüüd tehte kõrgels wärawad.

Oh tule Õnnistegija, Mu süda on Sull lahti ka, Oh tule meile armuga, Ja oma helbust ilmuta! Su püha Waim nüüd heldeste Meid saatku õndsja taewasse. Muu Sinu nimele Nüüd, Issand, anname.

Jõulu laupäewa õhtul.

(Wanemate ja lastele).

Wiisil: Nüüd, ristirahwas, laulage.

Su sõime juures seisjan ma. Oh, Jeesus, minu elu! Sind tahan rõõmsast teenida, Mu hinge rõõm ja ilu! Oh wõta nüüd ka minu käest Mu südant, meelt, et kõigest wäest Sind wõiksin armastada.

Rui ma ei oln'd weel sündinud, Siis sündisid Sa mulle, Ja oled armust pärinud Mu hinge omaks Sulle, Weel enne kui mind olid teind. On Sinu film mind äranäind, Su süda halastanud.

Ma olin surma warju all, Sa tõusid mulle Päewaks! Ma olin langen'd tigelal', Sa tulid Arapeastjaks! Mu armu päike oled Sa Kes kauni usu walgega Mind oled rõõmuستانud.

Rui süda nuttis minu sees, Si teadnud nõuu ei abi, Siis tulid Sa mu abimees Mind peastma armu läbi. „Mu wend, mu õde,“ ütled Sa, „Miks nutad, taebad asjata? Ma maksjan Sinu wõlad.“

Tähelepanemine.

Kirjatunnistus: Luuk. 2, 7.

„Ja tema tõi oma esimese Poja ilmale, ja mähtis Teda ja pani Teda maha sõime, sest neil ep olnud muud aset majas.“

Rui meie minu armsad, sell tänasel kallil õhtul Kristuse inimeseks sündimist meelde tuletame ja tähelepaneme, siis on meil küll asja Tema suurt armu imeks panna ja ütelda: Oh kui wäga armastab Tema inimesi, et Ta nende eest ise inimeseks saab, et Ta neid wõiks hukatusest arapeasta. Rui Jumal mitte inimeste sõber ega armastaja ei oleks, Tema ei oleks iialgi inimeseks saanud. Aga armastusel on see wiis, et ta ikka heameelega annab. Jumal annab täna meile oma Poja — oma ainu sündinud Poja; mis wõib Tema paremad weel anda? See on Tema kõige kallim and, mis T'al iial on.

„Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et Tema oma ainu sündinud Poja on andnud, et ükski, kes Tema sisse usub, ei pea hukka saama, waid et igawene elu temal peab olema.“ (Johan. 3, 16.) Armastusel on see wiis, et ta ennast itka oma arm-samaga ühendab. Nõnda teeb Jumal tänapäwani: Tema saab inimeseks, et Ta kõiki inimesi wõiks õnd-saks teha. Tema ühendab ennast meie liha ja werrega, et Ta meid saaks Jumalaga ühendada. Ja et see armastus nüüd üheks rõõmuks Issanda sees, ja tu-liseks wastu-armastuseks meie sees Tema wastu saaks sütitadud, siis laulgem nüüd seda wana tutwad, ar-mast Jõulu laulu:

Wiisil: See Jõulu päew on rõõmuft suur.

Üks laps on neitsist sündinud, Ja õnneks meile antud, Kes taewast meile kingitud, Ja sõime sisse pandud. Kui see ei oleks sündinud, Kõik rahwas oleks hukatud, Nüüd õnn on kõigil leida. Oh armas Issand Jesute, Kes oled tulnud lihasse, Nüüd pörgu eest meid hoia!

See läbi wõime südamest Sell ajal rõõmsad olla, Et Kristus taewa riigi seest On wõtnud maha tulla, Üks ime alandus on see, Et Jumal sündind ilmale, Ja ennast orjaks andnud, Ja saanud meie farnatsjeks, Et igawest meid rit-taks teeks, Ja meie patud kandnud.

Meie loeme 105-mast Daweti laulust, teisest sal-mist, kus meid maanitsetakse, et peame kõnelema Ju-mala imeasjust. Jumal on palju imet teinud, küll wana, kui uue seaduse ajal. Meie lueme wana sea-duse ajast, et Egiptuse weed wereks saiwad muudetud, et punane meri lõhki lõhkes ja Israeli lapsed kui-walt läbi läksiwad, et Jeeriku müürid palja pasuna

heale eest maha langefitvad, et päite ja kuu Josua palwe peale taewas paigal seisitvad; need olitvad kõik suured imeteud. Aga ühe uue imeasja on Jumal teinud. Üks ime üle kõige imede on see, et Jumal inimeseks saanud on. Seepärast ütleb Paulus 1. Tim. 3. p. 16. s.: „Kõikide teades suur on see jumalafartuse salaja asi: Jumal on awalikuts saanud lihas.“ Kolm ime asja on siin iseäralised: Üks ime ema, üks ime laps, ja üks ime sündimine. Üks ime ema, kes ühtlast neitsit ja ema on. Tema jäeb, ehk temal küll laps on sündinud, siisgi ikka puhtaks neitsiks, nagu ennegi; ta on päewa sarnane, kes küll heledaste paistab aga ise mitte seepärast ära ei löpe ega paistus ei wähene, ehk kui üks roos, kes ikka ühesugusiks roosiks jäeb, ehk küll mesilased temast mett on saanud. Üks ime laps, kes ise igawene Isa on, ja kellel ometi enesel isa ei ole; üks Poeg kelle isa taewas on, ja kellel ometi seal ema ei ole. Üks laps, kelle ema maa peal, aga kellel isa ei ole. Üks Poeg, kes sündinud Isast, aga ilma ajata, ja emast sündinud, kui aeg täis sai. Tema oli Jumal ja jäeb Jumalaks, ja saab inimeseks. Ta oli kõige rikkam, ja saab waeaks, ja saab jälle kõige rikkamaks. Ta oli kõige kõrgem, saab madalaks, ja jäeb kõige kõrgemaks; üks Jumal, kelle suurus ilmaotsata. Tema oli kõigewägetam, saab nõbraks ja siisgi ei murra nõtrus Tema tugewust. Tema oli Jumal ja saab inimeseks. Tema toidab kõik, kes maailmas elawad, ja lasseb iseennast ema piimaga toita. Tema kannab kõik maailma ülewel, ja lasseb ennast ise süles tanda

Tema oli kõige targem ja saab wäetimaks lapseks. Kes wõib seda imet ära mõista?! Ükski ime ei ole nii ilus, kui see, ega nii trööstlik, kui see.

See aeg, mill Jeesus sündis, oli nõnda kui wana kirjadedest leida, just neljakümne teisel Keisri Augustuse walitsuse aastal ja 25-mal Jõulu kuu päewal. Keiser Augustus oli pea kõige maailma oma alla wõitnud ja Rooma riigi alamaks teinud. Ja sell ajal pidi Jeesus sündima ja Tema riik peale hakkama Ewangeliumi kuulutamise läbi, mis üle kõige maailma pidi wälja laotatud saama. Seda oli ka prohwet Daniel Baabiloonis wangis olemise ajal omas raamatus 9. peat. 24. salmis ettekuulutanud.

Keiser Augustus andis omas ilmatumas suures riikis käsu wälja, et igaüks pidiwad oma sündimise ja suguaru linna minema ja ennast lastma üleskirjutada. Kui meie nüüd küsime: Miks Kristus just sell ajal pidi sündima, siis on selle peale juba enne ööldud, et prohwet Danieli ettekuulutamine pidi tõeks saama. Usuisa Jakob oli ka enne kuulutanud, et siis pidi Rahusaatja (Messias) tulema, kui walitsuse kepp Juudast pidi äralahkuma. (1. Mos. 49, 19.) Nüüd oli see üleskirjutus üks selge täht ja märk, et Juuda oma walitsuse täieste oli laotanud ja Rooma riigi alamaks saanud. Nüüd sell ajal just tahtis Kristus sündida, ja seega näidata, et tema on see A ja D, see Juuda rahwa kiitus ja paganate walguis, Jeesus sündis Betlemmas, ühes halwas lautas. Betlemmast on prohwet Miika 5. peat. 1. salm ettekuulutanud: „Ja sina Betlem Ewrata, see

on wähe, et sa oled Juuda tuhandete feast? sinust peab mulle wäljatulema See, kes peab walitseja olema Iisraelis; ja Tema wäljaminemised on wanast igawesest ajast olnud." Betlem oli Daweti linn, sest Dawet oli seal sündinud. Sealsamas pidi ta seesama liha poolest Daweti poeg sündima, kes Daweti auujärje peal pidi istuma. Betlem hüütakse: „Leitwa-majaks“, see tähendab seda saladust, keda Johannes kuulutab omas ew. 1, 14.; „See **Sõna** sai lihaks.“ Betlem oli aga üks pisuke koht üks weike alew, nõnda kui ööldud Joh. 7, 42., kus wäga wähe majasid olnud; ja et nüüd ülestirjutamise ajal wäga palju rahwast kokku tuli, siis on muidugi suuremad sugu ja rikkamad kõi paremad ja suuremad majad ja ruumid enestele wõtnud. Joosep ja Maria oliwad waesed, seepärast pidiwad halwa kohaga rahul olema. Halwad inimesed halw koht; see on ju alati ikka nõnda maailmas olnud ja on praegu weel; nemad pidiwad selle halwa laudaga rahul olema. Nõnda on lugu tänapäew: Rikkad ja uhked maailma lapsed istuwad kõrges auu ja ilu paikades aga waese Jesusele ei anta kusagil ruumi ega maad.

Kui Jesuse sündimise aeg tuli, sei wõinud see waene kartlik neitsit mitte kuhugil inimeste elumajas olla, waid on ühte loomade lauta läinud. Nõnda saab Jesus oma sündimise ajaks lauta saadetud! Tema peab heaks wõtma, mis keegi enam ei taha. — Et see ole nõnda? Mis sa enam ise ei taha, seda

annad waesele! Kus ja mitte ise olla ei tahta, sinna saadab waese! Et see ole just Jesust lauta saatma!

Evangelist räägib meile Jesuse sündimist nende wäheste sõnadega, nagu meie oma kirjatunnistuses kuulsiime: „Ja tema tõi oma esimise Poja ilmale.“ Kõik sündis muidu seal juures, nagu ilka sünnib, aga see oli see ise asi: Jesus sündis ilma patuta.“ Nõnda on siis see Poeg, mis Maria sünnitas, inimese poeg, aga ühtlasi ka Jumala Poeg. Seda uutsündinud lapsukest mähkis nüüd Maria mähkmesse, mis wist küll ka halb ja waetwane wõis olla, sametist ja siidist need muidugi ei olnud. Waestel inimestel on kõik asjad halwad ja waetwalised. Seda mähitud last paneb Maria maha sõime. Marial ei olnud kätt; selle sõimega, mille sees loomad sõitwad, pidi Kristus rahul olema. Oh minu südamest armas inimene; Sinu Snnistegija ei põlga mitte seda, mis waene ja halb on; Tema wõtab kõik heaks. Meie südame waesus on Tema sõime, selle sees Tema elab ja hingab. Maria pani teda sõime. Astu selle sõime ligi, minu süda, ja waata seal oma armast Jesust, kuidas seal see auu-Isand kõige sügawamas waesuses ja alanduses on. Waata seal seda Jumala poega, kui üht noort nõtra lapsukest. Waata seal seda kõige asjade ülespidajat, kuidas tema ennast toita lasseb Maria rindadest. Waata selle rõõmu-hallika sisse, kuidas ta nutab oma ema süles. Kes kõik kõik oli, saab siin ei misgiks. Tema jäeb aga siiski ilka mis Ta on ja saab ometi selleks, mis ta mitte ei olnud. — Sa

näed siin selget waesust ja madalust. Kristus tahab meid oma waesuse ja alandusega õpetada, kõik seda põlgama ja halwaks pidama, mis maailm suureks ja kalliks peab. Meie ehitame enestele siin ilmas suured ja uhked majad; Kristus aga on halwas sõimes. Sina ehitad oma patust teha ilusate ja uhkete riie- tega; Kristus on mähitud halwa mähtmete sisse. Tema waesus ja madalus maanitsewad meid kõige liia asja eest hoida, — niisamuti ka liia söömise ja liia joomise eest. Kes ise üle kõige Issand on, ei tarwita mitte rohkem, kui Tema just hädaste tarwis on. Õppigem sellest, minu armsad, et kui meil ihukatet ja peatoidust on, siis olgem sellega rahul. Jeesuse alandus ja madalus õpetagu meile alandust Jumala ja inimeste ees! Amen.

Wiisil: See Jõulupuu on rõõmuft suur.

Oh! õnnis on, kes südamest See armu peale loodab; See pärib elu igawest, Mis tema uskus ootab: Sest kõik on Kristus tasunud, Mis meie kurjast efsinud. Sels tuli Tema taewast: See tuleb imeks arwata, Et Ta meid wõt- nud lepita, Ja peasta patu waewast.

W a l w e.

Riitus ja tänu olgu Sulle kõigest südamest, oh armas kallis Jeesus, et Sa oled inimeseks sündinud, ja meid ärapeastnud pimeduse ja pörgu wõimusest; Sa oled meid jälle lastnud kallist Jõulu aega näha saada ja oled noortele ja wanadele suurt rõõmu walmistanud. Aga aita ka, et meie Jõulu rõõm

dige ja püha rööm oleks, see rööm, mis üksnes Sinust tuleb, aga mitte feefugune rööm, mis maailm taga ajab ja mis wiimselt põrgu saadab. Oma sündimise läbi oled, armas Jeesus, kõige maailmale suurt röömu ja õnnistust walmistanud; aita, et nüüd ka kõik seest õnnistust ja kasu saawad, et ka kõik paganad kõige maailma otsadest Sinu armu walguft näeksiwad ja Sinu juurde tulekisiwad. Aita, et ka äraeksiwad Israel, kes ükskord Sinu ärawalitetud rahwas oli, aga Sinust ära on taganenud, ka jälle Sinu poole pööraks ja õndsaks saaks, sest Sina oled see tõsine Jumal ja igawene elu. Taewa inglidele tegi Sinu sündimine suurt röömu, nõnda et nad taewast maha tuliwad ja kiituse laulu laulsiwad. Kui palju suurem peab weel meie rööm olema? sest ega Sa inglide pärast ei ole inimeseks sündinud; neil ei olnud ühtigi abi ega peastmist tarwis, sest nad oliwad pühaks ja õndsaks jäenud, nõnda kuidas nad loodud oliwad, aga meie inimesed olime Aadama patu sisse langemise läbi kurjaks ja patuseks saanud ja olime püha Jumala igawese äraneedmise, wiha ja surma ja kurati wõimuse all, ja sest oled Sa, armas Jeesus, oma inimeseks saamise ja sündimise läbi ärapeastnud ja igawest elu ja õnnistust meile walmistanud. Oh, aita nüüd, armas Jeesus, et meie kõigest südamest Sinu sisse usume ja omad südamed Sulle eluasemeks anname, kus Sa oma igawese armastusega wõiksid elada ja hingada. Amen.

Isa meie, kes Sa oled taewas n. t. f.

Wiisil: Rõemustes mu süda targab.

Jumal tuleb täna taewast, Hädalist, Waewalisk Peastma kõigest waewast. Jumal sünnib inimeseks, Minule, Sinule Meiega saab üheks.

Nüüd Ta omas sõimes seisab: Nõnda sind, Kui ka mind
Lahleste Ta hüüab: Jätke, wennad! maha jätke Kurwastust,
ahastust, Kõik head mu läest wõtke.

b) Jõulu laupäewa õhtul.

Lastele Jõulu-puu juures.

Wiisil: Nüüd paistab meile kauniste.

Oh Jõulu öö, kuis oled Sa meil oma taewa päewaga
Ka pimedas nii walge! Maailma sees, kus pimedus, Si
mõisteta, kuis meie seas On täna nõnda selge! — Waesed,
Kurwad Seda teadwad, rõõmustawad ennast Temast, Kes
toob elu neile taewast.

Sa armas taewa kuningas Ja patuste truu abimees,
Kuis oled nõnda madalal! Et Sa mind wõiksid lunasta,
Sa jätad rõõmu, taewast ka; Mit abi saab mu hädal'.
Wõta Minu Südant sõimeks, kingituseks, kus Sa hingad,
Seni kui mind taewa saadab.

Rõnelemine lastega.

Jõulu õhtul.

Kirjatunnistus: Luf. 2, 11. 14.; Jes. 9, 5.; Luf. 2, 12.

„Nuu olgu Jumalale kõrges, ja maa peal
rahu, inimestest hea meel! Teile on täna
Taweti linnas sündinud see Snnistegija, kes
on Kristus see Jssand! Üks laps on meile

fündinud, üks poeg on meile antud, kelle õla peal Ta walitsus on, ja Temale pannakse see nimi: Smelik, Nõuuandja, wägew Jumal, igawene Jsa, Rahuwürst. Ja see olgu teile täheks: teie leiateg see lapse mähitud ja sõimes magamast."

Lapsed laulawad:

Omalt wiisil.

Jesus on see Jõulu anne, Jumala see Jsa täest; Ta on andja, ja on anne, Taewa Jsa rüppe seest. Siin ei tulnud Issand pilwes — Lapse kombel tuli Ta, Ja see ammust kuulnud Peastja Sündis nüüd, Halleluja! ∴: Wõtke siis, oh armsad lapsed, Selge: meie eest, kes waesed, Tulid Sa sealt taewa seest, Peastma meid sest patu wäest, Halleluja, Jesusel', Nüüd Ta armu järje peal!

Armsad lapsed!

Täna on Jõulu õhtu; Jõulu-puu särab põlewate küünlatega teie ees ja wanad ja noored, kõik on rõõmsad. Aga miks pärast oleme siis kõik nii väga rõõmsad, ja iseäranis teie lapsukesed? Meie kuulsime ju, et meile "täna Tatweti linnas on sündinud **Aristus, see Issand.**" Aga kuidas Ta siis just meile on sündinud? Ta on meile ja kõikidel inimestele **Õnnistegijaks** ja **Arapeastjaks** sündinud. Sest esimese inimese **Adama** patu siise

langemise läbi olime meie ka patuseks saanud, ja oleksime pidanud igaweste hukka minema. Aga Sumalal oli hale meel meie pärast; Ta ei tahtnud mitte, et meie pidime hukka minema aga siisgi, kõikide tuhat kord tuhandete ja miljon kord miljonite inimeste patu wõlg, mis maailma algusest saadit oli tehtud ja weel ühtepuhku edasi, kuni wiimse päewani saab tehtud, pidi tasutud saama. See pidi saama — ja misga? — Kõikide, see on: **igaihe** patu wõlg oli nii ränk ja suur, et kõik inimeste sugu, nii palju, kui neid maailma peal elanud, praegu elawad, ja weel saawad elama, kui teie igaüks, armsad lapsed ja mina ka, oleksime pidanud igaweste põrgu tulesse minema ja sealt ei iialgi enam lahti saama. Aga suure halastuse ja armu pärast meie ja kõikide inimeste wastu, saatis Sumal oma püha poja taewast siia kurja patuse maailma sisse. Ta tuli ja sündis inimeseks, kannatas mitmesugust häda ja waewa peale 30 aastat. Ta tegi siin inimestele palju head, kuulutas neile Sumala oma Isa sõna ja kutsus kõiki oma igawese elu ja armu poole. Ta tegi haigeid terveks, ajas kurjad waimud inimeste seest wälja ja äratas ka furnuid üles. Ta ei teinud muud kui head, aga siisgi wihkasiwad inimesed Teda ja lõiwad Teda risti, kus Ta suri ja hauda pandi; aga kolmandamal päewal (Rihawõtel) tõusis ta jälle üles. Ja kui Ta pärast oma ülestõusmist weel lühikese aja siin maa peal oli olnud, weel oma jüngrid õpetanud ja nendega rääkinud, mis weel kõige enam

tarwis oli, siis läks Ta jälle üles taewa, kus Ta nüüd istub Jumala oma Isa paremal käel igawese auu ja rõõmu sees. Ja kui meie nüüd Tema sisse usume, Teda kõigest südamest armastame ja Tema tahtmist teeme, siis wõtab Tema meid, kui meie sureme, enese juurde taewasse püha inglide seltsi igawese rõõmu sisse, kus meie igaweste igaweseks ajaks jääme ja Teda kiites Temale uut laulu laulame.

Meie, armsad lapsed, oleme rõõmsad siin Idulu-puu juures, ja see künlate walgus ja sära on meile väga ilus ja armas ja ka Idulu-kingitused rõõmustawad meid. Aga mis see peab tähendama, armsad lapsed? Mikspärast on see Idulu-puu põlewate künlate ja kingitustega meie ees? Waadake lapsed, see Idulu-puu hele walgus peab meile pisukeseks ette-tähenduseks olema igawesest taewa walgusest, ja need pisukesed Idulu kingid peawad meile seda suurt armu kingitust, Jesust ennast, meelde tuletama, keda taewa Isa meile Aralunastajaks ja Peastjaks on kinkinud ja kelle läbi meie kõige taewa wara pärijaks saame. Ja seda mis meie kõik saame, saame meie üksnes selgest armust; eks see pea meid rõõmsaks tegema, nõnda, et meie rõõmuga laulame:

Dmal wiisil.

Oh! laulgem südamest, Ja kiitkem Jesusest, Kes Maarja rüppes magab, Kui waene lapsuke, Meid lunastama hakkab, Ja saabab taewasse. See on see A ja D, See on see A ja D.

Oh armas Jesuke! Sa oled armuke, Sa minu rõõm

ja abi Oh hella lapsuke! Su kalli armu läbi, Oh taewa iluke! Mind tõmba omale, Mind tõmba omale.

Oh Jä halastust! Oh poja armastust! Kui tuli kõigil minna Süü pärast põrgusse, Meid peastma, Jeesus, Sina Siis tulid ilmale. Meid saada taewa Sa, Meid saada taewa Sa.

Jah, meie oleme rõõmsad, ja anname oma armsale Jeesusele lauldes kiitust siin Jõulu-puu walguses ja taewa rõõmu ettemaitsemises. Laulame weel üht wäikest enne kuulnud ja õpitud laulu:

Omalt wiisil.

Kui armsast' Jõulu-puu nüüd hiilgab, Ta paistus wäga kallis meil; Meid kõiki rõõmuga ta täidab, Kui ütles: „Kristus sündind teil.“

Oh õndsad lapsed, õndsad wanad, Kes Jõulu rõõmu maitsete, Teil Jõulu pühad wäga kenad, Kui karjastega ruttate.

Betlemma linna Jeesust waatma, Ja Teda kiitma, tänama, Me' tuleme teid sinna saatma, Ja teile walgust näitama.

Seal wõite teie Jeesust leida, Kes hingab sõimes heinte peal, Ta ette palwes maha heita, Siis wõite rõõmu leida seal.

Jah, Jeesus on see taewa päike, Kes kõik maailma walgustab; Ta teeb ka meidgi õndsaks kõiki, Sest et meid wäga armastab.

Ta wiib meid ükskord taewa, üles Kus inglitega laulame. Seal pole enam kurbust, waewa, Waid selget rõõmu maitsete.

Palwe.

Oh armas Jõulu laps Jeesus! Meie oleme Sinu sündimise pärast wäga rõõmsad, et Sa ka meite

waeste lapsufeste pärast oled maailma tulnud ja inimeseks sündinud, et Sa meid patu, surma ja põrgu wõimusest tahtsid ära peasta ja lunastada. Tänu ja kiitus olgu Sulle Su põhjatuma armu ja helduse eest. Meie ei jõua ega mõista Sind dieti Sinu juure armastuse eest meie wastu, küll mitte kiita ega tänada, sest meie sündimisest täna päewani oled Sa meile alati ja ärarääkimata palju head teinud. Iseäranis oled Sa, armas Jeesus, täna õhtu meile suurt rõõmu walmistanud. Mita nüüd ka, et see rõõm, mis meie praegu tunneme ja maitseme, ajaks meid tulewa igawese rõõmu peale mõtlema ja selle wastu ette walmistama. Tule, oh Jeesus, oma Waimuga meie südamesse elama ja täida meid oma armu walgusega. Mita meid Sind dieti südamest alati armastada ja Sinu pale walguses käia, kuni meie päewade otsani. Ja kui Sa meid, armas Jeesus, üht warem, teist hiljem siit maailma hädaorust ära kutsud, siis wõta meid oma igawese armu- ja auuriiki, kus meie igawese walguse ja rõõmu sees Sind kõige inglite ja pühadega igaweste saame kiitma ja tänama ja Hosianna ja Halleluja lauludega Sulle auu andma. Amen.

Wiisil: Nüüd paistab meile kauniste.

Su sõime ümber koguwad Ent täna kõik Su alamad, Ja on nii rõõmsad waimus! Nüüd ilmale on tulnud See, Kes Paradiisis tööt, See armas kallis Jeesus: Si ma — Taha Enam karta, waid armasta' oma Peastjat, uue elu alustajad.

Jõulu esimesel pühal.

Wiisil: Nüüd ristirahwas laulage.

Nüüd olge rõõmsad südamest kõik patused ja waesed! See püha Jä ande eest, Nii wennad, kui ta õed: See lapsukene sõimes seal Ja puhta neitsi käte peal On patuste suur sõber!

Jmanuel on ilmas nüüd, Ja patu köied katki: Ta weri peseb meie süüd; Sest kuulge kurabidgi: See waene laps seal sõime sees On rikas Jssand suure wäes Ja minu patu maksja.

Ta wõtab wastu patused, See armas lapsukene, Ja juhatab kõik eksijaid, On walgujets, kes pime. Oh rõõmus aeg neil' nõtradel', Oh rahu-sõnum kurwadel'. Jmanuel on ilmas.

Tähelepanemine.

Kirjatunnistus: Lut. 2, 1—14.

„Aga see sündis neil päiwil, et sõna Keisrist Augustusest wälja läks, et kõik maailm pidi üleskirjutatud saama. — — — Ja kõik läksiwad ennast lastma üleskirjutada, igauks oma linna. Siis läks ka Josef Kalilea maalt Naatsareti linnast üles Juuda maale, Daweti linna, mis hüütakse Betlemmaks, seepärast, et ta oli Daweti sugust ja pärismaalt, et ta ennast pidi lastma üles kirjutada Maria oma kihlatud naesega, kes oli käima peal. — Ja tema

tõi oma esimese Poja ilmale, ja mähtis teda, ja pani teda maha sõime n. t. f.

Mina ei taha teile täna, armsad hinged, muud kuulutada, kui seda, mis ingel Betlemma väljal tarjastele kuulutas: „Vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu!“

Juba sagedaste, armsad hinged, on meile rõõmu, suurt rõõmu saanud kuulutatud, ja teie olete ka tihti rõõmsaks saanud oma Issanda sees; aga see rõõm ei ole veel mitte jäedawalt igauhe sisse kindlaks jäenud, waid on kurwastuse ja häda päiwil teie seest ära kadunud. Ja ometi ei kuuluta ingel mitte paljast kaduwat waid jäedawat rõõmu, kui ta ütleb: „Mina kuulutan teile suurt rõõmu.“ Wõi oli see suur ilmalõpmata rõõm üksi tarjastele, kelle wastu ta seda ütles, osaks arwatud? Ei mitte; waid ta paneb sinna juurde, „mis kõige rahwale peab saama.“ Rõõkidele on see suur rõõm osaks arwatud, kõikidele peab see saama. Rõõkide südametes on Jumala waim tegev, seda rõõmu saatma, kellele Ta seda kuulutada lasseb. Kellele nüüd aga veel mitte see rõõm jäedawaks rõõmuks ei ole jäenud, kelle süü see siis on? Igaüks mõtelgu seda ise järele. Meie aga tahaksime tõsise meelega, et selle wiletsa ja waetwalise asjale ükstord ometi lõpetus tuleks. Rõõksugune ahastus, kurwastus ja pahandus, millele meie omas südames ruumi anname, riisuwat jäedawat rõõmu meie südamest ära. Tegem aga ennast seesugustest paha asjadest lahti, ja

kui meie seda teeme, siis, nii tõeste kui Jumal elab, meie süda peab siis jäedawalt rõõmus olema, ja ükski ei pea meie rõõmu meilt ära wõtma.

Selle suure rõõmu põhi, mis ingel kuulutas, seisab nende sõnades; „Teile on täna Õnnistegija sündinud.“ Keist sõnadest, kui need dieti südamesse saawad wõetud, peab suur ja jäedaw rõõm südamesse tulema. Kui sina, armas wend ja õde, weel mitte selle suure jäedawa rõõmuga ei ole kokku saanud, siis on see wiga sest tulnud, et sa neid rõõmu sõnumid weel dieti pole wastu wõtnud. — Ära salga mitte, ma palun sind, kui su hinge õnnistus sulle kallis on, ole täna enese wastu diglane ja otsekohene. Sa oled neid sõnu kuulnud; „Teile on täna Õnnistegija sündinud“ — aga sa oled selle palja kuulmisega rahule jäenud. Sa oled aga mõtelnud: „Õn Tä sündinud, noh siis on see hea küll.“ Sa ehk tundsid ka omad patud, ja ehmataksid nende pärast; sa tundsid, et Lunastajat tartwis on, aga sa nägid Teda wähe, nagu pool lahtise ukse, ehk ukse praow läbi, kus see rõõmu laps sõimes magab, ja oled Temaist sell wiisil aga wäga pisut troosti oma hingele saanud. Sa pole Õnnistegijat ega Tema armastuse suurust weel mitte dieti tundnud, ega seda südame ihaldamisega wastu wõtnud. Sinu usk Tema sisse ei ole weel mitte kindel. Hata täna, Tema sündimise pühäl, dieti selle peale mõtlema, ja anna ennast terwelt ja täieste Tema armu hooletis. Siis on su Jõulu rõõm täieline ja jäedaw, ja ükski ei pea seda rõõmu sulst ära wõtma.

Palwe.

Oh armas Õnnistegija Jeesus! täida meie südamed oma ära arwamata suure armastusega, et meie Sind ka hakkasime dieti armastama, aga mitte enam pooliku ega leige südamega, nagu tänini see wilets lugu meiega on olnud. Süüta oma armastust meie südames pölema, ja lase seda, kui elawat Jõulu walgust sinna paistma jääda, et meie selle wäe läbi siit saadik ennast hoopis Sulle ära anname ja ohwerdame, ja edaspidi selle maailma kurjast wiisidest ennast enam petta ega eksitada ei lase, et kõik meie elu wõiks Sinu tahtmise järel olla, nõnda et meie selle kalli Jõulu õnne ja rõõmuga wõiksime üksteisest Sinu igawese auuriiki tulla, ja seal jälle kui Sinu armu lapsed ja õnnistatud seda auukrooni pärida, mis Sa meile oma inimeseks sündimise läbi oled walmistanud. Seda aita ise, Sa meie truu Õnnistegija, ja kinnita seda meie sisse kui pitseriga oma püha Waimu läbi. Tee seda, armas Jeesus, oma igawese armastuse pärast. Amen.

Sellamal wiisil.

Siin on mu süda, Jeesus, Mu walgus ja mu elu!
Tee seda uueks, armuke, Mull tänini on walu: Kui Sa mind oled walgustand Ja mulle üht uut südant andn'd
Siis olen uuesti sündind.

Jõulu teisel pühäl.

Wiisil: Ma tulen taewast ülewelt.

Nüüd on se aeg, et lauldakse; Auu meie armsa Peastjale! Imanuel, Maria poeg Dn sündinud, nüüd on armas aeg!

Betlemma linn, see on see koht, Kus juhatab meid Tema täht: See koht on waene, waesed ka On need, kes sinna töttawad.

Ka waene on see lapsute, Ep ole uhkust Temale; Mu nõdrus Teda nõdraks teind, Mu eest on Tema sõime läin'd.

Mis seda tein'd, on armastus; See on mu suurem õnnistus, Et Jeesus armust sündinud, Kes ussi pead on rõhunud.

Mu hing, maailma jäta nüüd, Ja põlga tema walehüüd, Sull kallis olgu südames Su Jeesus, nii kui sõime sees.

Tähelepanemine.

Kirjatunnistus: Jes. 9, 5.; Lut. 2, 12.

„Üks laps on meile sündinud, üks poeg on meile antud, kelle öla peal Ta walitsus on ja Temale pannakse see nimi: Imelik, Nõuandja, wägew Jumal igawene Isa, Rahuwürst. — Ja see olgu teile täheks: teie leiате see lapse mähitud ja sõimes magamast.“

Seal on nüüd see lapsute sõimes maas. „See olguteile täheks,“ ütles ingel, „teie leiате see lapse mähitud ja sõimes magamast.“

Kes oled Sa, imelik lapsute? Pühad Prohwetid on Temast ette kuulutanud ja Apostlid ütlewad meile:

„Tema sees elab jumalik täius ihulikult; Tema on see jumalik walgus ja Tema olemise nägu ju kannab kõik oma wägewa sõna läbi.“ „See sõna sai lihaks ja elas kui ühes majas meie seas, ja meie nägime Tema auu, kui Isast ainusündinud Poja auu, täis

armu ja tõtt." Ja Tema ise ütleb meile: „Mina olen maailma walguš. Mina ja Isa oleme üks; kes mind näeb, see näeb Isa.“ Waesuses ja mada- luses ilmub Isa igawene Poeg ſia maailma ſiſse. Keda kõiſ taewaste taewad eneste ſiſse ei mahuta, ſee ſaab piſuſeſeks abitarwitajaks laſſeks. Meie waese ja halwa liha ſees ilmub igawene elu. Meie näeme Teda ſõimes, meie näeme Teda ristiſ. Meie kuuleme ſeda ingli ſõna: „Teile on täna Snnis- tegija ſündinud.“ Ja meie kuuleme Apofiſlite ſõna „Kristus on meie eest kannatanud, kui õige ülekohtuſte eest.“ Ja meie kuuleme Iſſanda oma ſõna: „Teie eest ära antud ja ära walatud pattude andeks- andmiſeks.“ Kudas? Kas kõiſ meie eest? Jah, kõiſ meie eest. Kõiſ ajalikud ja igawesed nuhtluſed, miš meie teenitud olime, wõtab Tema enese peale. Meie oleme patuſed ja wõime nüüd Tema läbi Jumala laſſiks ſaada; meie oleme Jumalat teotanud, ja peame taewariiki pärima; meie oleme läbi ja läbi ära ritutud, ja peame läbi ja läbi pühitſetud ſaama; meie oleme teotatud, ja peame igawest auu pärima, ja weel ülemale ſaama kui inglid, et meie Temaga auujärje peal ſaame iſtuma. Ja ſee kõiſ peab meile ſingitud ſaama armuſt, ſelgeſt armuſt. „Seſt keš Poja ſiſſe uſub, ſell on igawene elu;“ meile on kõiſ ilma antud ſelle lunastaſiſe hinna läbi, miš Kristuſe Jeſuſe läbi ſaadud on. Ja nüüd ehk mõt- leme meie: See on wäga palju, keda ma patune mitte wäärt ei ole. Seega ſaab ehk aga paljaſt näidatud: ſeda oletſid ſa kõiſ pärinud, kui ſa puh-

tals ja heats oleksid jäänud, et siis kui ma pärast igaweste hukka lähen, minu kurbtus ja haletus seda suurem ja põrgu walu seda hirmsam oleks.

¶ Sell wiisil ei tohiks meie oma filmigi selle suure õnnistuse ja õnne poole lootes üles tõsta, mis Jõulud meile toowad, ja wõiksime mõelda: Need armsad ajad ja asjad wõiwad warsti jälle ära kaduda ja otfas olla! Aga ei mitte koguni; see ei ole mitte unenägu ega wari; see on tõsi, — jah tõeste tõsi.

Jesús meie Õnnistegija, Jumala ainus Poeg, kes neitsist Mariast püha Waimu läbi sündinud, on sõimes meie ees. Ja nõnda pidi Jumal meid aitama, sest muidu ei oleks meie mitte wõinud aidatud saada. Nii sügawaste olime meie langenud, et Jumal ise pidi tulema ja meid hukatuse august üles tõstma; nii suur on meie patt, et Jumala Poja õhwer seda üksi wõis lepitada. Need nuhtlused, mis meie teeninud olimi, oliwad nii ilma otfatumad suured et nüüd igawese Isa Poeg neid kandma pidi: muud wiisi ei wõinud meie mitte ära lunastatud saada. Aga mikspärast pidime meie siis lunastatud saama? Kas see siis pidi just õigusega nõnda sündima? Et Jumal wõinud meid mitte ilma aitamata lasta edasi minna ja meiega nõndasamuti teha, kui kurabi ja tema inglitega, keda Ta pimeduse ahelatega on põrgu lütkanud ja ära andnud, et neid kohtupäewani kinni peetakse? (1. Peetr. 2, 4.) Ei, Tema ei wõinud seda mitte. Mikspärast mitte? Seepärast, et Ta meid wäga armastab. Waatke, **Tema armastus** sundis Teda seda tegema. Oh

armastagem siis meie Teda ka, kes meid nii wäga on armastanud ja iseennast meie eest ära andnud. Amen.

Palwe.

Oh Jesus! ära arwamata suur on Sinu armastus meie wastu, et Sa iseennast meie eest oled ära andnud, et Sa meid wõiksid ära peasta pimeduse wõimusest ja meid oma tõeriigi walgusele saata. Wita meid nüüd ka oma püha Waimu läbi, et meie kõigest patu pimedusest ja tuimusest wõiksime peaseada ja Sinu tuline armastus meie südames wõiks põlema sütitatud saada, et meie Sind ka kõigest südamest armastaksime, kes Sa meid nii wäga oled armastanud. Tule oh armas Jesus, meie südamesse elama ja wõta seda enesele sõimeks ja sängiks, kus Sa wõid hingada. Oh Jesus, Sa igawene armastuse hallikas, aita, et meie Sind armastame fiin ilmas, ja üksford taewas igaweste. Amen.

Selljamaal wiisil.

Oh wõta armas Jesuke Mu süda sängiks omale! Oh wõta temas hingata, Et ma Sind ei unusta.

Jõulu kolmandamal pühal.

Wiisil: Sull', Sull', Jehowa tahan laulda.

Su arm, oh Jesus, nii suur olnud, Et minu pärast seda imet tein'd. Maa peale meie näol tulnud, Ja häda, walu, waewa sisse läin'd. Oh ime arm, ei seda mõista ma, Kuis Isa poeg wõind lihäs sündida!

Nüüd arm mu sugulaseks jaanud, Ja halastus mu wennaks pealegi; Siin Jumal ennast ilmutanud, Saan'd meie sarnatseks ka heldeste. Nüüd elu minu surma surnuks löi, Mu pimeduse sisse valgust tõi.

Et, armas Jeesus, meile tulid, Toid Paradiisi meile tagasi; Kes patu läbi surnud olid, Neid sünnitaksid uuest' elusse, Ja neile taewast püha Waim nüüd saab. Ja Isa lapsiks meidgi tunnistab.

Tähelepanemine.

Kirjatunnistus: Johann. 1, 14.*)

„Alguses oli Sõna, ja see Sõna oli Jumala juures, ja see Sõna oli Jumal. Seesama oli alguses Jumala juures. — — — Ja see Sõna sai lihaks, ja elas kui ühes majas meie seas, ja meie nägime Tema aau, kui Isast ainu-
sündinud Poja aau, täis armu ja tõtt.“

Apostel näitab meile meie kirjatunnistuses, et tõsine Jumal on inimese olemist enesele wõtnud, ja nõnda ühtlasi tõsine Jumal ja tõsine inimene on, kes wahemees on meie ja Jumala wahel. Ja kui Johannes Kristuses jumaliku olemist tahab kinnitada, siis rajab ta seda kõhe igawese peale. Kes igawene on, see on tõsine Jumal. Jumala poeg on igawene, seepärast on Tema ka tõsine Jumal. „Alguses oli Sõna, ja see Sõna oli Jumala juures, ja see Sõna oli Jumal.“ See „Sõna“ tähendab siin

---

*) See kirjatunnistus tuleb juhataja järel Johannese ewange- liumist lugeda.

Jumala Poega; see ise täieks saanud Jumala sõna tarvitab seda nimel seft, et see Juuda rahwal tuttav oli. Kaldea keeles, wanas testamendis nimetatakse Messiaft enamiste ikka Sõnaks. Jumala Poeg hüütakse „Sõnaks,” seft et Isa Teda igawese ilmalõp-mata „Sõna” läbi on sünnitatud. Ta saab „Sõnaks” omas ametis nimetatud, seft et Ta meile oma Isa tahtmist kuulutab ja teada annab, nõnda kui meiegi sõna läbi oma südame mõtted ja nõuud teada anname. „Sõnaks” hüütakse Teda, seft et Ta meie eest „Sõnaks”, see on: „eesträäkijaks” ja „eestpalujaks” on saanud oma Isa juures, ja meie wahemees ja eestkostja on. „Minu lapsukesed,” ütleb Johannes omas esimeses raamatus, 2. peat. 1. ja 2. jalmis, „kui keegi on pattu teinud, siis on meil eestkostja Isa juures, Jesus Kristus, kes õige on. Ja Tema on äralepitamine meie pattude eest, aga mitte ükspäinisi meie waid ka kõige maailma pattude eest.” See on wäga rõdmutaw kuulda, seft kui meie hirm patu pärast nii wäga suureks saab, et meie enam sõnagi ei julge lausuda, ega Jumala poole enam ei wõi õhkada, siis palub Snnistegija taewas oma Isa meie eest, ja meie saame armu ja andeksandmist. Temale olgu auu ja kiitus igaweste. Amen.

Palwe.

Meie kiidame ja täname Sind, Sina igawene Isa Sõna, kelle läbi kõik tehtud on, mis iial on. Sina oled elu walgust maailma pimeduse sisse last-

nud paista, aga pimedus ei wõtnud seda mitte wastu. Sina oled see tõsine walguš, kes walgustab kõiki inimesi, kes aga ennast walgustada lašewad. Sina tulid oma sišse, ja omakšed ei wõtnud Sind mitte wastu. Oh armas Jeesus! Meie oleme ka Sinu omad; oh aita meid, et meie ka; otsegu Sinu oma Išraeli rahwas Sind mitte ära ei põlga, ega Sinu armust ilma ei jõe. Aita meid, et meie Sinu armu wastu wõtaksime ja ennast ihu ja hingega Sulle omaks annaksime, siis on meie elujärg õnnis siin ilmas, aga weel õndsam ükšord taewas Sinu igawese õnnistuse ja auuriigis. Aita meid seš. Sa lihaks saanud igawene Sõna, meie Išsand ja Õnnistegija, et meie Sinu täiusest wõtaksime armu, armu pärašt. Amen.

Sellsamal wiisil.

Oh ärta minu waim, ja jätta Kõik kurbtušt, leinamise laulud ka; Müüd armutoojat wastu wõta, Su rõõmu-elupaewaks tuleb Ta. Oh õnnis, wäga õnnis olen ma, Et Kristus mulle tuleb armuga!

Wana aasta wiimase päewa (Nääri laupäewa) õhtul.

Wiisil: Müüd ristirahwas laulage.

Ma rõõmustan, et minu aeg, On üirikene ilmas; Ma rõõmustan, et minu paik Ei ole siin, waid taewas. Üks hulk mu elu päewadest On mööda ja ma tunnen sešt, Et mu haud ligi jõuab.

On risti rahwal lahju sešt, et neil haud ligi jõuab? Ei: nemad ootwad südamest Jeesust, kes neid siit nõuab.

Rui nõdrad lapsed wõeral maal, On nemad siin maailma peal Ses kuusatuses kõrbes.

Rüül tuleb taewast manna meil': Maailmast siiski — walu; Siin rahu ei saa wagabel', Waid taewas nende elu. Nast' aastalt sinna tõttame Ja Jesu jalgul nutame, Et Ta meid ära peastaks!

Tähelepanemine.

Rirjatunnietus: Lul. 13, 6—9.

„Ja tema (Jesús) ütles selle tähendamise sõna: Ühel oli wiigipuu, see oli tema wiinamäele istutatud, ja tema tuli ja otsis wilja tema pealt, ja ei leidnud mitte. Siis ütles tema wiinamäe mehe wastu: Waata, ma tulen kolm aastad, ja otsin wilja sest wigipuust, ja ei leia mitte; raiu seda maha; mis tema ka maad rikub? Aga ta wastas ja ütles: Jõsand, jäta seda weelgi seiski aastaks, seni kui ma tema ümber saan kaewanud ja sõnnikud pannud, ehk tema wahest wilja kannaks; aga kui mitte, siis raiu teda pärast maha.“

Jumal tänatud, minu armsad, et Tema arm meid jälle on aitanud seda wana aastad lõpetada; meie oleme Tema nimel ja Tema sõnaga seda aastat alganud, ja tahame Tema nimel ka lõpetada. Aga meie peame ka igaiüks selle mööda läinud aasta peale tagasi waadates järele mõtlema ja meelde tule- tama kudas meie sell aastal oleme elanud, kas oleme

oma Issanda tundmises kaswanud ja Tema kartuses ja armastuses Tema järel käies taewa poole ruttanud, wõdi on asi hoopis teistpidi olnud? — Meie oleme ristiniimesed, aga kui üleüldse ristirahwa elu peale waatame, siis tuleb hirm peale; isäranis linna paigus on asi koguni kole ja hirmus: Rõigetallimad pühad, mis peakswad Jumala auuks ja hinge kasuks peetud ja pühitsetud saama, saawad kuradi teenistuses maailma lustis ja rõõmus, lakkumises ja prassimises ja kõigesuguses liha rõõmus ära raisatud. Rõik trahterid ja kõrtsid on joodikuid täis, kes uulitsate pealgi röögiwad ja karjuwad. Ja mis wanevad inimesed ees teewad, õpiwad lapsed hoolega taga järel, nõnda et sell wiisil paranemist lootagi ei ole. Iga ristiniimene peaks ometigi sell wana aasta wiimasel õhtul selle üle waitfelt järele mõtlema ja tänuga meelde tuletama seda suurt Jumala armu, misga Ta meid sell aastal on aitnud ja meie eest hoolt kandnud, niihästi ihu kui hinge poolest; aga suurem hull ei hooli sest ühtigi, elawad ühest päewast teise, ühest aastast teise, ilma meelearandamata ja patustpöõrmata, otsegu peakswad nemad siia maailma igaweste jääma, nagu poleks surma ega suurt wiimast kohut ühtigi karta, ja nagu poleks selle wastu ühtigi walmistamist tarwis. Nemad ei kanna head wilja ja ei mõtlegi ise selle peale, et surma kirwes ju elupuu juurte külge on pandud, ja et iga puu, mis head wilja ei kanna, raiutakse maha ja wisatakse tulesse! Suurem hull ei mõtlegi selle peale, kas nad ka sell aastal Ju-

mala armastuses kaswanud, selle sisse kindlaks jää-
nud, wõi ehk hoopis tagasi langenud. Kui meie
ristiinimesed sell wiimsel wana aasta õhtul weel dieti
ja tõmeelega selle üle järele mõtleksime, siis saaksi-
wad weel paljugi kuradi kõitest lahti peasema; nad
saaksiwad ära ehmatama oma wastu rindu lööma,
meelt parandama ja Jumalale auu andma; ja see
saaks kuradi riigile hirmust kahju tegema. Seda
teab ka kural ise wäga hästi ja katsub seepärast
kõiki paremaid mõtteid inimeste südames segada ja
rikkuda. Seepärast, armsad hinged, wanad ja noo-
red, mõtelge täna, kallil uue aasta laupäewa õhtul
pikemalt järele, kui palju armu ja heldust meie
helde ja armuline Jumal mööda läinud aastal meie
wastu on ülesnäitnud ja meile, ehk meie küll nii
hirmus tänamata ja hoolimata Tema armu wastu
oleme olnud, siisgi äraarwamata palju head teinud,
ja oma heldust ja armu nii wäga rohkel möödul
meie wastu ülesnäitnud, et meie selle läbi ometi
ütskord hakkaksime järele mõtlema ja Tema poole
pööraksime. Mõtelgem ometi weel pisutki Tema
suure helduse ja heategemiste peale, mis Ta sell aas-
tal ja lapsest saadik meie wastu ülesnäitnud: Ta on
meid juba pühas ristmises omats lapseks wastu wõt-
nud ja päewast päewa oma armu käre peal kandnud,
kuni tänapäewani. Ta on meile toitu ja ihukatet
andnud ja alati meie eest armulikult hoolt kandnud;
aga mis meie oleme teinud? Meie oleme tänamatad
Tema wastu olnud ja ikka wana pattu elu sees edasi
läinud. Ta on meid küll oma püha sõna läbi mee-

parandamisele kutsunud, aga meie ei ole seda kuulda võtnud, waid oleme temale selga pööranud ja Tema armu jalgega tallanud. Ta on oma armsa poja eestpalumiste pärast küll juba kaua meiega kannatanud, päewast päewani ja aastast aastani, aga meie oleme ikka kõwaks ja tangetaelses jäänud! Kui kaua peab see nõnda edasi minema? Sgaüks ju ometi teab, kui üirike ja lühike meie elu on, see läheb warju kombel, kui suits ja aaur mööda ja surma tund jõuab iga filmapilguga ligemale. Aktiselt on ta käes, enne kui meie weel selle peale dieti ei ole mõtelnudgi, ja see ähtwardus saab täidetud: „Kaiu teda maha?“ Seepärast ärge wiivitake oma armuaega ühest päewst teise, ühest aastast teise — kuni meeleparandamine hiljaks on jäänud ja surmatund ja wiimane kohtupäew juba käes on; siis on **hiljaks jäänud** meelt parandada. Seepärast: Täna, kui teie Tema healt kuulete, ärge tehke oma südamid mitte kõwaks. Amen.

P a l w e.

Oh helbe Jumal ja Issand! Südameliku tänuga seisame siin praegu Sinu ees ja kiidame Sinu suurt heldust ja armu, mis Sa mööda läinud aastal jälle meie wastu nii isalikult ja rohkestes oled ülesnäitnud, niihästi ihu kui hinge poolest. Arata meie südamed usule ja patukahetsemisele ja kinnita meie usku, Sinu lõpmata armastust järele mõelda, millega Sa sell aastal meie järel oled käinud, ja

mitte ära ei ole wäsinud meiega kannatamast ja meie patud meile andeks andmast. Oh Issand, Sinu arm on lõpemata, igaweste ja arwamata. Oh Issand! aita meid, et meie Sinu suurest armust meie wastu ometi ükskord hakkaksime aru saama ja omast patust ümber pööraksime ja Sinu juurde tuleksime. Sest pea wõib see päew ja tund kätte jõuda, kus meie sinna kohta peame minema, kus enam wõimalik pöördä ei ole. Pörgus ei aita enam kahetsimine; seal ei ole enam wõimalik patust pöördä — siis on hiljaks jäenud. Seepärast, armas Issand, aita, et meie nüüd, sell armu-ajal oma hinge õnnistust nõuaksime kartuse ja wäristusega, enne kui hiljaks jääb; oma jõuu ehk rammuga ei wõi meie patust lahti saada ega Sinu juurde tulla, seks pead Sa meile ise appi tulema, nõnda kuida Sa seda ka oled tõutanud. Aita meid nüüd, aita meid täna õhtul täieste patust pöördä ja ennast ihu ja hingega täieste Sinu armu hoolets anda. Walgusta meid oma püha Waimu läbi, sest ilma Tema ei wõi meie mitte Sinu juurde tulla. Meie palume Sind selle pärast, Sa truu Õnnistegija! anna meile oma püha Waimu, et meie Tema armu läbi lahti saame patust, lahti maailmast, lahti kuradist ja kõigest kurjast, ja Sinu poole pööräme. Meil on täna õhtu häbi filmis ja peame südamel waluga Sulle kaebama, et meiegi tänini wäga leiged ja tuimad, jumalakartmatad ja kurjad oleme olnud ja nii tihti ja sage-dasti Sinu armu läe enestest ära tõukunud, Sinu armuõhale wastu omad kõrwad finni pannud ja

mitte ära ei ole wäsinud meiega kannatamast ja meie oma armuaega tühjalt ära raiskanud. Sellest on meil wäga suur kahju ja kurtwastus, ja kui Sina meile seks oma Waimu ja abi annad, ei pea see edespidi mitte enam nõnda sündima. Nüüd on weel armuaeg: „Meie tahame weel täna õhtu oma raste patu koormaga Sinu juurde tulla, sest Sa ise oled tõdutanud: „Kes minu juurde tuleb, seda ei taha ma mitte wälja lükata.“ Meie ei ole küll mitte seda wäärt, et Sa meid wastu wõtad, aga meie loodame Sinu suure armu ja tõdustuste peale ja tuleme Sinu armu-uksele koputama: sest meie teame, et Sa wäga helde ja armuline oled. Anna meile, Issand, uuel aastal uut südant ja uuenta meie sees kindlat waimu. Lase kõit wanad asjad mööda minna ja kõit uueks jaada. Anna meile kõit patud andeks ja pese meid oma püha kallil werega puhtaks kõigest liha ja waimu rojusest, ja aita meid tõsisest ja elawas usus tunda Sinu suurt armastust meie wastu, kes Sa meid surmani oled armastanud ja oma wiimist weretilka meie eest ära andnud, ja aita meid Sind kõigest südamest, kõigest meelest ja kõigest wäest armastada. Oh Issand! lase meid täna oma südame ja maja asjad korda seada ajalikult ja igaweste, et meie kui Sa meid tuled kutsuma, kas ehk ka täna öösel, kui see Sinu püha tahtmine peaks olema, rõõmuga wõiksime Sinu juurde koju tulla, ja seal igawest uut aastat pühitseda lõpmata Paradiisi rõõmu sees, igawesest ajast igaweste. Amen.

Wiisil: Oh Isa, taewa riigi sees.

Kes see peal nüüd weel hukka lä'eb Ja ükstord põrgu
piina näeb, See ei wõi seda mõelda, Ehk lohtupäewal
ütelda, Et Jumalal süüd oleks sest, See süü on temast enesest.

Uuel aastal, ehk Määri päewal.

Wiisil: Rõõmuga mu süda hüppab.

Täna ast'wad Sinu ette, Mitu rõõmu nutuga: Tun-
nistawad, et Sa kandnud Reid see aasta armuga.

Waata, Jeesus, siin üks waene Roomas Sinu jalgule;
Sa meid hoidsid, söötsid, landsid, See on tänu Sinule!

Tuhat nõrkust, nii kui kurjust, Nägid selle aasta sees;
Tuhat korda seisin mina Laiskuses Su filma ees!

Mis mu kohus — kallis Jeesus, — Oli, jeda teadsin
ma; Siiski jätsin ja end petsin Tühja liha himuga.

Sinu teesid, mis on diged, Mitu korda põlgasin; Ehk
Sind tundsin, siiski kõndsin Laia tee peal ilmaga.

Sest ma palun, ja ka heidan Põlwile Su jalgule: Ara
wõta wiha kanda, Anna armu minule.

Tähelepanemine.

Kirjatunnistus: Luf. 2, 21.

See tänane päew on iseäranis üks suur rõõmu
ja õnnistuse päew, sest täna, armsad sõbrad, täname
meie Jumalat kõige ristirahwaga, et Ta meid mööda
läinud aastal kõige häda ja kahju eest on hoidnud
ja meie hingele ja ihule arwamata palju head tei-
nud. Täna paluwad ja õhkawad kõik usklikud, et
Jumal wõtaks meile jälle üht õnnistatud aastad

anda. — Täna on Issand, meie Lunastaja ennast esimest korda seaduse ja kásu alla andnud ja ennast ümber lõigata lastnud, et meie, kes kásu needmise all olime, pidime ára lunastatud saama.

Täna on Jumal Isa Temale selle kalli nime: Jeesus, pannud; selle nime, kelle ette kõikide põlved peawad kummardama, ja kõikide keel ülestunnistama, et Tema on Issand, Jumala Isa auuks. Meie hakkame täna Jeesuse nimel uut aastat ja täname Teda, et jälle üks aasta meie waewa päiwest selja taha jäenud ja meie áralunastamise pãewad jälle ühe aasta ligemale on jõudnud. Oh et selle aastaga, mis meie täna algame, kõik meie waewa pãewad otja lõppeks ja igawene rõõmu aasta peale hakkaks! Oh kui suure rõõmuga tahaksime siis oma Lunastaja peale waadata, ja auukrooni Tema käest wastu wõtta, mille järele meie juba nii kaua oleme igatsenud! Aga kui see meie armsa Issanda ja õnnistegija tahtmine on, et meie siin hädaorus kaue mine peame olema, siisgi õhkame meie itka ja alati igawese õndsá uue aasta järele. Sest aasta on pikk ja tall on palju päiwi, ja weel palju enam tundi, aga neis kõikides ei ole üht kindlad filmapillu, kus inimene häda sisse wõiks sattuda.

Kõnda mõtlewad ja arwawad ka meie esivanemad, ja soowivad Määri-pãewal head ja rõõmsat uut aastat, Jah, minu armsad: Inimene wõib seda küll soowida, aga üksnes Jumal wõib seda anda. Üks südametsoowimine ei ole muud, kui tõsine palwe, et Jumal seda annaks, mis meie soowime ja on ka

see, kes kõik võib teelda, kui see mitte Tema püha tahtmise järele ei ole. Seepärast tõstame nüüd uue aasta hakatuse tunnil oma südamed ja käed üles Issanda poole ja täname Teda kõigi Tema suurte heategemiste eest; aga palume ka ühtlasi, et Ta meid uuel aastal sellesama wana armu ja heldusega võtaks hoida ja edasi aidata meie elutee peal nii kaua, kui Ta meile omast armust veel elupäiwi tahab kinkida. — Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm, ja Jumala armastus ja püha Waimu osasaamine olgu ja jäegu sell aastal meie kõikidega. Amen.

P a l w e.

Meie täname Sind esmalt, oh igawene Jumal, meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa, ja see läbi ka meie Isat, et Sa mööda läinud aastal nii armuliktult meie juures oled olnud, meid söötanud ja jootanud ja kõik muud ihu ja elu tarwitust meile andnud. Oh kes jõuab Sinu suurt heldust ja armu ülesrääkida, ehk see eest Sind küllalt kiita! Sõja ja werewalamise, raske tööde ja muu hädade ja õnnetuste eest oled Sa meid hoidnud ja kaitsetanud, ja oled meid rohkeste õnnistanud, oma Waimuga walgustanud ja oma sõna läbi maanitsenud, juhatanud ja õpetanud. Ja kui Sa ka wahest meid oled karistanud, siis sündis see üksnes Sinu isaliku armastuse läbi, et meid patu ja hukatuse eest hoida ja oled meid hirmu ja armu läbi enese poole tõmbanud. Oh armas Jumal! ole ka sell uuel aastal sellesama armu ja heldusega meie juures,

ja aita ja õnnista kõigil mis meie Sinu ja Sinu armsa Poja Jeesuse Kristuse nimel ette võtame ja teeme. Wala oma püha Waimu rohkestest meie peale wälja, ja anna meile uuel aastal uued südamed, meeled ja mõtted. Aita, et meie wana aasta pattusid uue aasta sisse ei wiia, waid et wana aastaga kõigil wanad patud, kõigil ebausu wiisid ja kombes, kõigil needmisel ja wandumisel, kõigil wana wiha ja waen, kõigil kadepõus ja kurjus, kõigil lakkumine ja prassimine, kõigil hoorus ja abielu rikkumine ja kõigil patused kurjad lihalikud himud ja teud maha jääksiwad, et meie uueks saaksime oma meele waimus, et meie selle uue aastaga wõiksime hoopis uut elu algada ja taewa teed käia, mis Sinu juurde saadab. Hoia, oh helde Jumal, meie kirikutes ja koolides õiget ja selget õpetust ja hoia meid kõige wale õpetuse ja usu segaduste eest. Täida kõigil õpetajad ja eestlugijad oma püha Waimu rohke anniga, et nemad Sinu püha sõna meile Waimus ja wäes wõiksivad kuulutada, et kõigil kuuljad patu- unest ülesärkaksiwad ja Sinu tõe riigi walgusele tuleksiwad. Anna truuid ja õiglasel ülemad ja walitsejad. Õnnista meie Keisrit ja Tema walitsust, ja täida Teda oma wara kõige rohkema täiussega. Anna Temale seda jõudu, mis Tema omas suures auuametis tarwitab; pööra armust kõigil õnnetust Temast ära, ja lase kõigil Temast peetud head nõuud Sinu auuks ja Tema alamate õigeks kasuks lorda minna. Aita ka meid, et meie sõnakuulelikud alamad oleme ja õiget ja jumalakartlikku elu elame. Õnnista kõige risti rahwa majapidamist ja laste kaswatamist. Õnnista kõigil meie tut-

wad ja naabrid, et meie nendega, ja nemad meiega rahus wõtaksime elada. Muretse kõikide leskede ja waeste laste eest. Täida kõikide südamed oma taewaliku õnnistusega ja anna meie ihudele terwist ja jõudu tööd tehes ja waewa nähes. Aita kõiki, kes willetsuses, haiguses, ehk muu häda sees on. Eröösti kõiki, keda ilmasüüta tagakiusatakse ja peasta lahti, kes ilmasüüta wangis on. Oh aita ka, et kõik, kes oma kurja elu ja tegude pärast wangis on, et nad oma patu tunneksiwad, meelt parandaksiwad ja patust pööraksiwad. Hoia meid tulekahjude, sõja, katku, kalli aja ja muu hädade ja õnnetuste eest. Hoia meid ka kurja, äkilise, ja patustpöormata surma eest. Oh Jumal! ole ka sell aastal meie armuline Jumal, nõnda kui Sa tänini oled olnud. Waigista kõik meie kurbust, ja pööra meie waewa rõõmuks. Tee seda, armuline Jumal, ja anna meile enam kui meie tahame ehk mõistame Su käest paluda. Anna meile kõik, mis meile ajalikult ja igaweste tarwis on. Ja kui meie surma tunnike tuleb, siis anna meile õnnist otsa ja wõta meid siit hädaorust enese juurde, oma igawese taewariiki, kus Sa meile oma armsa Poja Jeesuse Kristuse läbi oled aset walmistanud. Amen.

Wiisil: Jeesus peastnud oled Sina.

Õstugem siis, õed, wennad, Jeesu järel edasi! Meie mõtted, teod, sõnad Andkem Tema hoolele. Saab meist mõni haura ligi, Seda aitku Talle higi, Et ta üles taewa läeb, Kus ta Jeesu palget näeb.

Kolmefüninga päewal.

Wiisil: Ets Sa heida karjane.

Jesüs, taewa kuningas, Sinu täht on selgest' näha, Nüüd Sa oled tulemas, Et meid tahad õndsaks teha; Taewa wäed kiitwad Sind — Kuule heldeste ka mind.

Karjatsed ja kuningad Nuttawad Sind kummardama, Rõik on Sinu alamad Ja Sult peawad armu saama; Nad Sind kiitwad, tänawad, Ja Sull, andid annawad.

Wõta nüüd ka minu käest, Jõsand, usu-kulda wastu, Seda sain Su Waimu wäest, Pole see Su meele wastu. Wita aga et mu kuld Kannatab ka risti-tuld.

Wõta siis ka wiiruki, Minu palwe ohwri kätte: Tõusku tema taewani Sinu püha järje ette, Ja mis iial palun ma — Jah ja Amen ütle Sa.

Wiimaks julgen Sulle weel Wiha mirri rohtu anda; Minu patud Sinu peal, Minu risti wõlad kanda. Wita mind nüüd Sinuga Risti-tee peal wõidelda.

Lähelepanemine.

Kirjatunnistus: Matt. 2, 1—12.

„Aga kui Jesus oli sündinud Betlemmas Juuda maal kuningas Herodese ajal, waata, siis tuliwad targad hommitu poolt Jerusalemma, ja ütlesiwad: Kus on see sündinud Juuda rahwa Kuningas? Sest meie oleme Tema tähe näinud hommitumaal ja oleme tulnud Teda kummardama“ n. t. f.

Targad hommitu maalt oliwad esimesed usutwenad, paganate seas, kes Jesuse juurde tuliwad. Pärast on aga see armuwalgus kõiges maailmas

ikka laiemale tunginud ja maad leidnud, nii hästi
 Israeli rahwa kui ka paganate seas. Ka meie
 Gestimaale ja rahwale on see armutvalgus Tema
 armu läbi paistma hakkanud, nõnda et wiimsel päe-
 wal kellegil wabandamist üle ei jae, et temale Is-
 sanda armusõna ei ole kuulutatud, ehk et tema seda
 ei ole teadnud.

Meid kolme Hommikumaa kuningast, kes Jesuse
 juurde tulivad, mille mälestuse päewa meie täna
 pühitseme, nimetakse „tarkadeks“. Miltspärast?
 Kas selle pärast, et nemad taewa tähtesi tundsiwad
 ja ilmalikkus asjus targad olivad? Jah, neis asjus
 olivad nemad ka muidugi targad, aga ülem tarkus
 neil oli see, et nemad Jesust otsisivad ja — leidsiwad.
 Nõudkem meie enestele Issanda käest ka seesugust tar-
 kust; palugem Teda, et Ta meid oma püha Waimu
 läbi wõtaks walgustada — küll meie siis Jesust leiame.

Usklikkudele Juuda rahwa seast näitsivad ennast
 inglid, pagana rahwa seast usklikkudele tähed, seda
 suurt asja kuulutama ja teada andma. Aga kes
 meile peab seda kuulutama? Meie täht on püha
 kiri, Jumala tõesõna, nõnda kui Dawet ütleb:
 (Laul 119, 105.) „Sinu sõna on mu jalale
 lambiks ja walguseks mu tee peal.“ Ja
 Peetrus ütleb: „See sõna on kui küünal, mis pime-
 das paigas paistab.“

Meed targad ei jae mitte sellega rahule, et ne-
 mad Issanda tähte näinud, nad tahawad Teda
 ennast näha ja Temaga tutwaks saada. Nemad
 näewad pika tee waewa ja tulewad küsides: Kus

See on? Meie tahame Teda näha ja kummardada. Argu olgu nüüd ka ükski selle usuga rahul, et ta raamatut loeb, kirikus ja palvemajas käib ja ka korra järel püha õhtu söömaajal Jesuse ihu ja werd vastu võtab, — ja seda kõik teeb õpitud kombe pärast; see kõik ei aita ühtigi: Jesus peab südamele tutvaks ja armsaks saama. See on elav usk, mis õndsaks teeb.

Nende tarkade usu katsumiseks võttis Jumal tüki ajaks selle tähe juhatamise neilt ära. Aga nende usk ei andnud järele; nemad otsisivad ikka peale, seni kui Jesuse leidsivad. Tehkem meie ka nõnda.

Kui tarkadel enam õiget taeva juhatamist ei olnud, siis eksisivad õige tee pealt ära. Nõnda eksime meie ka pea ära, kui Jumala sõna meil alati silma ees ja südames ei seisaks. Kuningas Herodes ehmatas ilmaasjata: ta ei tea ühtigi taeva-riigist ega selle kuningast, tema kartis aga, et Jesus pidi ilmlit kuningas olema ja tema riigi läest ära võtma. Ülemad preestrid ja kirjatundjad teadwad küll väga hästi kuningale kuulutada, kus Kristus peab sündima — aga ei hooli sest ühtigi, ega liiguta samugi Tema pärast. Mis aitab siis, kui meie teistele küll Jumala sõna ja armu kuulutame, aga ise jääme oma kurja elu ja pattude sisse.

Targad näitavad oma armastust Jesuse vastu üles kõige paremate ja kallimate homikumaa andidega: nad tõivad Temaile kulda, viiruki ja mirri. Meie võime ka Issandale andid anda Tema waeste wendadele head tehes, paganate ja Israeli rahwa

armuüulutamise töö juurde abi andes j. n. e., aga kõige parem ja ülem and Temale on see, kui meie oma süda ant Temale anniks anname; seda nõuab Ta meie käest, kui Ta ütleb: „Anna mu poeg, ehk mu tütar, oma süda mulle, ja suu meel hoidku minu wiisid.“ (Sp. sõn. 23, 26.)

Herodes oli tarkadest petetud; kas targad wõisidwad siis ka, nagu kawalad maailma lapsed, petised olla? Ei; — see pettus ei olnud muud, kui Jumala sõna ja käsu täitmine. Sest kui inimeste käst ja tahtmine selge Jumala käsu ja tahtmise wastu on, siis peame Jumalat enam kartma kui inimesi. Ei pea ka mitte kerge meelega antud sõna järele tehtama, otsegu Runingas Herodes (Mark. 6, 23) wandega tõutas oma tantsija tütrele kõik anda, mis ta pidi paluma, ja et ta oma kerge meelelist lubamist ei tahtnud täitmata jätta, sai ta ristija Johannese mõrtsukatks. Jumal andku meile oma püha Waimu walgust kõigis, mis meie ette wõtame, mõtleme, räägime ehk teeme. Amen.

P a l w e.

Meie kiidame ja täname Sind, armas Jeesus, Sa taewa Runingas, kes Sa elad ja walitsed igaweste ja oled enesele kõigest maailmast, Juuda rahwast, ja paganatest ühe koguduse kogunud, ja ka meid selle koguduse sisse wastu wõtnud ja ka meie suust enesele kiitust walmistanud. Walgusta meid oma püha Waimu läbi, et ka meie, otsegu need

hommikumaa targad, Sind Sinu sõna walguse tähe
juhatusel otsiksime ja leiaksime. Wõta meie andid,
mis meie alandlikult Su ette toome, armulikult
wastu ja ära põlga mitte ära. — Meie toome
Sulle usu-fulda, palwe- wiirukit ja rõhutud ja rusuks
pekstud südame mirri. Wõta seda armas Jõsand,
wastu oma suure armu pärast. Sulle meie armsa
Jumalale, Isale, Pojale ja püha Waimule olgu auu,
kiitus ja tänu, igaweseks ajaks. Amen.

Selfamal wiisil.

Rõige kaunim lapsuke, Rõige kallim hinge wara, Rõige
armsam Jeesule! Sinust ma ei lahku ära. Sõimes —
ristis — haura sees — Laewasgi ma Sinu ees!

Palwe-päewal.

Wiisil: Siion kaebab juures hädas.

Oh mis wiimaks peab saama Minust waesest patusest?
Et ma armastan maailma, Ja ei hooli kellegist. Et weel
julge meelega Jkka olen pöörmata? Wõta südant liigutada,
Jeesus ja mind äratada!

Et ma tunne kahetsemist, Süda kiwi farnane; Patu
käsu üleastmist Tunnen mina selgeste: Siisgi ilma kartmata
Siisgi ilma nututa! Jeesus wii mind tundmisele, Et ma
parandaksin meele.

Omas waimu pimeduses Ei ma larda hulatuft, Omas
patu sõgeduses Ei ma märka põrgu uft; Liha teenin kart-
mata, Olen hirmus tundmata! Jeesus, peasta pimeduseft,
Igawesest hukatuseft.

Lähelepanemine.

Rirjatumnistus: Jerem. 2, 13. — 3, 12. 14. 15.

„Pööra ümber, ja ärapöördud Jsrael,“ ütleb Jehowa, siis ei taha mina enese filmi mitte lasta wiha pärast teie peale näutumaks saada, sest mina olen helde, ütleb Jehowa; ei ma taha mitte igaweste wiha pidada. — Aga õpi tundma oma ülekohut, et sa Jehowa oma Jumala wastu oled ülesastunud, ja oled mitu teed wõtnud käia wõeraste järele; ja minu healt ei ole teie mitte wõtnud kuulda, ütleb Jehowa. — Pöörge ümber, teie ära pöördud lapsed, ma tahan teile anda karjatsed, oma südamete järele, ja need peawad teid söötma tundmisega ja targa mõistusega.“

Meie, armsad hinged, pühitseme täna palwepäewa; kuidas? Kas siis täna üksi peame paluma ja muul ajal mitte? — Meie peame küll alati ja igal päewal Jumalat paluma, aga tänane päew on aastas iseäranis selle tarwis seatud. Oh tuletagu siis täna igaüks oma pattu meelde, mis ta kõige aasta läbi alati ja igapäew on teinud; kahetsegu igaüks, noor ja wana, suur ja väike, oma pattu, parandagu meelt ja uskugu armuõpetust. Palugu igaüks Jumalat, et ta tema raskest patud ja eksitused andeks annaks ja edespidi oma püha Waimu abiga nende eest hoiaks ja õige tee peale aitaks.

Jah tõeste, meie peame täna igaüks oma pattu tundes ja kahetsedes otsegu patukahetseja tõlner oma vastu rindu lööma ja ütleva: Oh Jumal, ole mulle patusele armuline! ja otsegu ära kadunud poeg kahetsedes tunnistama: „Iha, ma olen patu teinud taeva vastu ja sinu ees, ja ei ole enam väärt, et mind su pojaks hüütakse.“ (Lut. 15, 18. 19.) Jumal aitagu nõnda teha. Amen.

Palve.

„Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!“ nõnda hüüame täna oma rasket pattu tundes, mis meie Sinu vastu oleme teinud, Sinu poole ja palume armu ja andeksandmist. Sina võid ja tahad ka meie patud andeks anda oma armsa Poja Jeesuse Kristuse pärast, kes meie eest on kannatanud ja surinud ja oma püha kalli verega meid ära lunastanud ja peastnud patust, surmast ja kuradi võimusest, et meie pidime patust ära saama ja õigusele elama. Aga meie oleme väga sagedaste Sinu vastu elsinud, küll kogemata ja ka meelega. Oleme sagedaste Sinu armu põlganud, tuimad ja hooletumad olnud oma kutsmist ja ärawalitsemist kinnitama. Anna, oh armuline Issand, meie patud andeks, ja ära arva neid meile mitte süüks. Valgusta meid oma püha Vaimu läbi, et meie edespäi enmast enam Sinu abiga patu ja tuimuse eest hoiakšime ja waltwades ja paludes oma elu-tees käitšime. Aita

meid seks meie kallil Arapeastja Jesuse Kristuse pärast N amen.

Sellamal wiisil.

Dh siis ärka üles patust, Sa mu liha julge meel,
Nõua Jumalat Ta armust, Sest et Ta on leida weel!
Nüüd on kuulda armu-heal: Armu-uks on lahti weel!
Walmista mind hea tööle! Jesus, saada kitja tee!

Suurel Neljapäewal.

Dmal wiisil.

Eht: Dh armsad hinged, armu taimed.

Mu Jesus, kes Sa enne surma Sell wiisil kannatuse
öö, Kui tõttasid ju filmil' heitma, Seal Keskmanes, Oli-
mäel, Meid oled siis weel meeles kandnud, Ja elu-rooga
meile jätnud.

Nii mitu kord kui seda sööme, Saab uueks Sinu mäles-
tus; Nii mitu kord kui alandame Su laua ees — on Su
arm uus; Su weri, surm ja kibe walu Toob furnul' hin-
gel' jälle elu.

See wäri-seja süda tunneb Su laua ees uut kinnitust;
Siin patu Andeksandja laheb Meid maitsta oma armas-
tust; Siin saame jälle uuest' teada, Et tahad meid weel
wastu wõtta.

Tähelepanemine.

Kirjatunnistus: 1. Kor. 11, 26—29.

„Sest nii mitu kord kui teie iial seda leiba
sööte ja sest karikast jootte, siis kuulutage Iss-
sanda surma, seni kui Tema tuleb. Seepärast,
kes iial seda leiba sööb, ehk Issanda karika
seest joob kõlwatumal wiisil, sell on Issanda

ihust ja warest süüid. Aga inimene katsugu iseennast läbi ja nõnda söögu tema sest lei-
wast, ja joogu see karika seest. Sest kes köl-
watu sööb ja joob, see sööb ja joob iseenele
nuhtlust, sest tema ei tee wahet Issanda ihu
wahel."

Kui meie Issand ja Õnnistegija Suure Melja-
päewa õhtul enne oma kannatamist ja surma oma
jüngritega wiimist korda Paasa talle sõi, siis on Ta
ta püha õhtu-söömaaja oma surma mälestuseks
seadnud. Mikspärast? ja mis kasu on meil sest-
sugusest söömisest ja joomisest? — Seda näitawad
meile needsinatsed Kristuse sõnad: „Seda tehke
minu mälestuseks.“ — Paasa talle söömise on
Jesús oma püha söömaaja seadmisega lõpetanud.
Püha õhtu söömaaja läbi, kui meie seda tõsisest usust
ja patustpöörmisest wastu wõtame, saame meie pattude
andeksandmist, elu ja õnnistust. Ei ole siis püha
õhtu-söömaag mitte üksnes ühe wana ammust ajast
sündinud asja mälestuseks seatud, — olgu see asi küll
õige ülem ja kallim olnud — waid ta on niisuguseks
jäedawaks kasuks ja armuks, mis praegu ja ikka
uueste meie kätte ja südamesse peab saama, nimelt:
pattude andeksandmine, elu ja õnnistus. Ja meie
pattude andeksandmine tuleb üksnes sest, et Kristus
on meie patud enese peale wõtnud, meie nuhtlust sur-
mani kannatanud, ja oma ihu ja were meie eest
ja meie asemel ära andnud ja ära walanud. Ei
olegi muud pattude andeksandmist leida, ei taewas

ülehel ega maa peal, ega maa all, kui üksnes seda mis tuleb Kristuse werest ja surmast.

Uga paraku Jumal, meie wõime ka kõigest sest kasust ja armust ilma jääda, ja pealegi suurt hinge kahju saada pühast õhtu-söömaajast, kui süda ei ole dieti ja hästi walmistatud selle wastu, Sest. „kes kõlwatu sööb ja joob, see sööb ja joob iseenelele nuhtlust, sest tema ei tee wahet Issanda ihu wahel.“

Palwe.

Oh armas Jeesus! kui ära arwamata suurt armastust oled Sa meie wastu ülesnäitanud, kuidas peame Sind selle eest kiitma ja tänama? Sa ei ole mitte üksnes meie waeste patuste eest kannatanud ja surnud, waid Sa oled ka oma püha ihu ja werd meile roaks ja joomaajaks oma püha õhtu-söömaiega seades oma kannatamise ja surma ja oma suure armu mälestuseks jätnud. — Oh arm, oh imeline arm mis Sull meie wastu oli ja weel ikka on. Sinu surm toob meile elu, ja Sinu ihu ja weri kinnitab ja hoiab meie hinge igaweseks eluks. Seeläbi jääme meie Sinu sisse, ja Sina meie sisse, Sina oled meie sees ja Sinu sees saame meie digust ja tugewust ja seepärast ei wõi meie patt meid enam hirmutada ega saatan hukkamõista; Sinu pühast õhtu-söömaajast wõtame meie lunastamise hinda oma pattude eest. Meie sööme seda ihu, mis meie eest sai ära antud; meie joomme seda werd, mis meie eest sai ära wala tud, pattude andeksandmiseks. See on see ära lepi-

tamise weri, mille läbi meie ja kõige inimeste patu wõlad saawad ära lepitatud; see weri räägib paremad asjad, kui Aabeli weri. Mita meid siis igakord, kui meie Sinu armulauale tuleme, et meie mitte nalja kombe pärast ega filmakirjaks uskmata meelega ei tule, ega enestele feeläbi nuhtlust ei söö ega joo. Mita meid ikka tõsises patukahetsemises ja meeleparrandamisega Sinu püha õhtu-söömaajale tulla, ja Sinu käest saada armu armu pärast. Amen.

Sellsamal wiisil.

Küll kallid armu warandused, O, Jesus, Sinu laua peal! Kes roojased ja hädalised, Need tulgu, siin on abi weel! Su arm on wäärt, et inglid kiitwad, Ja järgest' Halleluja laulwad.

Suurel Reedel.

Wiisil: Jesus, peastnud oled Sina.

Rahuwürst, Sa oled kandnud Meie wõlga meie eest; Jseenast surma andnud Ja meid peastnud surma eest. Sina oled lahti teinud Taewa teed ja eele läinud, Et kõik Sinu omaksed Hinge õnne leiaksid.

Küll Sa oled wärisenud Silmili maas paludes! Käätimata walu tundnud Meie eest werd higisdes! Jumalast Sind maha jäeti, — Inimestest hirwitati, — Ja Sa olid wait kui tall Selle hirmsa walu all!

Õnnistus keeb nüüd Su werest, Glu Sinu haawadest; Patused, maailma äärtest, Tulge, wõtke osa sest Kõik mis Tema hinge waewas, Tuleb meile õnneks taewas; Tema weri meie eest, Kostab nüüd ja igawest'.

Lähelepanemine.

Kirjatunnistus: Johan. 1, 29.; Jlm. 5, 12.

„Vaata, see on Jumala Tall, kes maailma patud kannab. See Tall, mis on ära tapetud, see on väärt, et Ta võtab wäge ja rikkust, tarkust, rammu, auustust, auu ja kiitust.

„Kristus Sa Jumala Tall, kes Sa maailma patud kannad, halasta meie peale! Kristus Sa Jumala Tall, kes Sa maailma patud kannad, halasta meie peale! Kristus Sa Jumala Tall, kes Sa maailma patud kannad, anna meile oma rahu. Amen.

Meie pühitseme täna armsad hinged, Jesuse surma-päewa, seda waitist ja rahulist „**Suurt Needet**“. Uga mitispäerast on see Suur Neede nii waitne ja tasane. Meie kuulsime juba, et täna, Suurel Needel, on Jesuse surma-päew, kus kõik inimesed, ja kõik terve loodus otsegu leinamas on, et püha Jumala Poeg, see auu-Isand patuste eest surnud on. Täna on ka väljaspoolt, kus muidu igal päewal lisa ja kára, riidu ja mürinad, naermist ja hirtvitamist, joomist ja prassimist ja kõdilisugust muud kurja näha ja kuulda, ometi natuke waitsem ja rahulitem; — ja isegi mõistlikumad maailma lapsed, kes üleüldse Jesuse armust sugugi ei hooli, peatwad seesugust, kes täna, Suurel Needel, mööda linna uulitsaid ehk maal mööda külasid, otsegu mõiraja

lõukoer ümber rändaks ja oma põrgu lusti ja käreaga ka teiste inimeste rahu rikuks, ka need mõistlikumad maailma lapsed peaksiwad juba seesugust jõledaks. Ka need kõige julgemad Jumala sõna ja kaisu põlgajad ja wastased, kes muidu iga pühapäewast patu-päewa teewad, Jumala sõna ja armu teutawad ja põlgawad ja iialgi kiriku ega muu Jumala sõna kuulutamise paikadesse ei lähe, ka need seiswad täna, — kui mitte muidu — siis ometi pool häbi pärast, waitfelt ja rahu, ja need, kes muidu igal pühapäewal argipäewa tööd teewad, et esmaspäewaks lahkumise raha teenida, ei tee täna seda mitte, waid lähewad ka enamiste pühakotta, — ehk nad muidu mitte palju, ehk mõni ka koguni iialgi sinna ei lähe, waid enne mini kõrtsi. Oh et ometegi kõik Jesuse poole pööraks ja tänasest päewast saadil ennast Temale Tema surma ja walu-palgaks annaks, ja mitte enam oma pattudega Temale wastu filmi ei sülitaks ega rustkaga kõrwa äärde ei lööks. Oh et kõik riidlejad ja wihapidajad oma riidlemise, wandumise ja sõdamise maha jätaks ja oma wihameeestele andeks annaks, selle peale mõteldes, et Jesus nende eest täna on ristis rippudes palunud: Isa anna neile andeks, sest nemad ei tea mitte, mis nemad teewad.“ Oh et kõik joobitud oma joomise ja lahkumise tänasest päewast saadil maha jätaksiwad ja meelt parandaksiwad, selle peale mõteldes, et Dn- nistegijat nende patu pärast täna on sapiga joo- detud! Oh et kõik abielurikkujad ja lihahimude orjad tänasest päewast ümber pööraksiwad, selle peale

mõteldes, et Õnnistegija nende häbemata pattude pärast on alasti ristas pöönud. Oh et kõi patu ja saatana teenrid, täna oma elu üle hakkaks järele mõtlema meelt parandama ja patust pöörma.

Oh armas ristiniimene! kui su süda veel patu läbi just kivi-kõwaks ei ole läinud, siis kuule ometi ja mõtle järele: Jeesus, kes igawesest ajast oma Isa süles oli, ja ise tõsine Jumal ja tõsine inimene on, see poob täna ristas, poob patuste eest ristas, poob sinu eest, patune, ristas; Ta on sinu pärast oma taewa riigi auu ja õnnistuse pidanud maha jätma ja sinu eest ennast surnuks weristama — patune, mis sa mõtled? mis sa ütled selle peale? — Mõtle: See oli Tema suur ärarääkimata armastus sinu vastu, et Ta seda tegi: — Oh seepärast pööra täna patu tee pealt ümber, ja palu ristilöödud Jeesuse käest armu ja pattude andeksandmist, ja Tema tahab sulle oma suure armu pärast kõi anda, mis sa iial Tema käest palud. Amen.

P a l w e.

Oh Jeesus meie armastus, meie kiidame ja täname Sind kõigest südamest täna Sinu surma- ja matmise-päewal, et Sa oma suure armastuse pärast meite waeste patuste eest oled risti sambas hinge heitnud, ja seeläbi meid kõigest patust, surmast ja kuradi wäest peastnud ja lunastanud ja oma hauas olemise läbi meie hauad wäikseks magamise kambriks pühitsenud, et meie nüüd rahu ja rõõmuga wõime surra

ja hauas hingada, kuni Sa meid ülesäratad, ja oma igawese rahu- ja rõõmu-riiki, oma taewa paradiisi wiid. Oh Sa igawene armastus, kes Sa meid surmani, pealegi risti surmani oled armastanud, aita meid nüüd ka, et meie Sind ka surmani — ja igaweste armastame. Hoiatame meid, et meie Sind enam oma pattudega ei kurtwasta, waid et meie ennast ihu ja hingega Sulle igaweste omaks anname, et meid patt ega surm, kurat ega ükski muu waenlane Sinu armust iialgi ei wõi lahutada. Amen.

Sellamal wiisil.

Mull on Sinu rahu tarwis, Anna jeda selgeste! Waimu roog ja hinge terwis, Igawene elu-tee! Kell weel maksab oma rahu, Ei see pulma kotta mahu: Ondjad Sinu laua-des, Istwad were õiguses.

Lihawõtte esimisel pühäl.

Wiisil: Sa meie lootus Jefute.

Kolm naist seal wara tulewad, Ja Jefu haua' ruttawad, Weel teda wõida tahawad; Et teda surnuks arwawad; Neil wesi filmis, walu südames. Et surnud nende ainus abimees.

Nad muretjedes küsiwad: „Kes selle kiwi weeretab „Neil ära haua ukse eest?“ — Haud aga oli lahti tõest', Üks ingel kiwi ära weeretab, Ja Jefust hauast läinud elawalt.

Seal ingel ütleb nendele: „Miks kardate ja lohute; „E' e surnud Jefust otsite — „Ta ülestõusnud tõeste. „Nüüd Kalilea maale rutate „Ja teistele ka jeda ütlege.“

Nüüd ristirahwas rõõmusta, Et Jefus tõusnud auuga; Nüüd armu päew sull alanud, Ja pattu-öö on lõppenud, See hauast tõusnud armu-päikene Ei lähe looja enam iialgi.

Tähelepanemine.

Kirjatunnistus: Mark. 16, 1—7.

„Ja kui hingamise päew sai mööda läinud, ostsiwad Maria Magdalena ja Maria, Jakobuse ema, ja Salome kallid rohud, et nemad pidiwad tulema ja Teda wõidma. Ja esimesel nädali päewal tuliwad nemad väga wara päewa tõustes haua juurde, ja ütlesiwad istseskes: Kes weretab meile kiwi haua ukse eest ära? Ja kui nemad sinna waatasiwad, nägiwad nemad, et see kiwi oli ära weeretatud; sest see oli väga suur. Ja nemad läksiwad haua sisse ja nägiwad ihe noore mehe paremal poolel istwad, sell oli pikk walge riie selgas, ja nemad ehmatasiwad väga. Aga tema ütles nende wastu: Urge ehmatage! teie otsite Jesust Naatsaretist, kes oli risti poodud: Tema on ülestõusnud, Tema ep ole siin, waadake seda aset, kuhu nemad Teda oliwad pannud. Aga minge ütlege Tema jüingritele, ka Peetrusele et Tema teie eele läheb Kalilea maale, seal saate teie Teda näha, nõnda kui Tema teile on ütelnud.“

Jssand on ülestõusnud, Ta on tõeste ülestõusnud! Halleluja! Laulge Temal kiitust ja kummar-dagu Teda kõik, kes taetwas ja maa peal ja maa

all on, sest nüüd on Tema patu ja surma, kuradi ja põrgu täieste ära wõitnud, ja elu ja hukkaminemata põlwe walge ette toonud. Halleluja! (2. Tim. 1, 10.)

Kristuse armastajad naesed kahetsesiwad, kui nad wara hommi ku haua juurde läksiwad: „Kes weeretab meile kivi haua ukse eest ära, sest tema on wäga suur!“ Nõnda kaebawad ka nüüdgi weel kõi hinged, kelle sees Kristus weel ei ole elawaks saanud; nõnda ägab ühtlasi suures waewas kõi loom, mis piki filmi ootab Jumala laste auu ilmumist.“ (Room. 8.) Sest waimulik surm meie südames on haud; ränk suur kivi selle peal on meie otsatu patu koorm. Bitser kivi peal on kange kask, nõnda kui kiri ütleb (1. Kor. 15, 56.): („Aga surma astel on **patu**, ja patu wägi on **kask**“); haua hoidjad on kurat ja tema selts, kes meie järel luusib ja meie peale kaebab ööd ja päewad. — Ja kes weeretab meile kivi haua ukse eest ära! — Kes weeretab kõi rasked kivid ära, mis meie elu teed umistawad. Meie ise oma diguse ja jõuga, ega üksigi inimene ei wõi ega saa sellega toime — ülestõusnud eluwürst Jesus wõib üksi seda teha; kui meie aga Teda kõigest südamest abi's palume, Tema saab oma ülestõusmise wäe läbi selle kivi meie südame pealt ja kõi rasked kivid meie elutee pealt eest ära weeretama.

Kristus tõusis Juuda rahwa esmaspäewal hauast üles. Selle suure asja jäedawaks mälestuseks seati seda päewa ristirahwa pühapäewaks.

Jumala kõige suuremad imeteud sünniwad salaja; nõnda ei ole ka ühegi inimese film näinud, kudas

ja millal Jesuse püha hing pärast jälle ihuga on ühendanud. Aga kui niisugused suured asjad sünnivad, siis on Jumala inglid ikka warsti wäljas, neid kuulutama, otsegu Jõulu öösel, nõnda ka Kristuse ülestõusmise päewal. Inglise kõne naese wastu on küll lühike, aga siiski väga täielik ja lallis. Pühawõtte püha jutlus, mis iga ristiniimene peaks pähe ja südamesse õppima.

P a l w e.

Oh wägete pörgu ja surma ärawõitja Jesus! Sina oled täna hauast ülestõusnud, ja meile elu ja hukkaminemata põlwe walge ette toonud. Sa olid surunud ja nüüd elad. Sa igaweste igaweseks ajaks. Aga Sa oled meile ütelnud: Mina elan, ja teie peate ka elama. Oh armas Jesus! aita meid nüüd ka ülestõusta patu hauast ja waimulikust surma unest, et meie Sinu ülestõusmise wäe läbi Sinuga wõitfime uut elu elada. Walgusta meid oma püha Waimu läbi, et meie kindlaste Sinu sisse usume ja uue südame ja meelega Sulle elame, et kui ükstord meie surmatunnike tuleb, meie Sulle surekfime, ja Sinu ülestõusmise wäe läbi hauast ülestõusekfime igaweseks eluks. Amen.

Wiisil: Jerusaleem, ja püha taewa linn.

Nüüd laulgem rõõmsast' suust ja südamest: Halle-halleluja! Sest Jesus tõusnud, elab igawest', Halle-halleluja! Ta on nüüd ära maksnud Rõik meie patu süüd, Ja elu meile jaatnud, — Sest olgem rõõmsad nüüd!

Lihawõte teisel pühal.

Wiisil: Nüüd, ristirahwas, laulage.

Rõik kiitke rõõmsast' Issandat, Et Ta on surmast tõus-
nud! Nüüd igaweste tõeks jääb; Maailm on patust peas-
nud Meil kuningaks on Jeesus Krist, Kes walit-
seb nüüd igawest', Sest Teda rõõmsast' kiitke!

Sa põlgtud risti rahwa hulk, Nüüd unusta, mis waewab;
Ei fiin, waid taewas on su palk, Kus ingli kannel hüüab.
— Rõik elab, mis on Kristuse, Nii risti all ja surmasge:
Sest Tema ise elab.

Sest olgu tänu Jumalal' Siin maa peal ja seal taewas,
Kes annab wäge nõdremal', Ja aitab patu waewas, Sest
Jeesus tõusnud haura seest Ja elab nüüd ja igawest', Tall
tänu, kiitus olgu!

Tähelepanemine.

Kirjatunnistus: Luuk. 24, 13—35.

„Ja waata, kaks nende seast oliwad mine-
mas sellsamal päewal ühte alewisse, mis Jeru-
salemast ligi kuuskümmend wagu maad oli,
selle nimi oli Emmaus, ja nemad rääkisiwad
isefeskis kõigest neist asjust, mis oliwad sündi-
nud. Ja see sündis, kui nemad teine teisega
jutu ajasiwad, ja teine teiselt küsisiwad, siis
tuli ka Jeesus ise nende juurde ja käis nendega
— — — — — Ja nemad rääkisiwad seda
üles, mis tee peal oli sündinud ja kuida nemad
Teda leiwa murdmisest oliwad tundnud.“

„Kusa kats ehk kolm minu nimel ühes koos on, seal olen mina keskpaigas nende seas“ (Matt. 18, 20.), seda teeb Issand siin oma kahe jüngri juurde tulemisega tõeks. — Kui meiegi waimulikus osasaamises kirikus ehk mujal, Jesusest kuuleme ehk loeme ehk Tema enesega palwes kõneleme, ja Tema riigi tulemise pärast, kas töös ehk mures oleme, siis teame tõeste, et tema ise meie juures ehk meie keskel on.“ — Issand noomib oma jüngrid mõne kõwa sõnaga. Ta annab ilka hirmu ja armu, seda mööda, kuida just tarwis on; kõik Tema pühad sõnad peawad meid noomima ja karistama, aga ühtlase ka jahutama ja rõõmustama. Usklikude õpetajate jutlused sedasama.

Jesus seletab jüngritele pühad kirjad ära, „sest Temast tunnistawad kõik prohwetid, et Tema nime läbi kõik, kes Tema sisse usutwad, peawad pattude andeksandmist saama.“ (Ap. teg. 10, 43.)

Kui meie südamed Jumala armu ja Waimu läbi Tema sõna kuulmisest Jesuse wastu on polema sütitatud, siis ei kannata meie enam üksi olla, waid ruttame usklikude seltsi, — nagu need kats jüngrit; — ja jagame nendega oma leitud õnne ja õnnistust.

Igal õhtul, ka sell õhtul, kui meie wiimane elupäew hakkab weerema ja looja minema, ka siis, kui maailma pimedus tahab Jumala riigi walgust meie filmade eest kinni katta ja warjata peame paluma: „Issand, järe meie juurde! sest õhtu jõuab ja päew weereb.“ Küll siis Issand tuleb ka meie

juurde siisse jäema, ja peab oma õhtu-söömaaega meiega. Tema armupäike ei lähe iialgi looja.

Palwe.

Oh armas Jeesus! aita meid itka enam ja enam usus kindlamaks ja armastuses tugewamaks saada. Kus meie iial Sinu nimel usklikudega ühes koos oleme, Sinu armust kõneleme ja räägime, seal ole itka ise testel meie seas, sest ilma Sinuta ei wõi meie ühtegi teha. Süüta ka meie südamed, kui meie Sinu sõna kuuleme, oma püha waimu armu läbi põlema, et kõik patu ja maailma armastuse tuli meie südames saaks ära kustutatud.

Wiimaks palume weel Sind: „Jäe meie juurde, Issand, sest õhtu jõuab ja päew weereb!“ Jäe, armas Issand, a lati meie juurde, täna ja igal ajal. Jäe täna õhtul ja ka meie wiimsel elu-õhtul meie juurde. Jäe, Issand, meie juurde, ja aita meid ka Sinu juurde jääda siin ja seal igaweste. Amen.

Wiisil: Jesusest ei jäta ma.

Issand, meie juurde jäe Siis kui elu-õhtu jõuab! Surma wõtmed Sinu käe, Meie usk Su elu nõuab. Riha-wöte Päike, Sa meidgi hauast ärata!

Kristuse taewaminemise pühal, ehk juurel ristipäewal.

Wiisil: üks hingamise päew on see.

Sind, Issand Jeesus, täname, Et läksid üles taewasse. Sind palub Sinu Israel: Meid kinnita Immanuel! Halleluja!

Kõik ristirahvas rõõmustab, Et tema nüüd ka taewa saab: Sest Jha Poeg, kes eele läin'd, On, meile seal ka aset tein'd. Halleluja!

Et Kristus küll on taewa läin'd, On siiski meie juurde jäänd: Kes Jumal, inimene ka, On kõigis paigus keelmata. Halleluja!

Tähelepanemine.

Kirjatunnistus: Ap. teg. 1, 9—11.

„Ja kui Ta seda sai ütelnud, tõsteti Teda nende nähes üles, ja pilw võttis Teda üles nende filmade eest ära. Ja kui nemad üksi-filmi taewa poole waatšiwad, kui Tema ära läks, waata siis seišiwad nende juures kaks meest, walgis riidis, kes ka ütlešiwad: Kalilea maa mehed, mis Teie seišate ja waatate üles taewa? Seefinane Jesus, kes teilt on üles-wõetud taewa, peab tulema sellsamal kombel, kui teie Teda olete näinud taewa ära minewat.“

Meie pühitseme täna Kristuse taewaminemise püha, ja oleme rõõmsad, et meie armas Õnniste-gija, kui Ta meie eest oli surunud, ja surnuist jälle ülestõusnud, neljakümne päewa pärast jälle üles taewa läks. Aga miks meie siis selle pärast nii wäga rõõmustame? — Meie äralunastamise töö on nüüd lõpetatud ja meie õnnistuseks korba saadetud. Ja, et Jesus üles taewa läinud, on Ta sinna, nagu Ta ise ütleb meile läinud aset walmistama. Ja ehk

Ta küll taewa läinud, on ta siiski nägemata kombel meie juures kuni maailma otsani. Aga Ta saab weel üksford nähtawalt siia maa peale tagasi tulema, sellsamal kombel, kui Ta siit taewa ära läks, see on wiimasel kohtupäewal, kus Ta elawate ja furnute peale tuleb kohut mõistma, ja igauhele palka andma seda mööda, kudas kellegi tegu on, siis paneb Tema lambad (wagad ja usklikud) oma parema käele aga sikud (kurjad ja uskmatad) oma pahema käele seisma, siis wõtab Tema wõlda neile, kes Tema paremal käel on: „Tulge tenna, minu Isa õnnistatud, pärige seda kuningriiki, mis teile on walmistatud maailma asutamisest.“ Aga siis wõtab Tema ka wõlda neile, kes Tema pahemal käel on: „Minge ära minust Teie ära neetud, igawese tulesse, mis walmistatud on kurabile ja tema inglitele.“ — Issand aidagu meid, siin Tema sisse uskuda ja Teda armastada, et meie üksford tema parema käele saaksime. Amen.

P a l w e.

Oh armas Jeesus, kes Sa tänasel päewal oled üles taewa läinud, oma Isa ja meie Isa, oma Jumala ja meie Jumala juurde, oma Isa auujärje peale, Tema parema käele, aga siiski oled tõutanud meie juures olla kuni maailma otsani, meie kiidame ja täname Sind kõigest südamest, et Sa meile nii äraarwamata suured armuannid ja tõutused oled andnud: et Sa taewasse oled läinud meile aset wal-

mistama, ja tahad meid, kui meie siin oleme Sinu
sisse uskunud, ja Sind armastanud, siis, kui meie
siit hädaorust lahkume, üles taewa võtta, kuhu Sa
eele oled läinud, et meie Sinu omad ka seal oleme,
kus Sina oled. Amen.

Selgsamal viisil.

Nüüd Amen, Amen laulame, Ja taewa rõõmu oo-
tame, Kus inglitega ühtlase Sull' Halleluja laulame.
Halleluja!

Melipühi esimesel pühäl.

Viisil: Sull', Sull', Jehowa tahan laulda.

Auu, kiitus olgu igaweste Sell kolme ainu Jumalale
nüüd! Kes armust meid nii suureks tõsta On tahtnud ja
ka maksnud meie süüd: Nüüd pühas Waimus meie palume
Sind julgust', ja Sull', „Aha!“ ütleme.

Mis oleks Sinu kogudusest Küll saanud, kui Su waim
ei oleks siin? Mis kaju oleks lunastusest Kui meile
teadmata jäeks Jesu piin? Mis elu annaks meile kuulutus,
Kui püha Waim ei oleks selle sees?

Sa aga tuled, ilma elu Ja oma koguduse kilp ja mõel;
Sa seletad meil' Talle walu, Su läbi saame hinge rahu
kõik. Sa eluõht, meid järgest' äratad, Meil' elu annad
ja meid juhataad.

Lähelepanemine.

Kirjatunnistus: Johann. 14, 26. 27.

„Aga trööstija, püha Waim, keda minu Isa
tahab läkitada minu nimel, seesama peab teid
õpetama kõik, ja teie meelde tuletama kõik, mis
mina teile olen ütelnud. Rahu jätan mina

teile, oma rahu annan ma teile; mina ei anna teile mitte nõnda, kui maailm annab. Teie süüda ärgu ehmatagu, ega saagu mitte araks."

Pärast meie Issanda Jesuse Kristuse taewamine-
mist läksiwad Apostlid Jerusalemma tagasi, sest Iss-
sand oli neid käskinud, et nad mitte ei pidanud Jeru-
salemast ära minema, waid Issa tõutust, püha Waimu,
ootma. Kui nad nüüd Jerusalemma tagasi oliwad
läinud, kogusiwad endid kõik, kes Issandat oliwad
armastanud, ja oliwad igapäew üksteise juures ühel
meelel koos. Mis nad seal siis tegiwad? Nad tegiwad
seda, mis üle jumakartmatad teutawad ja kurja
räägawad, aga inglid taewas rõõmustawad: nemad
palusiwad. Kas neil siis muud ametid ei olnud,
kui ühes koos olla ja palwetada? Jesuse jungrid ei ole
millalgi nii hooletumad, et nemad ilma tööta süüa
tahaksiwad, ehk ootaksiwad, et toit iseenesest suhu tuleks.
Nemad teawad seda niisama hästi, kui targad maa-
ilma inimesed, kes ütlevad: „Need wagad ei wiitsi
ühtigi tööd teha, waid laisklewad, ja wiitwad oma
tõbaja lugemiste ja palwel käimisega ära.“ Aga
asi ei ole mitte nõnda: Usklikud teawad ka niisama
hästi, et laisa woodis leiba ei kaswa, ja et laiskus
kuradi peapadi ja puhkamise pink on, aga nad tead-
wad seda ka, mis targad maailma lapsed mitte ei
tea, see on, et waimuliku laisa woodi peal weel wä-
hem wõid taewa saada, ehk küll kirjutatud on: „Tae-
wariik on ligi tulnud,“ (Matt. 3, 2.) aga ka:
„Kes wägise peale käitwad, need kisuwad seda eneste

poole," see on: kes kõige tõega ja waewaga Sumala riiki ja tema digust nõuavad; seepärast ei öelnud Jესuse armastajad siis, ega ütle ka nüüdgi, nõnda kuidas maailma lapsed, kes Issandast ja Tema Apostlitest targemad tahavad olla, ütlevad: „Millaal meil aega lugeda ehk paluda on?“ Nemad tulivad igal päeval ühel meelel kottu, sest et Issand nõnda oli käskinud, et ennast Sumala sõnaga pidiwad finnitama ja toetama, ja ühel meelel Issandat paluma, et ta oma tõutust wõtaks täita. Nemad ei palunud mitte ajaliku wara ehk kasu pärast, waid püha Waimu pärast palusiwad nemad need kümme päewa järge mööda koos olles, ega tüdinud mitte ära, ennegu nende palwe sai täidetud. Tõhlem meie ka nõnda ja ärgem wäsigem palwes ära, siis saatwad meie palwed kuuldud. Nende palwed said kuuldud wiiekümmemal päeval pärast Jესuse ülestõusmist, ja kümme päewa pärast Tema taewaminemist, Melipühi päitwil, mille mälestust meie täna pühitseme — siis sai püha Waim nende peale wälja walatud, nõnda kuidas meie loeme Ap. teg. 2. p.: „Ja taewas sündis kohisemine, otsegu kange tuul oleks puhunud ja täitis kõik selle koha, kus nemad istusiwad! Ja neist nähti kui lõhutud tulekeeled, ja seisis igaühe peal nende seast. Ja nad said kõik täis püha Waimu ja hakkasiwad rääkima teisi keeli, nõnda kui Waim neile andis selgeste ülesrääkida n. t. s. —“ See kohisemine ei sündinud mitte tuule ega tormi läbi, waid otsekohe taewast; see kohisemine oli nii wägew, et kõiki rahwast kes seda kuulsiwad, kohkuma pani. Seda pidiwad nad oma kõrwadega

kuulma ja filmadega nägema, kui tulekeeled Apostlite peade peal seisivad. Nõnda sai püha Waim kuuldatwalt ja nähtawalt Apostlite peale wälja walatud, nõnda et üksigi ei wõi seda waleks ajada. — Palugem meie aga kõigest südamest ja igal ajal, et Issand meid ka oma püha Waimu osaliseks teeks, ja meid Tema läbi kutsuks, loquks, walgustaks, pühitseks ja meid Kristuse sees õige ja ainu usu sees hoiaks, igapäew meie patud meile andeks annaks ja wiimsel päewal, kui Ta meid surnuist ülesäratanud, meile kõige uskliku-dega Kristuse sees igawese elu annaks. Amen.

P a l w e.

Oh Issand Jumal, meie Innistegija, kes Sa sell päewal oma püha Waimu Apostlite peale oled wälja walanud, kui nad palwes ühel meelel koos olivad; armas Issand! meie oleme ka praegu siin Sinu ees ühel meelel koos ja palume Sind kõigest südamest: Anna ka meile oma Waimu, nõnda kui Sa oled tõutanud, et meie südamed saaksiwad walgustatud ja kõige tõe sisse juhutatud, et meie Sinu armuwalguses siin elaksime ja üksford igaweste õndsaks saaksime. Amen.

Sellsamal wiisil.

See palwe, mis Su Waim mull' jaadab, Küll see on wäga armas Sinu ees; See peal' Su Isa süda waatab, Et sünnib see Su Poja nime sees; Ma olen Tema laps ja pärija, Ja armu eest saan Sinult armu ka.

Melipühi teisel pühal.

Wiisil: Müüd paistab meile kauniste.

Dh püha Waim! meil tule Sa Müüd südamesse elama, Dh tule walgustaja! Su paistus paistku wägewast' Meid tehku targaks nobedast, Dh öige rõõmustaja! Kui Sa Rõnda Meile tuled, palwid kuuled, siis saab meile Maa peal taewa elu jälle.

Sa kingid tarkust wagaile, Ja awad nende mõistuse, Kes Sind jün armastawad. Dh! anna selget õpetust, Ja diget tõe tunnistust, Neil, kes Sind kummardawad. Tõtta! Tõtta! Mis on mulle, olgu Sulle omaks anniks, Meel ja mõte Sinu auuks.

Tähelepanemine.

Rirjatunnistus: Joel 3, 1—5.

„Ja pärast seda peab süündima: ma tahan oma Waimu wälja walada kõige liha peale, ja teie pojad ja teie tütreid peawad prohwetid wiisil rääkima; teie wana rahwas peab unenägusid nägema, teie noored mehed peawad prohwetid nägemisi nägema. Ja ka sulaste peale ja ümmardajate peale tahan ma neil päiwil oma Waimu wälja walada ja tahan imetegusid teha taewas ja maa peal, werd ja tuld ja paksu suitsu. Päike piab pimedaks ja kuu wereks muudetama, ennegu tuleb Jehowa päew, mis suur on ja tuleb karta. Ja peab süündima: igauks, kes Jehowa nime appi hüüab, see peab ära peafema.“

Meie pühitseme täna teist püha Waimu wäljalalamise püha (ehk Nelipühi) ja täname Issandat, et Ta oma tõutust täitnud, ja püha Waimu Apostlite peale wäljalalanud, kellest meie osa saada tahame ja Teida Issanda käest palume. Prohweti Joeli läbi ütleb Jumal ise meie tunnistuses: „Ma tahan oma Waimu wäljalalada kõige liha peale.“ Seega ei ole mitte öeldud, et wana seaduse ajal weel mitte püha Waimu pole olnud; sest kelle läbi siis prohwetid muudu oleksiwad wõinud rääkida, ehk tulewaid asju ette kuulutada, kui püha Waimu läbi? Kes oleks neile wõinud uut südant anda, kui püha Waim! Kui Teida ei oleks olnud, siis ei oleks ka wana seaduse ajal Jumala rahwast ega püha mehi olnud, nagu nimelt: Abraam, Issak, Jakob j. n. e. Siis ei oleks ju kedagi olnud, kes Messiasist ootiwad, ja Tema tulemist ette kuulutasiwad; wana seaduse koguduses oli tõeste ka püha Waim tegetw, sest püha Waim on seda kogudust rajanud ja alustanud. Ja see püha Waim, kes wana seaduse koguduses tööd tegi, on just seesama püha Waim, kes uue seaduse koguduses tööd teeb; ei ole seepärast mitte kahte isesugust Waimu, waid see on üks ja seesama püha Waim. Aga mišpärašt ütleb Issand siin: „Pärast seda tahan ma oma Waimu wäljalalada, kui see Waim juba wäljas oli?“ See ei sünni loffu. — Sünnib küll, kui seda aga dieti saab mõistetud. Aga sa ütled: „Jesús ütleb seda ju ise (Johann. 7 p. 36 f.) nõnda: Sest püha Waim ep olnud weel mitte nende peal, sest Jesús ep olnud weel mitte auu fisse tõstetud.“ Wane tähele: Siin on

lõne uue seaduse kogudusest; see kogudus pidi wast pärast Jesuse auu sisse tõstmist rajatud ja alustatud saama, ja selles koguduses wõis siis ka pärast Jesuse auu sisse tõstmist, selle auu sisse tõstetud Jesuse Waim tööd teha. Seepärast on püha Waim itka üks ja seefama Jumal, Isa ja Pojaga ütlast kolmainus Jumal kes alguses juba wee peal oli lehwitamas. Weel ütleb meie kirjatunnistus: „teie pojad ja tütreid peatwad prohwteti wiisil rääkima; teie wana rahwas peab unenägusid nägema, teie noored mehed peatwad prohwteti nägemisi nägema, ja ka sulaste ja ümmardajate peale tahan ma oma Waimu wälja walada.“ See on, et lõik, kes usutwad, peatwad püha Waimu andi saama, nii hästi wanad kui noored, sulased ja ümmardajad.

Ka eluseisus ei tee ühtegi wahet: Ülemad kui ka alamad, rikkad kui ka waesed peatwad püha Waimu andi saama. Jumal olgu kiidetud ja tänatud, kedagi ei ole, kes selle armu osaliseks ei ole arwatud. Ja weel ütleb meie kirjatunnistus: „Ma tahan imetegusid teha taewas ja maa peal, werd ja tuld ja paksu suitsu. Väike peab pimedaks ja kuu wereks muudutama, ennegu tuleb Jehowa päew, mis suur on, ja tuleb karta.“ See on öeldud neist hirmsaist nuhluse kohtudest, mis Jumalast jumalakartmatate patu pärast saadetakse, neile, kes Jumala sõna ja armu põlgawad, ja saadanat teeniwad. Siis saab tuli taewast ja maa seest wälja tulema, ja maa ja need teud, mis seal peal on, peatwad ära põlema. Tähed saawat kui põlewad tilgad taewast maha langema, ja taewas

ja maa kui ilmatu suur tule meri põlema, sest et taewas ja ma patu läbi roojastatud on. Issand aga saab uue taewa ja uue maa looma, kus õigus sees elab, ja kus kõik õndsad oma Jesusega igatveste saatvad elama, kus Jumal nende Jumal, ja nemad Tema rahwas saatvad olema. Seal on siis see rõõmus, kiitja ja tänaja Siioni kogudus ja jäeb sinna igatveste. Seda ütleb ju wiimaseks meie kirjatunnistus: Igaüks, kes Jehowa nime appi hüüab, peab ära peasema. Oh suur õnnistus neile, kes nõnda teewad ja ära peasewad, nemad saatvad igatveste Jesuse juurde. Aga kõik uskmatad, kes Teda mitte ei ole armastanud ega Tema armust hoolinud, need peawad igatveste ära neetud olema.

P a l w e.

Oh helde ja armuline Issand Jesus Kristus! kuidas peame meie Sind küll kiitma ja tänama, selle suure armu eest, et Sina oma püha Waimu oled wälja walanud oma Apostlite peale, et neid Tema läbi pidi kõige tõe sisse juhutatama, et nemad maailmale tõdesõna wõiksid kuulutada. Sina tahad ka nüüd oma püha Waimu kõikide nende peale wälja walada, kes Sind selle pärast paluwad, siis palume meie Sind; Anna meile oma püha Waimu, tarkuse ja mõistuse Waimu, kes meile Sinu sõna ära seletaks, et meie püha kirja wõiksimme õieti ära mõista. Anna meile palwe Waimu, kes meie eest ja meie sees palub ilmarääkimata õhkimistega, ja kes meie waimuga

tunnistab, et meie oleme Jumala lapsed ja ka Jumala pärijad, et meie siin elame usus Sinu sisse, ja kui surma tunniks tuleb, rõõmuga siit ilmast lahkume. Amen.

Sellamal wiisil.

Kui nelipühil Waimuga Seal süttasid põlema Sa oma jüngri hulk: Mis kallid päew see oli seal, Kus iga jüngri pea peal See tuli hakkas leel'ma! Önn meil! Önn meil! Sellega Sa ise tulid: kõige keeled kuulutasid öndsaks saamist.

3. Sööma laua juures.

Enne söömist.

1

Wiisil: Mu süda, ärta üles.

Oh armas Jumal, wõta Meil rooga önnista, Mis Sa meil' armust andnud, Ja mei' eest muret kandnud.

Ra hinge eest hoolt kanna, Et sinu püha sõna Meil hinge roaks oleks. Ja Sulle auu sest tuleks.

2.

Wiisil: Müüd on see päew ju lõpenud.

Sa toitsid mitu tuhad meest Küll pisut leitwaga. Oh Jõsand muretse mu eest, Siis elan mureta.

Kui leiba wõtan tänades, Siis tule wõraks Sa, Ja mis Sa andnud iganes, Oh sedit önnista.

3.

Wiisil: Mis kiitust wõime, Jõsand, Sulle anda.

Müüd tule meile wõraks, armas Jõsus, Ja önnista, mis Sa meil' jagad armust.

4.

Wiisil: Müüd paistab meile kauniste.

Oh Issand Jeesus, wõta Sa Su andid meile õnnista, Mis meie Su käest saanud; Müüd istume Su lauale, Ja sööme, joomme rõõmsaste, Mis Sinu arm meil' andnud. Armas Jeesus! Wõta ise meie juure wõeraks tulla Ja siin meie seltsis olla!

5.

Wiisil: Amen, Jeesus Kristus elab.

Meie tuleme nüüd jälle Siin laua äärde, Jeesukene, Ja rooga wõtta tahame, — Õnnista ja armust anna Meile meie igapäewast leiba. Sa elu ülespidaja! Oh waata meie peal' Ja õnnista meid teal; Helde Jeesus, kui paludes Su pale ees Käed Su pool' üles tõstame.

Palwed enne söömist.

1.

Rõõkide filmad lootwad, Issand Sinu peale ja Sina annad neile nende rooga omal ajal. Sina teed lahti omad hõlbed käed, ja täidad kõik, mis elab, hea meelega. — Muu olgu Jumalale, Issale, Pojale ja püha Waimule! Amen.

2.

Tule meile wõeraks, armas Jeesus, ja õnnista meile seda rooga, mis Sa meile armust oled andnud. Amen.

3.

Issand Jumal, taewane Issa, õnnista meid ja

neid andid, mis meie Sinu rohkest armust vastu võtame, Jesuse Kristuse meie Issanda läbi. Amen.

4.

Oh rikas Issand, kes Sa kõiki toidad ja ülespead, aita, et meie Sinu sõnaga ka oma hinge nalga täidame. Amen.

5.

Sina elu-leib, Jesus Kristus, õnnista meile ka feba leiba, mis meie oma ihu toiduseks ja ülespidamiseks Sinu käest vastu võtame. Amen.

Pärast jõomist.

1.

♫ Sa Issand heldeste Meil' toidust andnud rohkest, Sest täname Sind südamest ja kiidame Su armu eest.

2.

Wiisil: Oh võttem Jumalat.

Nüüd täna annan ma Oh helde Jumal Sulle, Et oled armuga Mind toitnud täna jälle, Mu ihu kinnitub. Ma olen rõõmustud, Oh võtta ikka Sa Mind rohkest' õnnista.

Kui Sa mind õnnistad, Siis olen õnnistatud, Kui Sa mind rõõmustad, Siis olen rõõmustatud. Seepärast tänan Sind, Mu Jumal igawest', Et oled hoidnud mind Su rohkest heldusest.

3.

Wiisil: Mis waevab Sinu südant.

Nüüd andkem Jumalale Auu, kiitust rõõmsaste! Ta jägas meile jälle Pea toidust rohkest. Ta on see armu-

hallit ja tallis elu-puu, Sest olgu tänu-andlit ka meie meel ja suu.

4.

Wiisil: Nüüd, ristirahtwas, laulage.

Ma tõstan filmi ülesse, Oh Issand, Sinu poole, Kes Sa mind toitnud heldeste, Mu hing jäeb Sinu hoole. Kui Sinu peale loodan ma, Siis aitad Sa mind armuga Siin — ja seal igaweste.

Palwed pärast söömist.

1.

Sumal olgu kiidetud ja tänatud söömise ja joomise ja Tema talli sõna eest; Tema andku meile edespidi meie igapäewast leiba, ja õnnistagu meid ka hinge poolest, Jesuse Kristuse meie Issanda läbi. Amen.

2.

Armas Õnnistegija Jesus Kristus! Sina annad meile igapäew, mis meile ihu ja hinge poolest tarwis on. Sa oled meile nüüd jälle ihu toidust andnud, anna meile ka hinge toidust, oma püha õndsaks tegewat sõna. Amen.

3.

Issand, Sinu suur nimi olgu kiidetud ja tänatud, nüüd ja igaweste. Amen.

---

4. Ristitamise ajal.

Enne ristitamist.

Wiisil: Armas Jeesus awita.

Armas Jeesus, rõdümuga Toome, nii kässid ise Sulle lapse, siruta Tema wastu oma käsi, Wõta armu hoole kanda, Taewa riiki temal' anda.

Weest ja Waimust peame Meie uueks loomaks saama; Seda Sinust kuuleme, Seda meie kuulutame, Muidu Sina meid ei wõta, Kui Su juurde saame tõtma.

Meie käest oh wõta, Sa wastu, keda toome Sulle, Täida oma armuga, Mis Sa ist andnud meile; et ta wõiks Su juurde jääda, Usus Sinust tunnistada.

Kirjatunnistus: Mark. 10, 14.

„Laske lapsukesed minu juurde tulla ja ärge feelge neid mitte, sest niisuguste päralt on Jumala riik.“

Palwe enne ristitamist.

Armas Snnistegija Jeesus, kes Sa lapsi wäga armastad, neid enese juurde kutsud ja ütled: „Laske lapsukesed minu juurde tulla.“ Meie toome ka Sinu armsa luba peale ühe lapsukese Sinu juurde, ja palume Sind, teda püha ristitamise läbi omaks lapseks wastu wõtta. Pese teda wee ja werega puhtaks kõigest patu roojusest ja pea teda oma armu sees, et saatan patt ega maailm ei saaks teda Sinu armust

lahutada, waid et ta Sinu laps oleks ja Sinu laps-
seks jäeks nüüd ja igaweste. Amen.

Kristitamine.

Isa, Poja ja püha Waimu nimel. Amen.
Armsad sõbrad!

Jumala sõnast teame meie, et kõik inimesed patu
sees sünniwad. Ja meie teame ka, et kõik oleksiwad
pidanud hukka minema, kui Jumala poeg, Jesus
Kristus, ei oleks mitte tulnud meid ära peastma
kõigest patust, surmast ja kuradi wäest: sest surm on
patu palk. — Ja et nüüd ka seesinane lapsuke, teada
meie täna Tema ette kanname, nõnda kui meie kõik,
ei wõi mitte muidu Jumala riiki saada, kui et peab
uueks sündima weest ja waimust, ja selle läbi saama
walmistatud Jumala lapseks; kes Teada peab teenima,
Tema riigis Tema all, igaweses õiguses, wagaduses
ja õnnistuses, siin ajalikult ja seal igaweste.

Ja et siis ka sellele lapsele see tarwis Kristuse
armu ja abi siin maa peal waja on, mis ka seesama
Õnnistegija kellegile ei keela: siis tahame meie ka
nüüd ette wõtta, mis kristlik seadus meie käest nõuab,
ja teada püha ristitamise läbi oma Õnnistegija juurde
tuua ja Teada paluda, et Tema teada tahaks wastu
wõtta, oma õnnistusega õnnistada ja püha Waimuga
ehtida; et tema ka tõsist ja elawat õndsaks tegetwat
ustu kätte saaks, ja kõigest pattust saaks puhastatud
Jumala auuks, selle lapse õnnistuseks ja kristliku
koguguse kaswatamiseks ja rõõmuks. Amen.

Wõtkem kuulda Jesuse sõnu, mis on üles pandud ristimise seadmiseks ja tarwituseks: (Mat. 28, 18—20.) „Minule on antud kõik meelewõld taewas ja maa peal. Seepärast minge ja õpetage kõik rahwast, ja ristitage neid Jumala Isa, Poja ja püha Waimu nimel. Ja õpetage neid pidama kõik, mis mina teid olen käskinud.“ (Mark. 16.) „Kes usub, ja teda ristitatakse, see peab õndsaks saama, aga kes ei usu, seda peab hukka mõistetama.“ (Johan. 3, 5.) „Kui keegi ei sünni weest ja Waimust, siis ei tõi tema mitte Jumala riiki saada.“

Wõta püha risti tähe oma otsa ja oma rinna ette, üheks meeldetuletamiseks, et sind ristitakse Kristuse peale, kes sinu heaks on risti löödud.

Palugem: Issand Jumal! meie hüüame südamest Sinu poole selle lapsukese pärast, kes Sinu ristitamise annet nõuab. Wõtta teda wastu, Issand. nõnda kui Sa oled öelnud: „Paluge, siis peab teile antama; ofige, siis peate teie leidma; kopudage, siis peab teile lahti tehtama.“ Siis anna ka nüüd oma kallist annet sellele, kes palub, ja tee lahti sellele, kes koputab, et see lapsukene seefinatse taewaliku pesemise igawest õnnistust saaks ja Sinu oma tõutatud riiki päriks, Jesuse Kristuse, meie Issanda läbi. Amen.

Nõnda kirjutab püha ewangelist Martus: „Ja nemad tõitwad lapsukesi Tema juurde, et Tema käsi nende peale pidi panema aga jüngrid keelitswad neid,

kes neid Tema juurde tõiwad. Aga kui Jeesus seda nägi, sai tema meel wäga haigeks ja ütles neile: „Laske lapsukesi minu juurde tulla ja ärge keelge neid mitte, sest niisuguste päralt on Jumala riik. Tõeste, mina ütlen teile: Kes Jumala riiki wastu ei wõta kui lapsukene, see ei saa mitte sinna sisse.“ Ja tema wõttis neid sülle, pani käed nende peale ja õnnistas neid.

(Kristitaja paneb käe lapse pea peale ja ütleb:)

„Seda õnnistust soowime meie ka sulle le lapsele, kui meie palume, üteldes:

Meie Isa, kes Sa oled taewas n. t. s.

Kuulgem usutunnistuse sõnu, mis peale meie oleme ristitatud ja mis peale ka see laps peab ristitatud saama: Meie usume Jumala Isa, kõigewägema taewa ja maa Looja sisse; ja Jeesuse Kristuse Tema ainusündinud Poja, oma Issanda, sisse, kes on saadud pühast Waimust, ilmale toodud neitsist Mariast, kannatanud Pontsiuse Pilatuse all, ristilöödud, surunud ja maha maetud, alla läinud põrguhauda, kolmandamal päewal jälle üles tõusnud surnuist, üles läinud taewa, istub Jumala, oma kõige wägewama Isa paremal käel. Sealt Tema tuleb kohut mõistma elawate ja surnute peale; ja püha Waimu sisse, üht püha ristitogudust, pühade osa saamist, pattude andeksandmist liha ülestõusmist ja igawest elu. Amen.

Seefinane püha ja õndsaks tegetw usk, kelle sisse meie usume ja mis meie oleme tunnistanud, käsib kõig oma tunnistajaid kõigest patust taganeda, Ju-

malat üle kõige asjade, ja ligimest kui iseennast armastada. Kas teie tahate siis, waderid, et see lapsuke selle usu peale peab ristitatud saama?

Waderid: Jah!

Mina ristitan sind N. N. Sumala Isa, Poja ja püha Waimu nimel. Amen!

Armsad sõbrad!

Meie oleme seda lapsukest nüüd Sumala see Isa, Poja ja püha Waimule pühitsenud, ja teda kolmainu Sumala nime sisse wastu wõtnud.

Siis tänagem weel:

Kõgetwägetwam Sumal ja Isa! Meie anname Sulle kiitust ja tänu, et Sina seda last püha ristitamise läbi oled uueks sünnitanud, ja teda oma kiriku omaseks ja oma taewaliku andide pärijaks oled teinud. Meie palume Sind, et Sina tahaks seda last ses armus hoida, mis tema on saanud, püha ristitamise läbi, et tema wõiks kasvada Sinu püha nime kiituseks ja auuks ja wiimate seda tõutatud riiki pärida, kõige pühadega taewas, Jesuse Kristuse, meie Snnistegija läbi. Amen.

Rahu olgu teiega!

Waderid ütlevad: Amen!

Waderid manitsen mina, et nemad seesinatse püha talituse juures oma ristitamise seadust wõtaksiwad uueste meelde tuletada ja pidada, mis nende kohus on, et kui wahest Sumal selle lapse wanemaid, enne kui tema täieliku ia sisse on saanud, peaks ära kutsuma, siis kristlikul wiisil selle järele waadata, et tema ka

Jssanda kartuses ja maanitsuses saaks üles kasvata tud, Jesuse Kristuse ihu külles elavaks luuliikmeks võiks jääda, ja palju wilja lenda igaweseks eluks. Amen.

Jssand õnnistagu sind ja hoidku sind!
Jssand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline! Jssand tõstku oma pale sinu peale ja andku sulle oma rahu! Amen.

Häda = ristitamine.

Kolmainu Jumala Isa, Poja ja püha Waimu nimel. Amen.

Mina ristitan sind, N. N., Jumala Isa, Poja ja püha Waimu nimel. Amen.

Palugem:

Oh kõigewägewam armuline Jumal! Sinu käsu peale oleme meie selleinatse lapsukesel Sinu püha ristitamise osaliseks teinud. Lase teda, kui Sa tema elu-päiwi tahad pikendada, Sinu tundmises ja kartuses, ja Jhesuse Kristuse armus üles kasvada, ja wiimate seda tõutatud riiki pärida, oma armsa Poja, meie Õnnistegija läbi. Amen.

Meie Isa, kes Sa oled taewas n. t. s.

Jssand õnnistagu sind ja hoidku sind!
Jssand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline! Jssand tõstku oma pale sinu peale ja andku sulle oma rahu! Amen.

Wiisil: Amen, Jeesus Kristus elab.

Jeesus! nüüd on Sulle antud Su armu südame peal pandud, See lapse hing ja ihu ka! Kui ta omas elus langeb — Ja Sinu nime, Jeesus, salgab — Siis jäegu Su arm liikmata! Sell õndsas lapsel nüüd, Kell pestud patu süüd, Hoia truudust. — Kus iial ta Siin langeks ka: Su arm see jäegu liikmata!

---

5. Pulma ajal.

Enne laulatamist.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus, tule Sa.

Sa abielu seadja, Oh Jumal! aita armuga, Et rõõmus, rahus elawad, Kes täna paari lähewad.

Oh aita oma armuga, Ja ole itka nendega, Et lastinaste elawad, Ja Sinu peale loodawad.

Et usinad nad oleks ka, Mis heaks ja tarwis, tegema, Et ühes koos sind paluwad, Kui elukoormad kannawad.

Kui surm neid ühest lahutab, Siis neid see mõte rõõmustab, Et siin usus elanud, Seal saawad kokku kogutud.

Kirjatunnistus: Ewef. 5, 1. 2.

„Siis olgem nüüd Jumala järelekäijad, kui armsad lapsed kõige armastuse sees. Nõnda kui ka Kristus meid on armastanud ja on iseennast meie eest ära andnud anniks ja ohwriks, ja Jumalale magusaks haisuks.“

Stöne.

Armas noorpaar!

Teie tahate nüüd abielusse astuda; sest tänane päew on teil just nagu uue elu hakatus, — ja seda ta ka ongi. Teie jätate tänase päewaga oma lapsepõlwe seisuse maha ja astute ühe uue elu sisse ja teise tee peale, mis teile tänine weel tundmata on. Urge astuge siis selle uue elu ja uue tee peale mitte oma pea ehl tarkuse järel, kui seda teete, siis ei ole teil teie abielus ühtigi õnne ega õnnistust loota. Paluge südamest Jumalat, et Tema teile seks õiget mõistust ja tarkust annaks oma püha Waimu läbi, ja teie südamed walgustaks ja pühitseks elawas usus oma Issanda sisse.

Wõtke Jumala sõna enestele juhatajaks oma uue elu-tee peal; see olgu teile walguseks siin maailma pimeduses, et teie ei komista ega lange. Lugege sagedaste Jumala sõna, kõige wähemast iga hommitu ja õhtu; see natukene aega, mis seks tarwitata, saadab teile ajalikku ja igatwest kasu ja õnnistust, aga paluge ka Jumalat, et Tema teie lugemist teile õnnistaks ja teid oma Waimu ja armastusega täidaks teie uue elu-tee peal. Jah, kui teie ennast ühel meelel tööd tehes ja waewa nähes hoopis ihu ia hingega Issanda hooliks annate ja Tema omaks jäete, küll siis teie elu hästi lorda läheb. — Issanda hea Waim saatku teid tasase tee peale. Amen.

Wiisil: Nüüd paistab meie kauniste.

Oh helde Jumal! walitse Neid, kes siin abielusse Su sõna järel heitwad. Oh õnnista neid heldeste, Et nemad

ikka rohkeste Ra hädas abi leidwad. Uita, Näita Oma heldust, et Sull' kiitust wõime anda, Rõõmsast' oma koor- mat tanda.

Tee kindlaks nende tõutust, Ja anna, tõsist armastust Neil', kes nüüd paari lähwad; Et nuffer meel ja pahan- dus, Rõil taplus, riid ja tüdimus Neist ikka maha jäewad. Kata, Toida, Helde Looja, Onnetooja, kui tööd teewad, Et siis rõõmsast' leiba sööwad.

Pärast laulatamist.

(Kui pruudile tanu pähä pandakse.)

Wiisil: Ma tulen taewast ülewelt, eht: Sind, Issand Jumal kiidame.

Sa Jumal, oled alguses Rõik seadnud omas tarkuses; Kui inimest said walmistan'd, Ja Paradiisi aeda pann'd.

Seal wõis ta süüa elu-puust, Ei olnud waja mingi muust Kui ühest asjast aga weel — Mis tundis Sinu armu-meel.

Seft jelle järel ütlid pea, Et see ei ole mitte hea Kui inimene üksi on: — Tall andsid naist, — oh mis suur õnn!

Nii on siis abielu tõest' Rõrd seatud Sinust enesest, Ja peab pühaks peetama, — Oh aita, et nii sünniks ta.

Rirjatunnistus: Rom. 12, 12.

„Olge rõõmsad lootuses, kannatlikud ahas- tuses jäege kindlaste palwesse.“

Armsad sõbrad!

Meie teame, et Jumal püha abielu seisust juba aluses Paradiisis on seadnud, kui Ta ütles: „See ep ole mitte hea, et inimene üksi on.“ Abielu on seepärast üks püha ja õnnis seisus, kui see palwes saab haatatud ja jumalataartuses ja armas-

tuses Jumala ja teineteise vastu saab elatud. Aga siis on küll vilets lugu abielus, kus pole Jumala tundmist ega armastust, ei Jumala vastu ega ka oma abikaasa vastu, vaid kus pahandus ja tüli aset on võtnud. Jumal hoidku iga abielu paari seesuguse elu eest. Teie aga armas noorpaar, elage walmamises ja palwes; Jumala sõna olgu teie jalale lambiks ja walguseks teie tee peal, ja Jumala õnnistus on teiega. Amen.

P a l w e.

Sa oled meile, armuline Issand, seda rõõmu päewa näha andnud, et see noorpaar Sinu armu läbi on saanud ühendatud, et omas elus ühel meelel teine teisele abiks oleksiwad. Sinu nimel on ka see noor õde krooni oma pähe saanud ja peab ka ise oma mehele krooniks olema. Aga Sina, oh helde ja armuline Issand ja Õnnistegija! Tule ise ja õnnista seda paari oma talli armuga. Jäe neile juhatajaks ja kaitsejaks nende elu-tee peal, et nemad Sinu pale walguses wõiksiwad käia. Rinnita ja rõõmusta neid ka kõiges hädas ja viletsuses, kui Sa seda neile oma armulise ja targa nõuu järele tahad peale panna, et nemad seda ühel meelel ilma nuri-semata kannatwad, et nad ikka see peale mõtleksiwad, et kõik, olgu rõõm ehk kurbtus, õnn ehk õnnetus, kõik peab heaks tulema neile, kes Sind kartwad ja armastawad. Issand, Sinu arm õnnistus ja rahu

olgu ja jäegu selle noore paariga ja meie lõikidega.
nüüd ja igatveste. Amen.

Sellamal wiisil.

Oh Issand! ole ise Sa Nüüd selle noore paariga,
Reid walgusta Su Waimuga, Ja õnnista Su armuga.

Et Sinu omad oleksid, Ja armastuses elaksid, Et
rõõmu nad siin ilmas näeks, Ja ükskord Sinu riiki saaks.

---

6. Raske haiguse ajal.

~~~~~
Wiisil: Helde Jesuse.

Jesus! abimees kõige häda sees! Näita mulle oma
armu, Et mind armastad waest põrmu. Oh, ma hüüan
Sind: Jesus, kuule mind!

Digust pole mull, Aga arm on Sull; Tule wähennda
mu walu, Ehk kui löpseb siin mu elu, Oh siis Jesuse, Wti
mind taewasse!

Kirjatunnistus: Matt. 11, 28.

„Tulge minu juurde kõik (ütleb Jesus), kes
waewatud ja koormatud olete, ja mina tahan
teile hingamist saata.“

Palwe.

Oh halastaja Jesus! kui wäga helde ja armu-
line oled Sina lõikide waeste hädaliste wastu, kes
ihu ehk hinge poolest waewatud ja koormatud on.

Oh Issand, armuline Issand, mina waene ihu ja hinge poolest koormatud ja waewatud, rooman ka omas suures hädas Sinu armu-healt kuuldes Sinu püha jalge ette ja palun armu ja halastust omas suures hädas: ränk patu form rõhub ja koormab minu hinge ja haigus waewab minu ihu; oh Jeesus! ütsgi mu ei wõi mind aidata, kui ütspäinis Sina. Sina ütsi wõid mind minu pattudest peasta ja oma kalli werega mind kõigest patu roojusest puhtaks pesta. Sa ütsi wõid ka minu ihuliku häda ja haigust parandada ja mind terveks teha; kui see Sinu püha tahtmine on, mind siit ära kutsuda, siis anna mulle õnnist otsa, ja wõta minu hinge oma igawese armu- ja auurliki. Amen.

Wiisil: Sa meie lootus, Jeesus.

Suurt pühapäewa votan ma, Ja walmistan end hoolega; Mu hing on Jesu pruudile, Mis tema kihlas heldeste, Kui surres minu surma suretas Mull' taewas eluaseta walmistas.

Oh, püha Tall, kui lahkun ma, Mind wõta wastu armuga! Nii kuida kõik see õnnis hull, On mu hing ka Su walu palk. Mu kallis Peiuke, eks ütles Sa: „Kus mina olen, olgu nemad ka?“

Surnu kiristu (puusärki) panemise ajal.

Wiisil: Müüb surnuleha matame.

Su wiimane woodi walmistud, Kes oled ilmaft lahkunud, Müüb mine sisse puhkama. Ja hinga temas rahuga.

Küll oled maa peal kannatand. Nüüd oled wõitu kätte saand; See Tall sind wõtub rõdmusta, Ja elu-weega kosuta.

Nüüd laulad wõibu-laulusid, Ja kannad rahu-palmisid; Sest mööda läinud surma tund, Ja ihu magab rahu und.

Sull tuleb wastu Jesute, See kallis hinge Peiute, Ta annab sulle armsast' kätt, Ja pühib ära filmawett.

Suur rõõm saab seal siis olema, Mis ei wõi ära arwata, Kus õndsab laulwad Tallele, Kes meid on peastnud heldeste.

Kirjatunnistus Joh. ilm. 14, 13.

„Õndsab on need surnud, kes Issandas surewad sest ajast; tõeste, ütleb Waim, et nemad peawad hingama oma waewast, ja nende teod käiwad nende järel.“

Armsab sõbrad!

Kui keegi siit maailma häda-orgu on Jumalaga jätanud ja surm teda meie seast ärawõtnud, kes julgub siis otselõhe öelda: „Tema sai õndsaks,“ ehk ta ei saanud mitte õndsaks? — Meie püha kirjatunnistus liidab aga üksi neid õndsaks, kes Issandas surewad. — Meie loodame nüüd ka, et see meie wend*) on õndsaks saanud, sest et ta, nõnda kui meie teama, omas elus Jumala riiki ja Tema õigust nõudis ja Jesust armastas, mis kõigist tema eluwiiisidest ja kõnebest wõis ära tunda. Meie loodame, et ta nüüd seal seda lõikab, mis ta siin on kültwanud. Meie

---

*) Rudas asi tarwitab, wõib ütelda: „Issa, ema, wend, õbe, sõber“ jne

loodame, et Issand ka tema wastu on welnud:
„Mine oma Issanda röömu sisse!“ Amen.

Palwe.

Kõik, mis Sina, Issand, teed, on wäga hea. Sa oled selle hinge, kelle teha meie ees puusärgis magab, siit hädaorust ära kutsunud ja teda kõigest maapealsest hädast ja waewast ära peastnud, ja meie loodame ka, et Sa teda oma röömu-riigisse oled wõtnud, kus Sa käik pisarad tema filmist wõtab ära pühkida ja teda eluwee hallikate juures jahutada. Meie oleme tema lahkumise pärast kurtwaks saanud ja leiname ja nutame siin tema puusärgi juures. Wõta, armas Issand, meid jälle röömustada selle lootusega, et meie, kui Sa meid ka siit hädaorust ära kutsud, kõiki oma armsaid, kes enne meid siit ära läinud, ja ka seda armast hinge, kelle teha meie ees puusärgis on, jälle saame ükskord eest leidma seal igaweses röömu riigis, kus Sa meile kõikidele oled aset walmistanud. Oh Issand! aita meid aeg-
faste selle wastu walmistada. Amen.

Issa meie, kes Sa oled taewas n. t. f.

Sellamal wiisil.

Nüüd wõid Sa rahul hindaga Ja wiimast päewa wadata, Kus hüüwad ingli pasunad, Ja furnud üles tõusewad.

Rööm täielik saab olema, kui hing saab ühte ihuga, Ja selge auu ja röömu sees Seal kiitust laulab Talle ees.

Lapse puusärki panemise juures.

Wiisil: Nüüd hingwad inimesed.

See õnnis tund on tulnud, Kus-maa saan üles wõetud Siit taewa rõõmule. Mu armsad ärge nutke, Wait rõõmsast' tänu andke See armulise isale!

Kuis wõis ta parem teha? Eks taħa Ta mind wiia Siit kurja ilma seest? Mis mitmed lapsed petab, Ja wiimaks põrgu saadab, Kus walu tundwad igawest'.

Mind aga Jeesus wõtab, Ja kõigest kurjast peastab Nüüd õndsja surmaga; Sest wanemad ja sõbrad, Kes mind sin kiristus näewad, Kõik wõtke Jeesust tänada.

Kirjatunnistus: Job 1, 21.

„Jssand on andnud, Jssand on wõtnud,
Jssanda nimi olgu kiidetud.“

Armsad sõbrad!

Meie peame ka oma kirjatunnistuse järel sedasama wiisi sin, selle lapsukesse puusärgi juures tunnistama, mis waga Job omas suures kannatamises ja kurwastuses tunnistas: Jssand on andnud, Jssand on wõtnud, Jssanda nimi olgu kiidetud. Jah, Jssand on meile selle lapsukesse andnud ja meie rõõmustasime tema pärast; aga nüüd on Ta teda oma püha ja targa nõuu järele jälle meie käest ära wõtnud, ja mis Tema teeb on hästi tehtud; Tema nimi olgu kiidetud. Jah, meie kiidame oma Jssandat, et ta teda ära on wõtnud, sest nüüd on ta kõigest hädaft ja waewast peas-

tetud ja on oma Issanda rõõmu-riigis. Meie oleme küll kurwad ja leiname tema pärast, aga Jumal on taewas kõi tema filmapisarad ära pühkinud ja rõõmustab teda igaweste oma taewa andidega. Seepärast ärge kurwastage ega leinage mitte, kui need, kell lootust ei ole; Kui meie Jesuse sisse usume ja teda armastame, siis wõtab ta ka meid, kui meie maailmast lahkume, oma juurde taewa, kus meie neid jälle saame nägema, kes meie eele sinna läinud. Issand aidagu meid aegsaste selle wastu walmistada. Amen.

P a l w e.

Oh armas Issand! Meie seisame siin selle armsa lapsukesse surnud keha juures ja waatame tema armast nägu, mis nüüd lahwatanud surnu nägu on, weel wiimist korda, ja nutame ja leiname tema äralahkumise pärast, sest et ta meile nii wäga armas oli. Aga armas Jesus, ta oli sulle weel palju armsam, ja sellepärast oled Sa teda siit hädaorust enese juurde, omaks lapsiks wõtnud ja rõõmustad teda nüüd igawese taewa rõõmuga, mille wastu selle maailma rõõmud ühtegi wäärt ep ole. Aga meid, oh armas Jesus, aita ka nõnda elada, et meie ka ükskord, kui siit ilmast lahkume, selle rõõmu osaliseks wõiksime saada, kus meie ka selle armsaga jälle kokku saame ja temaga igaweste Sinu, oma armsa Jesuse juurde jääme. Amen.

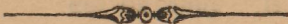
Issa meie, kes Sa oled taewas n. t. j.

Wiisil: Müüb hingwad inimesed.

Sündides tõin teil' rõõmu, Ja lahkudes toon nuttu,
Mu armsad wanemad: Kui teie aga usuks, Ja Kristust
enam tunnete, Siis teie silmad kuiwaksid.

Sest Jumal teab aega, Mill oma armu läega Teid
lööb ehk õnnistab. Ep ole ial sündind, Mis ta ei oleks
teadnud, Ta teab mis teid kurtwastab.

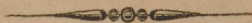
Müüb jäege Jumalaga! Mis teie peal on tunda, On
teised kandnud ka? Teid Jumal õnnistagu Ja mures rõõ-
mustagu; Oh jõudke mind pea nägema!

**Järgmised raamatud on igast raamatu
kauplusest saada:**

- Ustlik paluja Ketsemane aedas. Hind 20 kop.
Wailised tunnid Ketsemane aedas. Hind 20 kop.
Jõulu Ingel. Hind 10 kop.
Paste Jõulu anne. Hind 5 kop.
Uus Jõulu raamat, kus ka Uue Masta ja suurte pühade
palwed sees on. Hind 5 kop.
Jgapäewane waimulik reisil lepp. Hind 35 kop.
Altar Kolgata mäel. Hind 20 kop.
Siioni teekäija reisil lepp. Hind 25 kop.
Nädali Palweraamat. Hind 10 kop.
Kuldne taewa roos. Hind 15 kop.
Taewalik Pidu wõeras. Hind 15 kop.
Laewatee Seltšimees. Hind 15 kop.
Wale Kristuse pall. Hind 20 kop.
Taslu palwe raamat. Hind 5 kop.
Jõulu Täht Jesus. Hind 6 kop.
Zenowewa, ilusa pildi kaantega. Hind 20 kop.
Õnnetusest õnnele. Eesti jutt. Hind 15 kop.

Waimulikud raamatud.

mis G. Pihlala kuluga on trükitud.

1. Dndsats tegew Ketsemane aed. Ewangeli-
Luteruse usuliste igapäewane palwe-raamat.
Hind 20 kop.
2. Püha wailik palwe tund eht nädala palwe
raamat, kus sees on homiku ja öhtu palwed,
iseäranis ja kõige suurte pühade jäuks.
Hind 20 kop.
3. Dnuds Surma woodi, kus sees on: Surmu
wailwamise, kiristu panemise, kodunt ärasaat-
mise ja hauda panemise laulud. Hind 15 kop.
6. Dnuidstegija koputab sinu südame ukse ees.
Hind 20. kop.
7. Rõõmu kuulutaja Jõulu-Ingel eht armsad
laulud Jesuse sündimisest. Hind 10 kop.
8. Wiimne lohtu päew ja Igawene aeg. Hind
20 kop.
9. Nus wailene waimulik Lauluraamat, kus sees
on homiku, öhtu ja suurte pühade jäuks,
nõnda kui Kristuse tulemise, sündimise laulud
ja nõnda edasi kõik aasta läbi, ja surmu kiristu
panemise, ärasaatmise, ristimise, abielu ja
palwe laulud. 156 lauluga. Hind 20 kop.
10. Uued Paradiisi illelesed eht 25 uut wai-
mulikku laulu, Issanda kiitufels, südame ära-
tufels ja usu rõõmuis. Hind 10 kop.

Hind 20 kop.